RADU TEODORESCU

ÎNGERI ŞI CĂLUGĂRI

Cugir 2023

CUPRINS

INTRODUCERE

„Lumina călugărilor sunt îngerii şi lumina laicilor sunt călugării."
Sfântul Ioan Scărarul

Cartea aceasta este despre călugării creştin ortodocşi. Ea gravitează în jurul a două noţiuni similare pe care de mai multe ori le putem auzii:

1. călugării sunt îngeri pământeşti
2. şi călugăria este viaţa îngerească.

Sunt mai multe texte teologice care ne spun că de fapt un călugăr creştin ortodox este un înger în trup. Aceasta fiindcă un călugăr creştin ortodox vrea să ducă o viaţă îngerească încă de aici de pe pământ. În acest sens trebuie să ştim că: „Sfinţii Părinţi au vorbit mult despre monahism, deoarece prin acesta au văzut viaţa dinainte de căderea primilor oameni creaţi, dar şi viaţa drepţilor în rai de după a doua venire a lui Hristos."[1]

Am decis că este bine să scriem o carte despre călugării creştin ortodocşi fiindcă în societatea laică a lumii noastre există o puternică tendinţă de blamare şi de critică la adresa lor. În societatea laică de mai multe ori auzim mai multe aluzii la călugării creştin ortodocşi cum că ei sunt:

- fanatici,
- fundamentalişti,
- extremişti,
- ritualişti,
- închistaţi
- şi obscurantişti.

Realitatea este cu totul alta. Ştim din sursa sigure că sunt călugării creştin ortodocşi care se mântuiesc. Un capitol din viaţa Sfântului Antonie cel Mare ne spune că la un moment dat Sfântul Antonie cel Mare vorbea cu diavolul. Sfântul Antonie cel Mare l-a întrebat pe diavol:

- Sunt călugări creştin ortodocşi în iad?
- În nici un caz.
- Deci nu ai nici un călugăr creştin ortodox în iad?
- Uită cum este: purtători de veşminte călugăreşti avem mulţi în iad, dar călugări creştin ortodocşi autentici nu avem nici un unul.[2]

Evident că vor fii şi unii care vor găsii această expresie că un călugăr este „un înger în trup"

- exagerată
- şi deplasată.

De ce? Fiindcă dacă vezi un călugăr acest lucru nu înseamnă că ai văzut un înger. Ei bine expresia trebuie să fie înţeleasă în sensul că un călugăr este unul care vrea să îi imite pe îngeri. Vom vedea în rândurile de mai jos că de mai multe ori îngerii au ajuns să se descopere şi să se reveleze îngerilor. În această carte ne vom referii mai concret la 14 episoade în care îngerii s-au arătat şi revelat la călugări. De fapt trebuie să ştim că în creştinismul ortodox există o spiritualitate bogată în care sunt mai multe interacţiuni dintre îngeri şi călugări. Patericul egiptean începe cu interacţiunea cu un înger. Sfântul Antonie cel Mare care a fost călugăr este biruit de demonul akediei (tristeţii şi plictisului) şi nu ştia ce să facă. Un înger i se arară împletind coşuri. Sfântul Antonie face şi el ceea ce face îngerul şi aşa se izbăveşte de akedia.[3]

„De la început, Sfântul Ioan Hrisostom caracterizează în diferite feluri pe monahii din vremea sa. Într-un punct al cuvântului său caracterizează ceata monahilor ca pe o ceată a celor răstigniţi. În alt loc îi numeşte „ „luminători ai lumii", în altă parte vorbeşte despre „ceata îngerilor", „ceata sfinţilor" sau „ceata bărbaţilor fericiţi". Toate aceste caracterizări sunt atribuite monahilor şi exprimă înălţimea vieţii şi a felului lor de trai.

Apoi, în multe cuvântări prezintă viaţa monahilor, locurile unde se nevoiesc, modul lor de viaţă, îmbrăcămintea pe care o purtau, toate acestea arătând că petrecerea monahilor era diferită de a celor ce se găseau în societate."[4]

---

[1] Ierotei Vlahos *Monahismul ortodox ca viaţa profetică, apostoliă şi martirică*, (Editura Mitropolia Olteniei, 2005) apud https://www.crestinortodox.ro/credinta/viata-monahala-viata-ingereasca-149459.html (accesat pe 18.02.2023).
[2] Din viaţa Sfântului Antonie cel Mare.
[3] A se vedea Gabriel Bunge, *Akedia. Plictiseala şi terapia ei după Ava Evagrie Ponticul sau sufletul în luptă cu demonul amiezii* (Sibiu, 2007).
[4] Ierotei Vlahos *Monahismul ortodox ca viaţa profetică, apostolică şi martirică*, (Editura Mitropolia Olteniei, 2005) apud https://www.crestinortodox.ro/credinta/viata-monahala-viata-ingereasca-149459.html 8(accesat pe 18.02.2023).

De mai multe ori mai ales în mas media se poate vedea că sunt mai mulţi călugări creştin ortodocşi care sunt

- consideraţi ridicoli
- şi sunt persiflaţi.

Ei bine am găsit de cuviinţă că scriem despre călugării creştin ortodocşi mai mult un fel de apologie. Aceasta fiindcă ei fac un lucru pe care puţini dintre noi îl pot face: să renunţăm la toate ale lumii pentru Dumnezeu. Este cu adevărat un lucru

- nobil
- şi sublim

să ajungi să renunţi la toate ale lumii pentru Dumnezeu. Ei bine călugării fac acest lucru şi pentru acesta merită aprecierea noastră.

„Monahii din vremea sfântului Ioan Hrisostom trăiau „prin munţi şi peşteri"; chilia în care locuiau era „ferită de orice zgomot, iar sufletul curat de orice patimă şi liber de orice boală, slab şi uşor şi purificat foarte de duhul cel mai fin". Locul, aşadar, era scutit de obiceiuri şi zgomote lumeşti, deoarece trăiau „o viaţă lipsită de griji" şi aceasta era unită cu isihia lăuntrică a sufletului lor. Aceşti monahi au părăsit lumea, au trăit în munţi şi au dus un mod de viaţă care nu seamănă prin nimic cu ceea ce există în lume."[5]

Este evident că sunt mai mulţi care nu înţeleg mesajul vieţii călugăreşti şi pentru acest lucru nu au nici un fel de apreciere faţă de viaţa călugărilor creştin ortodocşi. Am arătat că ceea ce vor să facă călugării este să îi imite pe îngeri cât mai mult. Îngerii nu se căsătoresc, ei bine nu se căsătoresc nici călugării. Îngerii se roagă tot timpul, ei bine şi călugării se roagă mai tot timpul. Îngerii sunt imateriali, ei bine călugării ajung să se înduhovnicească şi enumerarea ar putea continua.

Ceea ce are loc în societatea noastră este că de cele mai multe ori călugării sunt unii care nu sunt:

- înţeleşi,
- apreciaţi
- şi iubiţi.

Aceasta fiindcă se poate vedea că de cele mai multe ori călugării sunt unii care sunt mai mult blamaţi şi criticaţi decât să fie înţeleşi.

Ca fenomen trebuie să ştim că viaţa călugărească a apărut în secolul IV. Acest lucru imediat după anul 313 când a avut loc edictul de la Milano din timpul Sfântului împărat Constantin cel Mare. Atunci creştinismul a devenit religia oficială a Imperiului. Ei bine deşi creştinismul a fost recunoscut ca religie oficială a imperiului cel mai mulţi erau creştin doar nominal cum de fapt nominal au fost şi păgâni. „Căci fugind din pieţe şi din cetăţi şi din mijlocul zgomotelor şi petrecându-şi viaţa în munţi, neavând nimic în comun cu cele prezente, nesuferind nimic din cele omeneşti, nici mâhnire, nici ură, nici grijă de ceva, nici primejdii, nici uneltiri, nici vrăji, nici invidie, nici dragoste necuviincioasă, nici nimic altceva de felul acest. Monahii trăiesc cu nostalgia vieţii veşnice şi, încă din viaţa aceasta, caută cele ale împărăţiei lui Dumnezeu „vorbind genunilor împădurite şi munţilor şi izvoarelor şi isihiei şi pustniciei multe şi, înainte de toate, lui Dumnezeu".[6]

Ei bine ceea ce trebuie să fim conştienţi este că fuga monahilor din lume nu trebuie să fie considerată o formă de encratism (encratismul este erezia ce consideră că lumea este în întregime rea fiindcă este sub influenţa diavolului). În acest sens călugării vor să fie mai aproape de Dumnezeu şi de sfinţii îngeri şi aşa se face că ei renunţă la orice ar putea să îi distragă de la acest ideal.

A trăii numai pentru Dumnezeu este cu adevărat un lucru foarte frumos şi se pare că sunt puţini cei care sunt dispuşi să îl facă. „Viaţa monahilor era corespunzătoare cu viaţa profeţilor şi a sfinţilor apostoli şi diferită de viaţa lumească, adică de viaţa oamenilor care trăiau în societate. în punctul acesta face importante descrieri, comparând viaţa monahilor sfinţi cu viaţa lui Adam dinainte de cădere, lucrarea lor cu „ lucrarea aceea pe care o făcea Adam la început şi înainte de păcat, când era îmbrăcat cu slavă, când vorbea cu îndrăznire cu Dumnezeu, când locuia ţinutul acela plin de multă fericire" Monahii nu erau cu nimic mai prejos de Adam cel dinainte de neascultare. După cum Adam şi Eva în rai, înainte de cădere, nu se preocupau de cele ale vieţii şi dialogau cu Dumnezeu cu conştiinţa curată, acelaşi lucru se întâmplă şi cu monahii, „dar, mai bine spus, chiar cu mai multă îndrăznire decât Adam, cu cât se bucură şi de mai mare har prin dăruirea Duhului". în realitate, aşadar, monahii adevăraţi trăiesc o viaţă îngerească, paradisiacă."[7]

---

[5] Ierotei Vlahos *Monahismul ortodox ca viaţa profetică, apostolică şi martirică*, (Editura Mitropolia Olteniei, 2005) apud https://www.crestinortodox.ro/credinta/viata-monahala-viata-ingereasca-149459.html 8(accesat pe 18.02.2023).

[6] Idem.

[7] Ibidem.

Trebuie să ştim că de-a lungul timpului au fost şi unii care deşi au intrat în călugărie nu au reprezentat cu brio şi cu demnitate viaţa călugărească. Aceasta fiindcă ei au crezut că pot fenta idealul monahal. În mas media circulă mai multe cazuri de călugări falşi (homosexuali, desfrânaţi sau iubitori de bani şi averi). Acest lucru nu trebuie să umbrească faptul că sunt mulţi călugări care au ajuns la sfinţenie. Sunt mari sfinţi dintre călugării creştin ortodocşi şi mai înainte să vedem exemplele rele din mas media ar fi mai bine să ne amintim de ei.[8]

Un novice dintr-o mănăstire a venit la părintele lui duhovnicesc.

- Binecuvântaţi părinte.
- Domnul fiu meu.
- Amin.
- Ce este fiul meu?
- Părinte aş vrea să discut cu sfinţita ta.
- Ce anume?
- Am tot auzit că viaţa călugărească este viaţă îngerească.
- Aşa este.
- Dar cum aşa?
- De ce?
- Eu nu am văzut nici un înger.
- Nu trebuie să îi vezi pe îngeri.
- Pentru a duce o viaţă îngerească?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă au fost sfinţi care au făcut-o.
- Înainte de noi?
- Da.
- Dar părinte eu am voit să renunţ la lume pentru a trăii numai pentru Dumnezeu.
- Bine ai făcut.
- Acum am aflat că asta înseamnă să duci o viaţă îngerească.
- Aşa este.
- Nu ştiu ce să spun.
- Trebuie să ştii că îngerii din cer sunt unii care au ajuns să Îl caute pe Dumnezeu cu mult înaintea noastră.
- Da?
- Da.
- Nu ştiam asta.
- Vezi tu: nu ai cum să fi călugăr dacă nu îi iubeşti pe sfinţii îngeri.
- Dar eu îi iubesc.
- Foarte bine.
- Şi de unde ştim că viaţa călugărilor este o viaţă îngerească.
- Sunt îngerii fără de păcat?
- Da.
- Şi nu vor călugării să fie fără de păcat?
- Da.
- Vezi?
- Înţeleg.
- Dar ca să fie deplin încredinţaţi că viaţa călugărească este o viaţă îngerească îţi voi spune ceva în acest sens.
- Ce?
- Este ceva care să te încredinţeze.
- Că viaţa călugărească este o viaţă îngerească?
- Da.
- Ce anume?
- Este o întâmplare din vechime.
- Despre cine?

[8] A se vedea Cosma Giosanu, *Răstignirea monahismului românesc la mijlocul secolului al XX-lea* (Galaţi, 2019).

- Despre Sfântul Pahomie cel Mare.
- Am auzit de acest sfânt.
- Sfântul Pahomie cel Mare s-a convertit la creştinism în timpul Sfântului Constantin cel Mare.
- În Egipt nu?
- Da. El era din Tebaida de Jos a Egiptului.
- Şi?
- Sfântul Pahomie s-a convertit fiindcă a putut să vadă în armată pe creştini şi i-a plăcut modul lor de viaţă.
- Frumos.
- Mai apoi Sfântul Pahomie a simţit nevoia să se retragă din lume.
- Ceea ce a şi făcut nu?
- Da.
- Şi?
- A stat în pustie timp de 10 ani.
- Mult.
- Şi apoi într-o zi ce să vezi?
- Ce?
- În faţa lui a venit un înger.
- Un înger?
- Da.
- Deci s-a învrednicit să vadă îngeri?
- Da.
- Minunat.
- Acest înger avea în mână o tablă pe care era scris.
- Ce?
- Rânduielile vieții monahale.
- Deci viaţa această pe care o ducem noi este rânduită de îngeri?
- Din câte vezi da.
- Asta chiar nu o ştiam.
- Îngerul i-a spus:
- Pahomie, ai aici rânduiala vieții monahale. Pe aceasta s o urmați.
- Bine sfinte îngere, a răspuns Sfântul Pahomie cel Mare.
- Şi ce a urmat?
- Sfântul Pahomie a luat rânduielile şi s-a pus pe treabă.
- Adică?
- A început să construiască chilii.
- Înțeleg.
- Aşa se face că a ajuns să fie întemeietorul a 7 mănăstiri.
- Mult.
- Aşa este.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Ucenicii au început să vină.
- De ce?
- Fiindcă erau atraşi de sfinţenia Sfântului Pahomie.
- Cam câţi ucenici a avut Sfântul Pahomie?
- Câteva mii.
- Câteva mii?
- Da.
- Mult.
- Aşa este.
- Părinte vă mulţumesc pentru cuvinte.
- Pentru nimic.[9]

[9] https://doxologia.ro/vietile-sfintilor/sfantul-pahomie-cel-mare-drumul-spre-sfintenie (accesat pe 15.08.2022).

Avem mai sus o mărturie cât se poate de concretă care ne spune că cei care vor să urmeze viața călugărească o fac așa fiindcă ea a fost rânduită de sfinții îngeri. După cum am putut vedea rânduielile vieții monahale au fost date de un înger Sfântului Pahomie cel Mare. Această mărturie precum şi multe altele trebuie să ştim că sunt unele care ne certifică faptul că îngerii sunt unii care sunt alături de călugării creştin ortodocşi. Evident că un călugăr nu are cum să fie un înger după fire fiindcă una este îngerul şi alta este călugărul însă ceea ce trebuie să ştim este că un călugăr poate să fie un înger după asemănare. Aceasta fiindcă după cum am putut să vedem au fost mai mulți sfinți care s-au ridicat din călugări.[10]

CAPITOLUL 1

DE CE NOI LAICII TREBUE SĂ ÎI ADMIRĂM PE CĂLUGĂRI?

Există o categorie de oameni care atunci când văd pe cineva
- mai bun,
- mai drept,
- şi mai cucernic

în loc să ajungă să
- îl cinstească
- şi să îl admire

pe acel om din contră ajung să îl ponegrească şi să îl bârfească.

Ei bine noi creştinii ortodocşi nu trebuie să fim aşa. Noi trebuie să recunoaştem pe cel mai bun ca noi şi să ajungem
- să îl respectăm,
- să îl cinstim
- şi eventual să îl admirăm.

Pentru noi laicii călugării sunt un astfel de exemplu. Ei fac lucruri pe care noi laicii nu le putem face. „Aceasta arată că şi felul de viaţă al monahilor era asemănător cu locurile isihaste unde vieţuiau. Îşi petreceau ziua în isihie, rugăciune, cercetarea dumnezeieştilor Scripturi şi se îndeletniceau cu rucodelia pentru nevoile lor absolut necesare.

Primul lucru pe care îl făceau aceşti monahi odată cu răsăritul soarelui sau înainte chiar de a se ivi soarele era să se roage. „Aceşti luminători ai lumii, când răsare soarele, dar, mai bine spus, cu mult înainte de răsăritul soarelui, se scoală din pat sănătoşi, cu mintea limpede şi treji, veseli şi voioşi ei alcătuiesc un singur corp, şi cu cugetul plin de bucurie cântă cu toţii ca şi cum ar avea un singur glas, cântă imnuri Dumnezeului universului, lăudându-L atât pentru binefacerile făcute lor, cât şi pentru binefacerile făcute întregii lumi". Aici este vorba despre rugăciunea comună pe care o făceau monahii împreună.

După rugăciunea comună îngenuncheau şi se rugau lui Dumnezeu nu pentru ceva din cele prezente, ci să petreacă această viaţă cu conştiinţa curată şi să se înfăţişeze cu îndrăzneală la înfricoşătorul judeţ al lui Hristos. „Părintele şi proistamenul" lor conducea această rugăciune.

În continuare, după rugăciune, fiecare se ocupa cu rucodelia lui ca să-şi agonisească cele neapărat necesare vieţii. Sfântul Ioan Hrisostom scrie: „apoi, după ce au terminat acele sfinte şi neîntrerupte rugăciuni, când răsare soarele se scoală în picioare, se duce fiecare la lucrul său, adunând din munca lor mult câştig pentru ajutorarea celor nevoiaşi”.[11]

Avem mai sus motivele pentru care noi trebuie să îi admirăm pe călugării creştin ortodocşi. După cum am spus mai toţi dintre noi admitem că îi iubim pe Dumnezeu dar dacă vom sta şi vom analiza vom vedea că nu toţi dintre noi putem
- să renunţăm
- şi să lăsăm

toate pentru Dumnezeu.

Ei bine călugării creştin ortodocşi o fac şi iată de ce trebuie să îi cinstim şi să îi admirăm.[12]

---

[10] Un frumos portret al vieții de călugăr este făcut de scriitoarea Mihaela Ion în romanul *Călugărul* (Editura Andreas, 2015).

[11] Ierotei Vlahos *Monahismul ortodox ca viața profetică, apostolică și martirică*, (Editura Mitropolia Olteniei, 2005) apud https://www.crestinortodox.ro/credinta/viata-monahala-viata-ingereasca-149459.html (accesat pe 18.02.2023).

[12] A se vedea Ioan Harpa, *Aspecte duhovnicești în viața de obște* (Iași, 2021).

Adevărul este că trăim într-o lume care de multe ori ajunge să admire şi să preţuiască lucruri efemere: bani, sex, plăceri trupeşti, averi, faimă şi puterea politică. Această lume nu are cum să îi înțeleagă şi să îi preţuiască pe călugări. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că este cât se poate de evident că aceşti călugări nu sunt în circuitul obişnuit al lumii. Valorile călugărilor şi valorile lumii căzute nu sunt comune. Acest lucru ajunge să fie văzut până şi de modul în care se îmbracă monahii creştin ortodocşi: „îmbrăcămintea lor diferă de îmbrăcămintea pe care o poartă oamenii din lume, de aceea şi este corespunzătoare vieţii înalte pe care o duc. „iar îmbrăcămintea lor este vrednică de virtute". Această îmbrăcăminte nu avea elementele distinctive ale oamenilor din lume, ci semăna cu îmbrăcămintea profeților, a lui Ilie, a lui Elisei, a lui Ioan înaintemergătorul şi a apostolilor."[13]

Este evident că faţă de lumea noastră călugării creştin ortodocşi se poate spune că înoată împotriva curenţilor. De ce? Fiindcă deşi trăim într-o lume care este materialistă ei bine adevăraţii călugări nu caută să se îmbogăţească ci din contră ei vor

- să se înduhovnicească,
- să se dematerializeze,
- să devină deplin spirituali
- şi să fie cât mai ascetici.

Toate aceste lucruri sunt unele care evident că trebuie să ne facă să îi admirăm pe călugări. Modul de viaţă al călugărilor creştin ortodocşi autentici este unul care evident că ne face să îi admirăm: „În timpul zilei cercetau textele din Vechiul şi Noul Testament şi filosofau - teologhiseau despre toate acelea care au legătură cu Dumnezeu şi cu dobândirea împărăţiei cerurilor. „Căci după ce se termină slujba, unul ia în mâini pe Isaia şi stă de vorbă cu el; altul vorbeşte cu apostolii; altul citeşte cărțile alcătuite de alții, filosofează despre Dumnezeu, despre univers, despre cele văzute, despre cele nevăzute, despre cele materiale, despre cele spirituale, despre nimicnicia vieţii acesteia, despre măreția vieţii viitoare". Astfel se hrănesc cu cea mai bună hrană care nu e pregătită din carne de animale, ci din cuvintele lui Dumnezeu care sunt „ mai dulci decât mierea şi fagurele, miere minunată şi cu mult mai bună decât mierea cea veche cu care se hrănea în pustie Ioan Botezătorul". Aceşti monahi zburau ca albinele în jurul fagurilor de miere „ ai cărților sfinte, sfiindu-se de aici de multă plăcere ". De asemenea, cuvintele lor sunt curate, iar gurile lor nu scot nici un cuvânt necurat. „ Gurile lor nu pot scoate nici un cuvânt de ruşine, de batjocură, un cuvânt aspru; ci toate cuvintele lor sunt vrednice de cer".[14]

Fiindcă trăim într-o lume liberă ceea ce trebuie să ştim este că avem dreptul să criticăm. Sunt mai mulți critici în lumea noastră:

- critici politici,
- critici literari,
- critici artistici,
- critici sportivi
- sau critici sociali.

Ei bine în această lume a criticilor ceea ce trebuie să ştim este că de cele mai multe ori nu mai avem timp să admirăm. Muzeele şi galeriile noastre de artă sunt de cele mai multe ori goale fiindcă nu vrea nimeni să le admire. Pe acest fond *negativ* al lumii din jur se poate spune că nu mai ajungem să avem o scară a valorilor

- normală,
- firească
- şi sănătoasă.

Iată de ce un călugăr creştin ortodox nouă celor din secolul XXI nu se spune mare lucru. Mitropolitul Ieroteos Vlahos spunea: „desigur, sfântul Ioan Hrisostom descrie diferenţa mare dintre modul de viaţă al monahilor sfinţi şi modul de viaţă al mirenilor. Oamenii socotesc că viaţa monahilor este obositoare şi insuportabilă. Însă viaţa monahală este mai dulce şi mai dorită decât viaţa celor ce trăiesc în lume. Viaţa lumească, în timp ce pare că oferă plăcere şi mulţumire, totuşi, de aici „dă naştere la mii de săgeţi mai amare decât plăcerile şi bucuriile" deoarece, dacă cineva este captivat de dragostea vreunei femei din trupa unui teatru, se va chinui mai mult decât acela care este vătămat de mii de trupe şi mii de călătorii şi va trăi într-o stare mai nenorocită decât o cetate care este asediată."[15]

---

[13] Ierotei Vlahos *Monahismul ortodox ca viața profetică, apostolià și martirică*, (Editura Mitropolia Olteniei, 2005) apud https://www.crestinortodox.ro/credinta/viata-monahala-viata-ingereasca-149459.html 8(accesat pe 18.02.2023).
[14]Idem.
[15] Ibidem.

Ceea ce ne spune tradiția creştin ortodox este că trebuie să fim conştienţi că monahii creştin ortodocşi au mai multe şanse să se mântuiască decât laicii. De ce? Fiindcă ei sunt unii care se dedică deplin şi total lui Dumnezeu. Evident că sunt şi laici care îşi i-au în serios mântuirea. Ştim de exemplul Sfântului Antonie cel Mare că fiind momit de gândul dacă este cineva mai desăvârşit decât el care renunţase la toate a fost îndrumat de Dumnezeu la un curelar din Alexandria care pe lângă că era milostiv când muncea îşi spunea: toţi se vor mântuii numai eu mă voi pierde.[16]

Sfântul Ioan Gură de Aur în secolul IV şi el era de părere că monahii creştin ortodocşi fac un lucru bun că se retrag din lume fiindcă în acest fel nu mai au atât de multe ispite: „în mod clar, aici sfântul Ioan Hrisostom confruntă ceata monahilor sfinți cu cele ce se petrec la teatru. Pe scena teatrului, prin cele ce se fac şi se zic, se provoacă multe ispite şi omul se vatămă mult, deoarece, văzând făţărnicia, diferitele mişcări şi frumuseţea artistică a diferitelor persoane pe scenă, mai ales a actriţelor, ajunge la punctul de a nu-i plăcea femeia lui, de a nu-i mai fi dragi copiii lui. La teatru, „spectatorul primeşte pe dată focul dragostei necurate, nebuneşti, ca şi cum n-ar fi de ajuns chipul desfrânatei ca să-i aprindă sufletul, îl mai aţâţă şi vocea ei." Când oamenii văd la teatru îmbrăcămintea, privirea, glasul şi mersul femeii desfrânate şi toate celelalte care se fac pe scenă, pleacă aprinşi şi merg la casa lor captivaţi de cele ce le-au văzut.”[17]

Ei bine sunt mai mulți dintre noi care putem să vedem că lumea din jurul nostru nu este ceea ce ar trebuii să fie.

- Războaie,
- ură,
- crime,
- violenţă,
- perversiune,
- minciună,
- avariție etc

sunt cu toate lucruri care evident că nu ne plac şi de multe ori ne simţim neputincioşi în faţa lor. De ce să nu spunem că cei mai mulți dintre noi de multe ori facem un mare compromis cu lumea din jurul nostru. Aceasta fiindcă ajungem să acceptăm mai multe lucruri care nu ar trebuii să le acceptăm. Ei bine călugării creştin ortodocşi nu fac nici un compromis cu lumea din jur şi mai ales cu răutatea din ea.[18]

Evident că admirația pe care trebuie să o avem față de un călugăr nu trebuie să fie una pe care o avem de exemplu față de un

- tablou frumos,
- un cântec frumos,
- o statuie zveltă,
- un film interesant
- sau o carte bine scrisă.

Este vorba de o admirație care se cuvinte să fie mai mult un fel de cinste. Aceasta fiindcă după cum am spus călugării creştin ortodocşi autentici sunt unii care fac lucruri pe care noi laicii nu le putem face. „Există astăzi obiceiul ca monahii să coboare în lume şi să ajute pe oameni. Şi aceasta se poate face cu binecuvântarea episcopului cetății, după cum spun sfintele canoane. Dar astăzi se impune o altă necesitate. Oamenii din lume, dezamăgiți de toată mentalitatea care există în societate, caută să viziteze locuri isihaste şi sfinte mănăstiri, ca să întâlnească oameni a căror minte este purificată prin metoda isihiei ortodoxe şi au înăuntrul lor harul Preasfântului Duh. Nu vor să audă cuvinte antropocentrice şi lumeşti, ci cuvinte simple, pline însă de experiența vieții dumnezeieşti.”[19]

La fel de bine călugării nu trebuie să fie priviți ca un fel de eroi naționali fiindcă trebuie să ştim că una este eroismul patriotic şi alta este eroismul monahal. Totuşi trebuie să ştim că la un anumit nivel se poate vorbii de un eroism călugăresc. Vom da aici numai un exemplu: Sfântul Calinic de la Cernica a postit mai bine de 25 de ani în continuu. Ne gândim la noi dacă am putea postii 25 de ani în continuu? Evident că foarte puțini dintre noi ar putea face acest lucru.

---

[16]Din Patericul egiptean la Ava Antonie.

[17]Ierotei Vlahos *Monahismul ortodox ca viața profetică, apostolică și martirică*, (Editura Mitropolia Olteniei, 2005) apud https://www.crestinortodox.ro/credinta/viata-monahala-viata-ingereasca-149459.html 8(accesat pe 18.02.2023).

[18] A se vedea Ioan Buliga, *Deşertăciunile lumii* (Jacul Românesc, 2009).

[19]Ierotei Vlahos *Monahismul ortodox ca viața profetică, apostolică și martirică*, (Editura Mitropolia Olteniei, 2005) apud https://www.crestinortodox.ro/credinta/viata-monahala-viata-ingereasca-149459.html 8(accesat pe 18.02.2023).

Iată de ce călugării creştin ortodocşi merită admiraţia noastră dacă nu cinstea noastră. „În omilia sa, sfântul Ioan Hrisostom prezintă viaţa monahală ca pe o viaţă îngerească, pe care o trăiau Adam şi Eva înainte de încălcarea poruncii din rai şi, desigur, zice că monahii îi întrec pe primii oameni creaţi, căci au mai mult har. De asemenea, prezintă viaţa monahală ca viaţa pe care o vor trăi drepţii în împărăţia lui Dumnezeu. Prin urmare, viaţa monahală este în realitate o trăire a stării dinainte de cădere şi a vieţii eshatologice. Din această perspectivă, monahii se aseamănă cu profeţii şi cu apostolii. Desigur, o astfel de viaţă atrage ca un magnet atenţia oamenilor, celor care caută modele ale vieţii desăvârşite, care depăşeşte moartea, deoarece cele mai mari probleme personale şi sociale, care chinuie pe oameni, sunt stricăciunea şi moartea, aşa-numitele haine de piele, pe care le-au purtat după cădere primii oameni creaţi.

Monahii, ducând o viaţă îngerească, depăşesc timpul şi moartea şi, astfel, prin rugăciunea lor, practică un misionarism permanent în societate, fiindcă, dincolo de contribuţia lor importantă la organismul bisericesc, pe care îl slujesc în diferite feluri precum glandele endocrine aduc folos trupului omenesc, în acelaşi timp se roagă pentru cei adormiţi, pentru cei vii - cunoscuţi şi necunoscuţi - şi pentru oamenii care se vor naşte mai târziu."[20]

Doi călugări creştin ortodocşi discutau într-o mănăstire.

- Şi ce mai faci fratele meu?
- Păcate.
- Şi eu.
- Nu ştiu ce să mă mai fac.
- De ce?
- De multe ori mă simt singur.
- Dar noi suntem aici o obşte.
- Aşa este.
- Şi atunci?
- Parcă îmi lipseşte lumea.
- Pe care am părăsit-o?
- Da.
- Este firesc să fie aşa.
- Oare?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă omul nu a fost creat să fie singur.
- Ştiu asta.
- Dar lumea în sine nu poate să îţi ofere ce îţi oferă călugăria.
- Ce?
- Pacea cu Dumnezeu.
- Oare?
- Da.
- Cred că ai dreptate.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Noi călugării suntem unii care îi imităm pe îngeri.
- Am mai auzit asta.
- Mă bucur.
- Trebuie să îţi spun ceva.
- Ce?
- Cred în îngeri.
- Foarte bine.
- Dar nu am văzut nici un înger.
- Au fost sfinţi care au făcut-o.
- În vechime?
- Da.
- La cine te gândeşti?
- La Sfântul Paisie cel Mare.

---

[20]Idem.

- A văzut îngeri?
- Da.
- Cum?
- Sfântul Paisie cel Mare stătea în pustie.
- Și?
- Dintr-o dată a putut să vadă o mulţime mare de îngeri.
- Ce o fi cu aceşti îngeri aici în pustie? Se întreba Sfântul Paisie cel Mare.
- Ce ar fi să întreb pe un înger? Și-a spus el.
- De ce sunt atât de mulţi îngeri în pustie? A întrebat el pe un înger.
- Și ce i-a răspuns îngerul?
- Suntem îngerii păzitori ai monahilor. Suntem trimişi de Dumnezeu să-i însoţim şi să-i păzim pe monahi.
- Ce frumos.
- Dar şi Sfântul Paisie cel Mare avea un înger păzitor.
- Îmi dau seama.
- La un moment dat un călugăr s-a dus să vorbească cu Sfântul Paisie.
- Și?
- Sfântul Paisie cel Mare dormea.
- Înţeleg.
- Și atunci ce să vezi?
- Ce?
- Ochii călugărului s-au deschis şi a putut să vadă cum un înger îl păzea cu mare dragoste.
- Minunat.
- Cu adevărat, Dumnezeu îi păzeşte prin sfinţii Săi îngeri pe cei ce-şi pun nădejdea în El! a spus acel călugăr
- Se poate vedea de aici că îngerii sunt prezenţi cu călugării şi în pustie.
- Aşa este.
- Și mai ştiu o altă arătare de îngeri.
- Care?
- Se spune că era un mare cuvios pe nume Iacov.
- Și?
- Ei bine acest Cuvios Iacov slujea liturghia dar era cuprins de o mare nedumerire.
- Care?
- Nu ştia exact câţi îngeri slujesc cu el în altar.
- Și?
- Aşa că odată a uitat să iese cu sfintele daruri.
- Și ce a urmat?
- A simţit că îl împinge ceva de umăr.
- Ce era?
- Era o aripă mare a unui arhanghel.
- Da?
- Da.
- Și ce a urmat?
- Cu acea aripă arhanghelul îl invita pe Cuviosul Iacov să iese cu sfintele daruri.
- Foarte frumos.
- Aşa este.
- Ştiam că îngerii sunt alături de călugări.
- Mai mult decât ai crede.
- Îmi dau seama.
- Să ştii că dialogul cu tine a fost foarte bun.
- Mă bucur.
- Mă simt mai îmbărbătat.
- Foarte bine.[21]

[21] https://ziarullumina.ro/educatie-si-cultura/pagina-copiilor/intamplari-minunate-cu-ingeri-37454.html (accesat pe 01.03.2023).

Avem mai sus 3 ipostaze în care îngerii au fost văzuţi alături de călugării creştin ortodocşi. Iată de ce trebuie să ştim că îngerii sunt cu ei şi pentru acest lucru noi nu trebuie

- să îi desconsiderăm
- şi îi ridicularizăm

pe călugării creştin ortodocşi.

„Călugăria este jertfă de moarte. Că mai târziu, prin ispita diavolului, acest călugăr ajunge să facă faptele lui de mai înainte, este altceva. Dar nimeni nu poate să intre acolo şi să judece, pentru că acesta este un legământ al nunţii dintre om şi Hristos. Este un legământ pe care îl face acest om păcătos cu Însuşi Hristos spre o viaţă viitoare. Pentru că ceea ce făgăduieşte el nu mai sunt de-acum din lumea aceasta: nici curăţia trupească, nici neagonisirea, nici tăierea voii, ci sunt ale vieţii îngereşti, ale vieţii viitoare. În această luptă, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, călugărul se ia la întrecere cu îngerii. Sigur că el vede că nu este un înger, dar el merge. Merge ca un sinucigaş - merge la cruce, nădăjduind că va învia împreună cu Hristos.

Iată de ce noi nici nu trebuie să ne aruncăm aşa cu capul înainte în monahism, fără să ştim ce este acesta, pentru că el este, aşa cum spunea Sfântul Ambrozie de la Optina, cel mai minunat, dar şi cel mai greu lucru. Dacă oamenii ar şti câtă bucurie are un monah, toţi s-ar călugări, dar dacă ar şti ce durere, ce suferinţă are monahul, nu s-ar călugări nimeni.

Monahismul este o sabie cu două tăişuri, pe amândouă părţile ascuţite, şi cei care vrem s-o purtăm în teaca noastră trebuie mai înainte să ne verificăm trezvia şi îndemânarea, ca nu cumva, ţinând-o în beţia patimilor şi slăbănogirea voinţei noastre, să ne tăiem cu ea, făcându-ne răni pe care, mai târziu, poate cu greu le vom putea tămădui. (...)

Faptul că mulţi dintre monahi se desăvârşesc şi ajung la culmile cele mai înalte ale sfinţeniei este firesc să ne trezească admiraţia, dar, lăudându-i pe cei buni, nu trebuie să avem căderea de a-i desconsidera pe cei mai slabi, de vreme ce ei sunt oameni ca şi noi, dar care, cel puţin, au avut curajul nebun de a încerca."[22]

Ceea ce trebuie să ştim este că nu există numai în creştinismul ortodox călugări. La fel de bine călugări au existat şi există în mai multe mari religii ale lumii. Aceasta fiindcă se poate vedea că idealul ascetic există în mai multe mari religii ale lumii. Călugării sunt în acest sens destul de prezenţi în mai multe religii necreştine însă acest lucru evident că nu schimbă cumva mântuirea. Aceasta fiindcă ştim că afară de Hristos nu există mântuire.

„În budism, termenul de călugăr există, însă nu se aseamănă cu sensul sau din cadrul religiei vestice. Înainte de a intra in ordin, voluntarul trece printr-o perioadă de probă în care acesta aflâ dacă vrea să devină călugăr. Dacă doreşte acest lucru, rămâne la mănăstire, iar dacă nu, pleacă.

În budismul Mahayana, călugărul poate intra în rândul „celor excelenţi" dacă a atins anumite grade de înţelegere. Unele ordine budiste acceptă şi femeile pentru a practica ascetismul, considerându-le egale bărbaţilor. Asceticii au voie sa poarte patru lucruri: un ac, o lama, un bol şi un ciur de apă.

În budismul Theravada călugării sunt numiţi Bhikkhu. Ei îţi trăiesc viaţa în cerşetorie, pe care o practică în fiecare zi. Oamenii le dau acestora mâncare şi apă, însă asceticii nu trebuie să ceara nimic. Ei trăiesc în mănăstiri şi au un rol important în societatea Asiatică. Şi tinerii băieţi pot trăi la mănăstire împreuna cu asceticii. Ei mănâncă împreuna dimineaţa devreme şi nu trebuie să duca o viaţă luxurioasa. Nu au voie să folosească bani.

În budismul Vajrayana călugăria este un sistem de jurăminte ce duc la eliberarea personală. Acest sistem se desfăşoară în patru paşi: o persoana poate face cinci jurăminte pentru a se apropia de virtute, mai apoi întra în viaţa monastică, devine novice şi depune jurămintele de călugărie propriu-zisă.

În budismul chinez, călugării sunt legaţi cu stricteţe de artele marţiale chineze şi de kung fu. Mănăstirea Shaolin este cea care a dus la aceasta imagine a călugărilor chinezi. Ca semn al ordinarii, călugării îşi fac semne pe scalp, degete sau braţe cu tămâie.

În Burma şi Tailanda, băieţii pot petrece timpul adolescenţei la mănăstiri în calitate de călugări. Unii stau doar câţiva ani pentru ca mai apoi să îşi reia viaţa, în timp ce alţii îşi petrec restul vieţii la mănăstire."[23]

Se poate vedea aici cât de diferit este călugărul budist de călugărul creştin ortodox care ştim că are ca ideal să se unească cu Hristos şi să fie asemenea îngerilor. Este evident că un călugăr budist ajunge să practice lucruri pe care nu le înţelege deplin fiindcă – după cum vom vedea – fecioria este un lucru asemănător îngerilor.[24]

[22] Ieromonah Savatie Baștovoi, *Singuri în fața libertății*, Editura Cathisma, București, 2009, pp. 77-80) apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/calugarul-se-ia-la-intrecere-cu-ingerii (accesat pe 18.02.2023).
[23] https://maildirect.ro/calugarii-si-istoria-lor/ (accesat pe 02.03.2023).
[24] A se vedea Placide Deseille, *Mărturia unui călugăr ortodox. Convorbiri cu Jean Claude Noye* (Iaşi, 2011).

Este evident că sunt mai mulți care doresc să se retragă din lume pentru crezurile lor religioase însă ceea ce trebuie să fim cât se poate de conştienţi este că acest lucru nu îi face vrednici de Hristos. Din contră. Aceştia pot să facă mult rău în plan spiritual fiindcă ajung să de dedice unei cauze din care Hristos lipseşte.

La fel de bine şi jainismul este o religie care are călugări.[25] „Călugărul jainist poate aparţine fie tradiţiei Dimabara, fie celei Svetambara. El poate aparţine unuia dintre cele trei ranguri :

Muni : un călugăr obişnuit Upadhyaya: călugărul învățat care studiază şi preda Acharya: liderul ordinului de călugări

Călugărul junior poate însă fi Kshullak (foloseşte doua părți de îmbrăcăminte) sau Ailak (foloseşte doar o piesa de îmbrăcăminte).

Măicuțele poartă numele de Sadhvi sau Aryka, iar rangurile călugăreşti se pot înnoi în unele momente.

Călugării jainişti sunt vegetarieni şi nu mănâncă rădăcini de plante. Unele ordine cerşesc de la casele oamenilor pentru a manca, iar altele se hrănesc o singură dată pe zi. Călugărul nu cerşeşte mâncarea, însă o accepta daca i se oferă cu bunătate şi conform ritualului jainist. Când i se oferă mâncarea, călugărul mănâncă doar o parte din ea. Postul poate dura de la o zi până la o lună şi mulți călugări nu acceptă medicamentele sau spitalizarea pentru a arată că nu le pasă de corpul lor fizic.

Călugării trebuie să renunțe la toate posesiunile şi relaţiile lor şi să practice non-violenţa totală. Ei nu trebuie să rănească niciun fel de fiinţă vie, cu atât mai puţin oamenii. Pentru aceasta, ei poarta un fel de mătură pentru a înlătura insectele din calea lor şi a nu le călca. În plus, ei poartă o mască peste gură pentru a nu face rău insectelor şi germenilor din aer. Ei nu folosesc electricitatea pentru că produce violenţă si nu sunt atraşi de maşinării.

Cum nu au niciun fel de posesiuni, călugării jainişti călătoresc prin oraşe şi sate, făcând acest lucru desculți. Ei nu stau mai mult de doua luni într-o locaţie pentru a nu se ataşa de aceasta, însă în timpul musonului, ei nu călătoresc pentru a nu face rău fiinţelor care ies la iveală în timpul ploii. Jainiştii călugări practica celibatul şi nu ating sau nu se aşează în locuri în care stau oameni de sex opus."[26]

Dar la fel de bine ceea ce trebuie să fim conştienţi este că şi unele popoare păgâne aveau călugării. Între ei se numără strămoşii românilor: dacii. Ei bine din mărturiile istorice se pare că dacii aveau călugări care nu se căsătoreau. „Poseidonios afirmă că misii se feresc, din cucernicie, de a mânca vietăţi, şi iată motivul pentru care nu se ating de carnea turmelor lor. Se hrănesc însă cu miere, lapte şi brânză, ducând un trai liniştit – pentru care pricină au fost numiţi theosebeis şi kapnobatai. Unii traci – spune acesta – îşi petrec viaţa fără să aibă legături cu femeile, numindu-se ktistai, ei sunt onoraţi şi socotiţi sacri, trăind, aşadar, feriţi de orice primejdie".[27]

Cum explicăm în sens creştin ortodox acest fapt? Trebuie să ştim că au existat şi în antichitate oameni care au voit să fie curaţi şi au fost marcaţi de idealul fecioriei. Acesta fiindcă este evident că şi păgânii sau mai bine spus unii dintre păgâni erau conştienţi de morală şi de importanţa ei. Aşa se face că dacii de exemplu aveau călugări care se retrăgeau din lume. Acest lucru pentru ei probabil că a fost şi o practică ce îl urma pe Zamolxe care ştim că la un moment dat s-a retras din lume şi a stat mai mulţi ani în subteran (cel mai probabil o peşteră).

Tot o formă de călugărie trebuie să ştim că practicau şi sybilele din Grecia antică. Ele erau considerate profetese ale zeului Apolo. „Sibilele au fost încă de la bun început înconjurate de o puternică aură de mister. Lucru firesc, în condițiile în care apariția lor e pusă în general în legătură cu așa-numitele misterii (culte inițiatice).

Potrivit istoricului Walter Burkert, originea sibilelor se pierde în negura timpului, ele fiind urmaşe ale femeilor-şaman din perioada matriarhală a Neoliticului. Pe vremea aceea, oamenii erau încredinţaţi că Marea Zeiţă Mamă veghea cu înțelepciune asupra tuturor. O astfel de figură divină a fost zeița frigiană a Pământului, a peșterilor și a vegetației, numită Cybele, al cărei destin istoric pare adesea legat în mod straniu și strâns de cel al sibilelor. Un alt exemplu de acest tip este zeița greacă Geea."[28]

Am enunţat mai sus numai câteva cazuri din istoria religiilor care ne spun că de fapt călugăria nu există numai în creştinism. La fel de bine ştim că au existat călugări şi în religiile antice necreştine. Acest lucru din mai multe motive şi ele variază în funcţie de religia proprie a unui anumit popor păgân.

Este evident prin urmare că trebuie să nu ajungem să confundăm aceste forme de monahism din istoria religiilor cu ceea ce înseamnă călugăria creştin ortodoxă. Aceasta fiindcă călugării necreştini nu L-au avut pe

---

[25] Jainismul este o religie care a apărut în China.

[26] https://maildirect.ro/calugarii-si-istoria-lor/ (accesat pe 02.03.2023).

[27] Strabon, *Geografia* VII, 3, 3 apud https://basarabialiterara.com.md/?p=9778 (accesat pe 02.03.2023).

[28] Ana Olteanu, Formula As https://www.formula-as.ro/2020/04/07/marile-prezicatoare-ale-antichitatii-si-misterele-lor-casandra-si-sibilele/ (accesat pe 02.03.2023).

Hristos şi au ajuns să practice călugăria din motive diferite față de creştinii ortodocşi. Evident că au existat şi alte forme de călugărie în mai multe alte religii ale lumii însă este evident că ele nu se pot compara cu monahismul creştin ortodox. Aceasta fiindcă după cum am spus Hristos lipseşte din aceste religii. Oricum ceea ce este esențial este că nu ajungem să confundăm pe călugării creştin ortodocşi cu călugării din alte religii cum este budismul sau jainismul. Aceasta fiindcă se poate vedea că există mari diferențe.[29]

O altă problemă în ceea ce priveşte călugăria creştin este faptul că odată cu marea schismă de la anul 1054 în cadrul Bisericii Catolice au apărut mai multe diviziuni în monahism. Aceasta fiindcă se poate spune că în orice caz catolicii au voit să îşi lase amprenta şi asupra călugăriei. Aşa se face că au apărut mai multe ordine monahale care cu toate revendicau un anumit sfânt catolic ca întemeietor al lor. Aşa se face că în catolicism avem mai multe tipuri de călugări:

- franciscani,
- dominicani,
- capucini,
- augustinieni,
- iezuiți,
- benedictini,
- cistercieni,
- carmeliți,
- cartusieni etc.[30]

Este evident că ortodoxia a luat poziție cu privire la aceste ordine monahale care au apărut în cadrul catolicismului. De ce? Fiindcă ele au arătat nu o varietate în cadrul monahismului ci mai mult un fel de *rupere* a călugăriei creştin ortodoxe. Se şi spune că în catolicism nici papa de la Roma nu ştie exact câte ordine monahale există. Aceasta fiindcă ele sunt de cele mai multe ori produsul arbitrat al omului şi nu sunt inspirate şi susținute de Dumnezeu.

Totuşi trebuie să ştim că dintre confesiunile creştine altele decât cea ortodoxă numai catolicismul a păstrat călugăria fiindcă restul au respins călugăria.

În catolicismul actual există azi cam la 140 de ordine monahale care cu toate susțin că sunt creştine şi că urmează lui Hristos.

În acest sens este bine să ştim că în concepția creştin ortodoxă a considera că un călugăr ajunge să se retragă din lume fiindcă îşi urăşte şi detestă semenii trebuie să ştim că este un lucru eronat. Un călugăr este în primul rând un om al iubirii. Maica Gavrilia Papaiannis spune în acest sens: "călugării nu s-au retras pentru că nu au dragoste pentru oameni, ci au plecat din mijlocul lor pentru că îi iubesc foarte mult și doresc să nu facă nimic altceva decât să se roage pentru ei."[31]

Este evident că adevărații călugări sunt departe de a fi:

- fanatici,
- fundamentalişti
- şi retrograzi.

Trebuie să ştim că sunt şi oameni pe care lumea din jur ajunge să îi distragă de la relația lor cu Dumnezeu şi ei vor să fie mult mai aproape de Dumnezeu şi să trăiască cu el.

Cu privire la călugări părintele Selafiil de la Noul Neamț spunea: "nouă, călugărilor, ne trebuiește s-avem așa: smerenia. Și-apoi: răbdarea lui Iov și blândețea lui David. Acestea ... și dragostea care nu cade niciodată."[32]

Prin urmare se poate spune că monahul creştin ortodox poate să fie sintetizat de:

- smerenie,
- răbdare
- şi blândeţe.

Aceste lucruri evident că nu le prea găsim în lumea din jur şi sunt unii care vor să se retragă din lume pentru a ajunge să fie unii care să le câştige.

Se poate spune că prin aceste trei virtuţi la fel de bine călugărul ajunge să se angelizeze şi să primească un chip îngeresc. Aceasta fiindcă este bine să ştim că un călugăr nu înseamnă numai un *bătrân frumos* în limba greacă

[29] https://en.wikipedia.org/wiki/Monk (accesat pe 02.03.2023).

[30] https://fondeco.ru/ro/katolicheskie-ordena-monahov-monasheskie-ordena-srednevekovya/ (accesat pe 02.03.2023).

[31] *Maica Gavrilia, Asceta Iubirii*, (Editura Episcopia Giurgiului, Bucuresti, 2014), p. 432 apud https://citateortodoxe.ro/citate-monahi (accesat pe 02.03.2023).

[32] Ieromonahul Savatie Baștovoi, *Dragostea care nu cade niciodată,* (Editura Cathisma, București, 2010), pp. 147-148.

ci la fel de bine şi o persoană care vrea să se asemene îngerilor în modul lui de viaţă. Părintele Adrian Făgeţanu spunea: "Dumnezeu nu face nici o deosebire între monahi și mireni, și, în calendarul nostru, sunt mai mulți sfinți mireni decât călugări, mult mai mulți. Adică soț, soție, copii în familie. Or, rugăciunea de care vorbește Dumnezeu, asta în duh și-n adevăr, se poate face chiar mai bine pe ascuns, în familie, decât în public, în mănăstire."[33]

Doi pelerini creştin ortodocşi au ajuns la o mănăstire departe de lume.

- Nu îmi vine să credem că am ajuns aici.
- De ce?
- Fiindcă este aşa departe de oraş această mănăstire.
- Aşa este.
- Tu îi înţelegi pe călugări?
- În ce sens?
- Adică de ce se retrag din lume?
- Cred că fiindcă vor să fie mai aproape de Dumnezeu.
- Dar şi în lume pot să fie.
- Depinde.
- De ce?
- De persoană.
- Oare?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Sunt unii care nu se prea pot concentra în lume.
- La ce?
- La Dumnezeu.
- Cred că ai dreptate.
- Și mai este ceva.
- Ce?
- Călugării vor să fie îngeri pământești.
- Să fie ca îngerii?
- Da.
- Dar se poate?
- În sens duhovnicesc da.
- Cum să devii din om înger?
- A nu asta nu se poate.
- Da. Nu ai cum să îți schimbi identitatea.
- Dar te poţi asemăna cuiva.
- În sensul că îl imiți?
- Da.
- Poate ai dreptate.
- Sigur am dreptate.
- Și cum să ajungi să imiți un înger?
- Nu îl laudă îngerii pe Dumnezeu în continuu?
- Ba da.
- Și nu asta fac și călugării?
- Ba da.
- Păi vezi?
- Nu mă refeream concret.
- Adică?
- A ajuns vre-un călugăr să vadă îngeri?
- Da.
- Cine.
- Mai mulți.

[33] Părintele Adrian Făgețeanu, *Viața mea mărturia mea*, (Editura Areopag, 2012, p. 122).

- Spune-mi şi mie un exemplu.
- Bine.
- Te ascult.
- Este din Egiptul secolului IV.
- Înțeleg.
- A intrat odată avva Agaton în cetate să-şi vândă puținele vase şi a găsit pe un lepros lepădat în cale. I-a zis lui leprosul:
- Unde te duci?
- Și i-a răspuns avva Agaton:
- În cetate, să vând nişte vase.
- Zis-a lui leprosul:
- Fă milostenie, de mă ia acolo!
- Și luându-l pe spatele sale, l-a dus în cetate. I-a zis lui acesta:
- Unde vei vinde vasele tale, acolo să mă pui.
- Şi a făcut bătrânul aşa. Şi după ce vindea un vas, zicea bubosul:
- Cu cât l-ai vândut?
- Și-i răspundea:
- Într-atâta.
- Şi-i zicea iarăşi:
- Cumpără-mi o plăcintă.
- Și-i cumpăra. Ș
- i iar vindea alt vas.
- Şi îi zicea leprosul iarăşi:
- Dar acesta cu cât?
- Și-i răspunse bătrânul:
- Într-atâta.
- Și-i zicea: Cumpăra-mi acest lucru.
- Și-i cumpăra. Deci după ce a vândut toate vasele şi vroia să se ducă, i-a zis bubosul:
- Te duci?
- Şi i-a răspuns lui:
- Da!
- Și i-a zis din nou:
- Fă iarăşi milostenie, de mă du unde m-ai găsit!
- Și luându-l pe spatele lui, l-a dus la locul lui. Şi i-a zis lui:
- Binecuvântat eşti Agathoane, de Domnul în cer şi pe pământ.
- Şi ridicând ochii săi, pe nimeni n-a văzut. Că a fost îngerul Domnului care a venit să-l ispitească.
- Frumoasă povestea.
- Este.
- Deci acest înger a luat chipul unui lepros.
- Da.
- Şi l-a testat?
- Da.
- Nu știam că îngerii testează oamenii.
- O pot face.
- Acum sunt cumva încredințat.
- De ce?
- Că într-un fel călugării sunt ca îngerii.
- Asta vor cu toții.
- La un anumit nivel.
- Da.
- Îți mulțumesc pentru cuvinte.
- Pentru nimic.
- Trebuie să mă retrag.[34]

[34] *Patericul egiptean*, (Alba Iulia, 1993) p. 28-29.

Avem mai sus o întâmplare care ne spune că cu adevărat îngerii sunt alături de creştinii ortodocşi chiar dacă aceştia şi noi nu îi vedem. Ava Agathon a ajuns să vadă un înger dar nu a ştiut că el se ascunde sub chipul unui lepros. Acest lucru ne aduce aminte de cuvintele Sfântului apostol Pavel care ne spunea să fim ospitalieri cu străinii fiindcă de multe ori unii au primit îngeri sub chipul lor. Toate acestea fiindcă după cum spunea Sfântul Teodor Studitul: „să viețuim după plăcerea lui Dumnezeu și după rânduielile sfinților Părinților noștri; **să petrecem în dragoste**, nu cu felurite prieteşuguri trupești, nici cu împlinirea voii noastre în desfătarea poftelor, nici cu despărțire a rânduielilor, fiecare având ale sale deosebite, ci toți în același duh adunați și împreunați după adevăr, numai cu pofta și dragostea duhovnicească să slujim Domnului în această viață îngerească de obște, ca într-un rai.

Căci **această viață este pe de-a-ntregul dar desăvârșit al lui Dumnezeu** și bunăvoirea preacuratei Maicii Sale de Dumnezeu Născătoarea, adică de a vă aduna, cu bună chibzuială, voi toți la un loc și de a vă aprinde cu dragostea lui Dumnezeu, părăsind lumea și mutându-vă de la cele pământești spre cele cerești."[35]

CAPITOLUL 2

SĂRĂCIA ÎNGEREASCĂ: CHIP AL IMATERIALITĂȚII ÎNGEREŞTI

Din cele mai vechi vremuri ale lumii bogăția este unul dintre cele mai râvnite lucruri. Oamenii merg atât de departe încât ajung să ucidă pentru bogății. Nu numai că unii ajung să ucidă pentru bogățiile altuia dar sunt şi ţări care ajung să facă război pentru a ajunge să preia bogățiile altei ţări. Aceasta fiindcă în lumea noastră bogăția este:

- râvnită,
- adulată,
- adorată
- şi de multe ori idolatrizată.

Bogăția se măsoară în

- bani,
- bijuterii
- şi bunuri materiale.

Ei bine în fața acestui curent de idolatrizare a bogăţiei se poate spune că ortodoxia a luat cumva atitudine. De ce? Fiindcă în nici un fel bogăția nu este mai presus de Dumnezeu.[36]

Iată ce spunea Mitropolitul Antonie de Suroj despre bogăție: „nu cred că trăirea în piețe este diferită cu ceva de trăirea în pustie. A fi sărac material este, într-un fel, mult mai uşor decât **a fi sărac în mod lăuntric, în sensul de a nu fi legat de nimic.** Acesta este un lucru foarte greu de învăţat şi care se petrece treptat, de la un an la altul, înveţi cu adevărat să apreciezi lucrurile, să-i priveşti pe oameni şi să constaţi frumuseţea lor strălucitoare - fără a dori să te înstăpâneşti peste aceşti oameni. A smulge o floare înseamnă a intra în stăpânirea ei, înseamnă şi a o ucide. Votul sărăciei mă face să apreciez lucrurile mult mai mult. Dar **în primul rând trebuie să învăţăm să fim liberi în noi înşine.** Sunt momente în care trebuie să te retragi în mod fizic pentru a învăţa ce înseamnă pentru ceva sau cineva să existe în felul lui propriu şi nu doar ca o oglindă a emoţiilor tale."[37]

Dacă este să privim în jurul nostru vom vedea că bogăția este

- o obsesie,
- o fixație,
- un tabu,
- un laitmotiv
- şi un subiect sacru.

De ce? Fiindcă toată lumea râvneşte la bogăție şi averi. Evident că cei care fac acest lucru ajung să pună bogăția mai presus de Dumnezeu.[38]

---

[35] Sfântul Teodor Studitul, *Cuvântări duhovniceşti*, Editura Episcopia Alba Iulia, Alba Iulia, 1994, p. 48) apud https://doxologia.ro/cuvant-de-folos/sa-slujim-domnului-aceasta-viata-ingereasca-de-obste-ca-intr-un-rai (accesat pe 18.02.2023).

[36] A se vedea Radu Teodorescu, *Sărăcia: ce ne facem cu ea?* (Cugir, 2020).

[37] Mitropolitul Antonie de Suroj, *Şcoala rugăciunii*, Editura Sophia, Bucureşti, 2006, p. 18 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/saracia-launtrica-nu-fi-legat-de-nimic (accesat pe 02.03.2023).

[38] A se vedea Clement Alexandrinul, *Despre adevărata bogăție* (Editura Cuvântul Vieţii, 2020).

Este adevărat că suntem oameni materiali făcuţi din trup însă ceea ce trebuie să ştim este că suntem şi suflet şi la fel de bine sufletul nostru are nevoie de hrană duhovnicească pentru a exista și a trăii.[39] Părintele Zaharia Zaharou spunea în acest sens: „dacă monahul trăieşte în sărăcie, o face ca să nu fie împiedicat de nimic, ca să nu fie tras înapoi de nimic când vrea să fugă afară din tabăra acestei lumi. Duhul sărăciei călugăreşti este opus de-a dreptul duhului societăţii de consum moderne; ethosul modernităţii, prin puterea atotpătrunzătoare a mass-mediei, ne împinge continuu să dobândim tot mai multe şi mai multe bunuri materiale. Dar, în chip minunat, călugărul neagonisitor, lepădând toate bogăţiile deşarte ale acestei lumi, devine stăpânul lumii, pentru că el îşi lărgeşte inima sa încât Însuşi Hristos încape în ea şi dimpreună cu apostolul poate să spună: „viez, de acum nu eu, ci viază întru mine Hristos" (Gal. 2, 20) şi prin Hristos poartă în el lumea întreagă şi mijloceşte pentru ea.

Mai mult decât atât, prin curăţia trăirii în feciorie monahul ţine piept hedonismului şi moralităţii îndoielnice a vremurilor noastre, căutând să se zidească pe sine întru totul biserică sfinţită a lui Dumnezeu. Sfinţii Părinţi înţelegeau prin feciorie şi curăţia minţii şi numeau curvie nu numai patima poftei trupeşti, ci orice lucru care ne desprinde de aducerea-aminte de Dumnezeu.

Temeiul monahismului este Însuşi Domnul. Dacă avem în vedere făgăduinţele monahale, vedem că ele sunt întocmai elementele definitorii ale vieţuirii Sale."[40]

Evident că

- fuga nesfârşită
- şi goana interminabilă

după averi şi bani în lumea noastră este de multe ori un spectacol de prost gust şi degradant. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că Dumnezeu Tatăl este sensul vieţii noastre şi nu bogăţiile. Acest lucru evident că i-ar face pe brokeri de la marile burse ale lumii să râdă. De ce? Fiindcă aceştia sunt oameni care

- trăiesc,
- există
- şi vieţuiesc

numai pentru bogăţii.

Ei bine în faţa acestui spectacol obsesiv al lumii noastre cu bunurile materiale trebuie să ştim că sunt călugării creştin ortodocşi care ajung să spună NU. Nu aceasta este calea pe care trebuie să mergem. Calea pe care trebuie să mergem este Dumnezeu şi Împărăţia Cerurilor.

Evident că sunt unii care în nici un fel nu pot să îi înţeleagă cum de pot călugării creştin ortodocşi să renunţe la bogăţiile lumii şi să trăiască fără de ele. Sfântul Antonie cel Mare ştim că a auzit cuvintele din evanghelie când Hristos i-a spus tânărului bogat că dacă vrea să fie desăvârşit şi să moştenească Împărăţia Cerurilor să meargă şi să îşi vândă toate averile Sale şi să vină să îi urmeze Lui. Ştim că tânărul nu a făcut acest lucru fiindcă era bogat şi nu vroia să rămână fără averi.

Ceea ce este mai trist este că sunt din ce în ce mai mulţi care vor să ajungă bogaţi fără să mai ţină cont de modul în care ajung să deţină aceste bogăţii; în mod drept sau nedrept. Sfântul Isidor Pleusiotul spunea: „dacă, văzând că te îneci în bogăția nedreaptă, te vei socoti fericit, iar pe cei ce filosofează, văzându-i că se luptă cu sărăcia cum s-ar lupta cu o fiară cumplită, să știi că ceea ce crezi despre ei pățești de fapt tu. Iar dacă nu simți așa, nu este de mirare, fiindcă și îndrăciții, făcând în nebunia lor ceea ce fac, se fericesc pe sine, iar pe cei sănătoși îi batjocoresc.

Toți cei ce pun deoparte și strâng bogății sunt săraci, și chiar mai rău decât toți săracii, fiindcă vor fi aruncați în mormânt goi, ca hoiturile aruncate în drum."[41]

Ei bine este evident că în ceea ce priveşte bogăţia sunt mai mulţi care ajung să nu mai fie:

- raţionali,
- fireşti,
- normali
- şi logici.

Aceasta fiindcă ei sunt unii care cu cât au mai mult cu atât vor şi mai mult. Poate părea ciudat şi sunt mai mulţi care nu vor să audă acest lucru dar Iisus a spus aceste cuvinte: „Aşadar, oricine dintre voi care nu se leapădă de tot ce are nu poate să fie ucenicul Meu" (Luca 14, 33).

---

[39] A se vedea Radu Teodorescu, *Rolul lecturii duhovniceşti în viaţa sufletească* (Cugir, 2023).

[40] Arhimandritul Zaharia Zaharou, *Crini ţarinii - merinde pentru monahi*, Editura Nicodim caligraful, Sfânta mănăstire Putna, 2013, pp.123-124 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/vietuirea-calugareasca (accesat pe 02.03.2023).

[41] *Cum să biruim iubirea de arginți,* Editura Sophia, București, 2013, p. 128 apud https://doxologia.ro/cuvant-de-folos/bogatia-nedreapta (accesat pe 02.03.2023).

Prin urmare Iisus este cât se poate de clar: nu putem să punem bogățiile lumii mai presus de El fiindcă el este Cel care a creat toate aceste bogății. Iată de ce trebuie să fim cât se poate de clari cu privire la acest lucru. Bogățiile sunt unele care trebuie să nu ajungă:

- să ne definească,
- să ne acapareze
- şi să ne stăpânească.

„Sunt mai multe moduri de a *„lepăda totul”* de dragul lui Hristos. Unul este cel propriu-zis, în care omul renunţă la bunurile sale şi ia calea mănăstirii. Dar se poate ca, în mănăstire fiind, să aibă stăpânire, la un moment dat, peste mult mai multe bunuri decât avea în lume fiind. Încât libertatea exterioară, formală, faţă de orice bun pământesc trebuie dublată de o libertate interioară. Iar aceasta este la îndemâna oricui, inclusiv celui ce trăieşte în lume. E o chestiune de atitudine lăuntrică – cu efecte în afară, desigur, mai ales prin cultivarea milosteniei –, sintetizată dumnezeieşte de Sfântul Apostol Pavel, în următoarele fraze: *„Că vremea s-a scurtat de acum, aşa încât şi cei ce au femei să fie ca şi cum n-ar avea. Şi cei ce plâng să fie ca şi cum n-ar plânge; şi cei ce se bucură, ca şi cum nu s-ar bucura; şi cei ce cumpără, ca şi cum n-ar stăpâni; şi cei ce se folosesc de lumea aceasta, ca şi cum nu s-ar folosi deplin de ea. Căci chipul acestei lumi trece”* (I Corinteni 7, 29-31).”[42]

Cei bogaţi de cele mai multe ori sunt unii care ajung să fie

- mândrii,
- orgolioşi
- şi plini

de sine fiindcă ei nu sunt ca restul şi sunt cumva persoane importante şi cu mare vază. Acesta este motivul pentru care lume de azi – şi de fapt din toate timpurile – nu ajunge să îi preţuiască pe călugări. Ei bine se poate vedea în atitudinea celor bogaţi deşertăciune fiindcă ei nu mai recunosc că au averile şi bunurile de la Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea în acest sens: „de ce te mândreşti, dar, omule? Coboară din înălţimile trufiei tale şi vezi-ţi sărăcia. Eşti pământ şi cenuşă, umbră şi fum, iarbă şi floare a câmpului. Ce motiv este acesta de mândrie? Ai putere peste mulţi oameni? Şi **la ce-ţi foloseşte să ai putere peste mulţi oameni, dacă patimile au putere asupra ta?** Sau poate eşti din aceia care acasă la ei sunt călcaţi în picioare de slujitorii săi, iar când iese în piaţă, se arată mândri, pentru că sunt stăpâni asupra mai multor oameni. Bine ar fi să fii stăpân peste patimile tale, sau măcar asemenea celor pe care-i întâlneşti în piaţă. Dacă este vrednic de osândă cel care se laudă cu virtuţile sale, nu este, oare, ridicol cel care se laudă cu lucruri de nimic?

Omule nefericit! Sufletul tău este măcinat de cea mai înfricoşătoare dintre boli, care este **boala păcatului**, iar tu te mândreşti cu banii tăi mulţi, cu casele tale şi cu pământurile. Cum de nu ştii că acestea nu sunt ale tale? Iar dacă nu dai crezare cuvintelor mele, vezi ce s-a întâmplat cu cei de dinaintea ta. Şi dacă eşti atât de îmbătat de bogăţii şi de slavă şi nu tragi învăţăminte din ce au păţit alţii, mai aşteaptă puţin şi vei cunoaşte pe pielea ta zădărnicia bunătăţilor şi plăcerilor pământeşti. Când vei pleca din lumea aceasta trecătoare, vei fi despuiat de putere şi vei fi nevoit să laşi totul poate chiar unor oameni despre care nici nu voiai să auzi în această viaţă.”[43]

După cum am spus trebuie să ştim că sunt mai mulţi care fiindcă sunt atât de preocupaţi să strângă averi şi mai apoi să le menţină că pur şi simplu nu mai au

- timp,
- spaţiu
- şi loc

pentru Dumnezeu.

De ce? Fiindcă ei sunt persoane care vor să trăiască numai pentru bogăţie. Ei nu vor să ţină cont că au un suflet prin care se înrudesc cu îngerii şi nici nu vor să aibă grijă de el. Iată ce spunea părintele Cleopa unui grup de seminarişti: „Poţi să dai canon la oameni să facă milostenie. Dar nu la cei care sunt bogaţi. Că ei au buzunarele doldora, vin şi-ţi pun un teanc de bani pe masă şi zic: «Gata! M-am mântuit!».

Dar Împărăţia lui Dumnezeu nu se cumpără cu bani! Să le dai să postească, să facă metanii, să privegheze… Că atunci se ostenesc şi au plată de la Dumnezeu. Milostenie îi dai să facă la unul mai sărac. Că el, ca să facă rost de bani, trebuie să se ostenească, şi aşa are plată de la Dumnezeu”.[44]

---

[42] https://doxologia.ro/puncte-de-vedere/tu-esti-bogatia-mea (accesat pe 02.03.2023).

[43] Sfântul Ioan Gură de Aur**,** *Problemele Vieţii*, traducere de Cristian Spătărelu şi Daniela Filioreanu, (Editura Egumeniţ)a, pp. 204-205 apud https://doxologia.ro/cuvant-de-folos/cu-ce-te-mandresti-tu-omule (accesat pe 02.03.2023).

[44] Arhimandritul Ioanichie Bălan, *Viaţa Părintelui Cleopa*, (Editura Trinitas, Iaşi), p. 206.

Bogățiile au și ele rolul lor însă ceea ce trebuie să ne dăm seama este că ele nu sunt mai presus de Dumnezeu. Sunt mai mulţi care motivează că ei nu vor să fie oameni credincioşi fiindcă nu au averi şi că dacă le-ar avea evident că vor devenii mai credincioşi. Ei bine experienţa Bisericii Ortodoxe a demonstrat că de fapt cei care ajung să fie bogaţi imediat uită chiar şi de puţinul de credinţă pe care l-au avut mai înainte. De ce? Fiindcă devin obsedaţi să nu fie furaţi şi traşi pe sfoară. Sfântul Grigorie Teologul spunea: „fericiți sunt cei milostivi, spune Scriptura, căci aceia se vor milui. Nu este pusă la urmă între fericiri mila. Și: **„Fericit este cel care ia aminte la cel sărac și nevoiaș”**.

„Bun este bărbatul îndurător şi care dă cu împrumut”, şi: „Toată ziua face milostenie şi dă cu împrumut omul drept”. Să răpim fericirea, să ne chemăm înțelepți, să ne facem buni. Să nu-ți întrerupă mila nici noaptea. Să nu spui: „Du-te şi vino iarăşi şi mâine îţi voi da”, să nu cumva să se aşeze ceva între pornirea gândului tău şi între binefacerea ta; singur acest lucru, iubirea de oameni adică, nu îngăduie amânare.

Frânge celui înfometat pâinea ta și adu în casa ta pe săracii lipsiți de adăpost și acestea să le faci cu toată râvna sufletului. Căci cel care face milostenie, spune Scriptura, s-o facă cu voioșie, și îndoit îți va fi binele prin graba cu care ești gata să-l faci. Căci **binele făcut cu mâhnire sau din constrângere este fără de har și fără de podoabă**, că binefacerea trebuie făcută cu tresăltare de bucurie, nu cu lacrimi în ochi.”[45]

Un bancher discuta cu preotul său duhovnic.

- Părinte să ştiţi că nu sunt bine.
- De ce fiul meu?
- Nu ştiu cum să vă spun părinte.
- Cum îţi vine.
- Am ajuns să fiu obsedat de bani.
- Nu este bine.
- Ştiu asta.
- Dar în meseria ta este logic.
- Este?
- Da. Eşti bancher.
- Aşa este.
- Trebuie să le lupţi.
- Încerc părinte dar parcă nu mai reuşesc.
- Nu renunţa.
- Încerc.
- Continuă.
- Este ca şi cum pentru mine tot ceea ce contează sunt banii.
- Fiule am să îţi spun ceva.
- Ce părinte?
- Tu ştii că există un demon al banilor?
- Nu.
- Ba da.
- Cum se cheamă?
- Mamona.
- Parcă spunea Iisus de el.
- Da
- Deci tu acum te lupţi cu un demon.
- Vai părinte dacă aţi ştii ce greu îmi este.
- Nu te lăsa.
- Dar este aşa de greu.
- Mamona este un demon mârşav.
- De ce?
- Pe Iuda l-a făcut să Îl vândă pe Hristos.
- Pentru 20 de arginţi?
- Da.

[45] Sfântul Grigorie Teologul, *Despre iubirea de săraci*, traducere și adaptare de Preot Dr. Gheorghe Tilea, (Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2006), p. 39.

- Ştiu asta părinte.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Să te gândeşti că nu banii îţi conduc viaţa ci Dumnezeu.
- Cum?
- Îţi voi spune o întâmplare.
- Vă ascult.
- Fericitul bătrân Iosif Spileotis (gr. = cel care trăieşte în peşteră) (m. 1959), încercând să sprijine un monah care era chinuit de gândurile plecării în lume, a povestit următoarea întâmplare minunată:

- Cu puţin înainte de a veni aici, la Katunakia, adormise un oarecare călugăr, ucenic al unui bătrân orb. Ascultă ce s-a întâmplat odată cu acesta: oarecare călugăr, ucenic al unui bătrân orb. Într-o zi a trecut pe la chilia lor un mirean.

- De unde eşti? l-a întrebat călugărul.

Din răspuns a înţeles că era consătean cu el, dar nu şi-a adus aminte de el.

- Ce face cutare? l-a mai întrebat odată călugărul, vrând să spună despre tatăl lui.

- A murit, a răspuns străinul, lăsând văduvă pe femeia lui cu trei fetiţe orfane pe drum. Aveau şi un fiu, dar acesta a plecat după câţiva ani şi nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu el.

Imediat ce a auzit monahul a fost ca lovit de trăsnet. Imediat au început să-l împingă gândurile pentru plecare în lume.

- O să plec, zice bătrânul lui. O să merg să-i ajut.

Bătrânul nu i-a dat binecuvântare. L-a sfătuit plângând.

Acela a stăruit. Într-un final nu a mai putut să-l ţină cu forţa şi l-a lăsat în voia lui.

Ucenicul a plecat. După ce a ieşit din Muntele Sfânt, a stat la umbra unui copac să se odihnească. Acolo îl ajunge peste puţin timp, transpirat, un alt călugăr, aşezându-se şi acesta lângă el.

- Te văd necăjit, frate. Ce ai?

- Lasă, părinte, am intrat într-un mare necaz, a răspuns celălalt povestindu-i întâmplarea.

Atunci bunul drumeţ îi zice:

- Dacă vrei, frate, să mă asculţi, întoarce-te la bătrânul tău şi o să ia Dumnezeu în primire sarcina de a avea grijă de familia ta. Tu slujeşte-i bătrânului tău, căci este şi orb.

Celălalt însă nu l-a ascultat. Drumeţul i-a adus multe exemple la cunoştinţă, dar neascultătorul călugăr s-a ridicat ca să-şi continue drumul către lume.

- Deci nu mă asculţi să te întorci înapoi?

- Nu.

- Ei, atunci ascultă! Eu sunt îngerul Domnului. Imediat după ce a murit tatăl tău, Dumnezeu mi-a poruncit să stau lângă familia ta, ca să-i păzesc şi să fiu apărătorul lor. Însă, dacă nu mă asculţi şi vrei să te duci tu, eu îi las şi plec.

Imediat îngerul s-a făcut nevăzut. Atunci s-a dezmeticit tânărul şi cu căinţă s-a întors repede la bătrânul lui. L-a găsit rugându-se pentru el.

- Frumoasă povestea părinte.
- Aşa este.
- Deci Dumnezeu prin îngerii săi ne poartă de grijă?
- Da.
- Bine de ştiut.
- Să te rogi la sfântul înger păzitor mai des.
- Aşa am să fac.
- Ţine cont de aceste rugăciuni.
- Numai că nu prea am timp de rugăciuni.
- Să îţi faci.
- De ce?
- Fiindcă numai aşa vei scăpa de acest demon al iubirii de bani.
- Aşa am să fac părinte.
- La revedere.
- La revedere.[46]

[46] Ion Andrei Ţârlescu, *Minuni ale Sfinţilor Îngeri,* Editura Bunavestire, Bacău, 2002, pp. 210-211

Se poate vedea din întâmplarea de mai sus că şi sfinţii îngeri sunt parte din pronia lui Dumnezeu fiindcă ei sunt unii care fac tot ceea ce pot pentru a ne proteja şi apăra. „Pildele Vechiului Legământ spun, într-o rugăciune către Dumnezeu: „*Bogăție și sărăcie nu-mi da, ci îmi rânduiește cele de lipsă și cele de ajuns*” (Pilde 30, 8-9). **Domnul meu, să nu-mi dai nici sărăcie și nici bogăție. Dă-mi ce îmi este necesar și suficient pentru nevoile materiale.**

Și tâlcuirea este, mai departe: **să nu-mi dai sărăcie, pentru a nu ajunge să flămânzesc și să pier, ori să încalc legea Ta, voia Ta. Și nu-mi da bogăție, pentru că te pot uita**. Sărăcia, la rândul ei, mă poate determina să ajung hoț, să fac tot felul de făgăduințe pe care apoi să fiu silit să le încalc, de nevoie. Prin bogăție, pot câştiga o linişte înșelătoare cu bunurile ce le voi avea, crezând că nu mai am nevoie de Tine, precum bogatul cel nebun din pildă. Amintiți-vă ce spunea bogatul: „*Suflete, ai multe bunătăți strânse spre mulți ani, odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te*” (Luca 12, 19).

De aceea, nici Apostolul nu vorbeşte despre sărăcie, nici de mare bogăţie, ci spune *„toată îndestularea având”*. Să încercăm să fim îndestulați și mulțumiți cu puțin. Să nu ne dorim mai multe bunuri materiale. Să fim lacomi după bunurile duhovnicești, pentru a dobândi mai multe virtuți. Să lucrăm mai mult poruncile lui Dumnezeu.

Socrate spunea: *„A nu avea omul nevoie de niciun lucru este dumnezeiește, deoarece Dumnezeu este fără de nevoi. Cu cât are cineva nevoie de mai puține lucruri, cu atât se apropie mai mult de trăsătura dumnezeiască de a nu avea lipsă de ceva”*.
Să încercăm, deci, să fim îndestulați. Când există prisosință, să nu zăbovească în mâinile noastre, ci să meargă să acopere nevoile celorlalți.”[47]

Ceea ce trebuie să fim conştienţi este că această concepţie a călugărului ca fiind „înger pământesc” se leagă foarte mult de ascetica creştin ortodoxă. Aceasta fiindcă este bine să ştim că patimile sunt unele care fiindcă sunt grosiere se leagă întotdeauna de materie. Materia ajunge să fie idolatrizează de patimi. Patimile sunt metodele prin care demonii ajung să atragă sufletul spre iad. Demonii prin patimi ajung să îl facă pe om dependent de materie. Tot ceea ce vrea şi ceea ce doreşte omul este materie care aduce plăcere. Ei bine călugării creştin ortodocşi ajung să se rupă de acest cerc vicios:

- patimă
- şi materie.

Aceasta fiindcă ei ştiu că materie deşi este creată bună poate să devină un lucru care să ducă spre iad. De ce? Fiindcă prin materie omul uită de latura lui spirituală care este sufletul.[48]

Ei bine în acest război cu patimile trebuie să ştim că îngerii sunt unii care ajută călugărului fiindcă după cum am putut vedea ei sunt alături de călugări şi îi sprijină în mod nevăzut.

„Atunci când ne gândim la monahism, ne vin în minte multe imagini, cum ar fi mănăstirile, viața în rugăciune și ascetismul. Dar ce se întâmplă cu cuvântul evanghelic ce ne este vestit? Oare nu cumva viața îngerească are vreo legătură cu viața evanghelică pe care noi creştinii ortodocși se presupune că o trăim zilnic, mai ales aceia dintre noi care ne aflăm în „prima linie”, în parohii și în mediile clericale?

Dacă ne întoarcem la imnografia sărbătorii Soborului Sfinților Arhangheli (8 noiembrie) și mai ales la stihira ”Doamne strigat-am…” a Vecerniei Mari, vom găsi unele semnificații uimitoare referitoare la viața îngerească, care merită să fie luate în considerare și aplicate în viața monahală.

Viața îngerească este o viață de slăvire neîncetată a lui Dumnezeu. În stihira a 6-a se precizează:

”Al Dumnezeirii celei întreit-luminătoare, înainte-stătător prealuminat, Mihaile, mai-marele voievod, arătându-te, cu puterile cele de sus strigi, bucurându-te: Sfânt ești, Cuvinte cel împreună fără de început; Sfânt ești și Duhule Sfinte. O slavă, o împărăție, o fire, o Dumnezeire și o putere.”[49]

Faptul că viaţa călugărească este una care este mare înaintea lui Dumnezeu ne-o spune o întâmplare din tradiţia ascetică a Bisericii Creştin Ortodoxe. Se spune că unui călugăr îmbunătăţit i s-a arătat Sfântul Constantin cel Mare. Călugărul l-a întrebat pe Sfântul Constantin cum este în viaţa de apoi? Sfântul Constantin cel Mare a răspuns că este bine şi că a ajuns în rai însă acolo deşi el a fost un împărat creştin ortodox pios ei bine călugării au mărire mult mai mare decât el. Aşa se face că Sfântul Constantin cel Mare regreta că în viaţa de pe pământ nu a fost călugăr fiindcă şi el s-ar fi bucurat de mai multă mărire şi că mărirea lui din rai este mai mică decât a călugărilor fiindcă el a avut multă slavă pe pământ fiind împărat.

---

[47] Arhimandritul Epifanie Theodoropulos, *Toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm*, (Editura Predania, București, 2010), pp. 46-47.
[48] A se vedea Radu Teodorescu, *Sufletul între îngeri și demoni* (Cugir, 2023).
[49] Sravros Salaris apud https://www.pemptousia.ro/2013/06/monahismul-viata-ingereasca-evanghelica/ (accesat pe 18.02.2023).

Se poate vedea aici că fără de nici o îndoială călugării creştin ortodocşi sunt unii care ajung să se bucure cu îngerii din rai fiindcă ei sunt unii plăcuți lui Dumnezeu Tatăl. „Toți ne facem părtași la viața îngerească atunci când ne adunăm și participăm la cultul liturgic al Bisericii. Aceia dintre noi care nu au fost chemați la viața monahală, ne ocupăm zilnic cu serviciul, școala și familia. De aceea, este o binecuvântare să știm că avem bărbați și femei în Biserică care și-au dedicat viața rugăciunii. Ca urmare, Biserica din întreaga lume, în fiecare ceas din zi, se roagă (I Tes, 5, 17) chiar dacă tu sau eu nu putem face acest lucru. Cât de încurajator este, de asemenea, faptul că în rugăciunea constantă a monahilor există rugăciuni osebite pentru bunăstarea și dezvoltarea Bisericii Ortodoxe.

Viața îngerească este o viață de ascultare a poruncilor lui Dumnezeu. În stihira a 5-a se subliniază acest lucru:

"Lăudăm chipul tău de foc și frumusețea minunată, Mihaile, întâiule înger, că străbați marginile cu firea cea fără de materie, împlinind poruncile Făcătorului tuturor. Puternic în tăria ta cunoscut fiind, și făcând izvor de tămăduiri Biserica Ta care cu chemarea ta cea sfântă se cinstește".[50]

Se poate spune că atunci când se înduhovnicesc călugării creştin ortodocşi ajung să se dematerializeze. De ce? Fiindcă ei se umple de Duhul Sfânt. De fapt trebuie să ştim că expresia „bărbat plin de Duhul Sfânt" este una care este destul de multe ori întâlnită în Biblie. Ei bine se poate spune că monahii creştin ortodocşi sunt plini de Duhul Sfânt şi pentru acest lucru ei devin mult mai deschişi la prezenţa îngerilor. Este un lucru pe care trebuie să îl ştim şi pe care trebuie să îl conştientizăm mai mult.

Călugării creştin ortodocşi în acest proces de înduhovnicire trebuie să ştim că îi imită de îngeri care nu sunt atraşi de nimic

- material
- şi pătimaş.

Materia după cum am spus nu este un lucru rău dar ea poate devenii un lucru rău prin întrebuințarea:

- greşită,
- eronată
- şi excesivă.[51]

Ceea ce se poate vedea este că la o analiză mai amănunțită vom descoperii că patimile au ca sursă a lor de cele mai multe ori materia în diversele ei forme:

- mâncare,
- averi,
- bani,
- alcool,
- droguri,
- trupuri hiper-sexualizate,
- tutun
- sau bunuri de consum.

Toate acestea sunt unele care au scop în sine materia. Iată cum materia din una care este creată bună de Dumnezeu pentru folosul omului ajunge să nu mai fie deloc de folos lui. Ei bine sunt monahii care ajung să restabilească acest echilibru frânt al relației materie-suflet.

„Iisus Hristos, Creatorul nostru, a dat fiecăruia dintre noi (monah sau nu) o poruncă importantă, pe care toți trebuie să o împlinim. După Învierea Sa, i-a chemat pe cei zece ucenici și le-a spus: "…mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh." (Matei 28,19). Toți creștinii recunosc această poruncă ca pe o mare misiune. Este o chemare la răspândirea Evangheliei, dată în Biserica Apostolică, pe care toți creștinii sunt datori să o împlinească în fiecare zi. Așadar, dacă viața îngerească este împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, atunci o parte din această viață îngerească înseamnă implicarea activă în viața evanghelică a Bisericii. Monahii trebuie să devină evangheliști!

Ca o continuare a acestei gândiri, Stihira a 3-a, de asemenea, vorbește despre viața evanghelică:

"Mintea cea mai înainte de veci, a doua lumină te-a așezat pe tine, Gavriile, care cu împărtășiri dumnezeiești luminezi toată lumea și ne descoperi nouă taina cea din veac dumnezeiască și mare cu adevărat, pe Cel ce S-a întrupat în pântecele fecioresc, Cel care a fost fără de trup și s-a făcut Om, ca să mântuiască pe om".[52]

---

[50] Sravros Salaris apud https://www.pemptousia.ro/2013/06/monahismul-viata-ingereasca-evanghelica/ (accesat pe 18.02.2023).

[51] A se vedea Sfântul Paisie Aghioritul, *Patimi și virtuți* (București, 2007).

[52] Sravros Salaris apud https://www.pemptousia.ro/2013/06/monahismul-viata-ingereasca-evanghelica/ (accesat pe 18.02.2023).

Prin urmare trebuie să ştim că nu greşim când spunem că împătimirea întotdeauna se leagă de materie. Materia este un mediu prin care atât îngerii cât şi demonii pot ajunge să activeze. Aceasta fiindcă ea este în sine un mediu neutru. Fiindcă este neutră trebuie să ştim că materia trebuie să fie foarte bine folosită şi să nu se exagereze deloc în folosirea ei. Se ştie că acest lucru era recunoscut chiar şi de păgâni. Pe ce ne bazăm când spunem acest lucru? Ne bazăm pe o afirmaţie care era scrisă pe poarta de intrare la oracolul din Delfi unde scria: *nimic în exces*. Înțelegem că deşi suntem dependenţi de materie pentru a exista (hrană, îmbrăcăminte, case etc) totuşi nu trebuie să folosim materia din jurul nostru în exces.[53]

„Vedem că Dumnezeu i-a rânduit pe cei care trăiesc viață îngerească să propovăduiască taina Întrupării și toate câte a făcut Dumnezeu pentru a-l mântui pe om. Monahii sunt chemaţi să devină faruri: Să lumineze lumea cu vestea cea bună a mântuirii. Viața îngerească trebuie să propovăduiască nu numai Întruparea, ci și toate câte s-au făcut pentru noi, Răstignirea, Mormântul, Învierea cea de-a treia zi, Înălțarea la cer, șederea de-a dreapta Tatălui și cea de-a Doua Venire întru slavă. Imaginați-vă comunitățile monahale să aibă duhul evanghelic al Sfinților Metodie și Chiril, al Sfântului Cosma Etolul, al Sfântului Gherman din Alaska, care și-au dedicat întreaga viața misiunii de-ai învăța pe oameni credința cea adevărată!

Viața îngerească include și porunca privitoare la ocrotirea Bisericii. Prima stihiră a sărbătorii ne îndeamnă:

”Sfărâmă întărâtările celor din Agar, care asupra turmei tale adesea năvălesc. Potolește despărțirile Bisericii; potolește viforul ispitelor, cel fără de măsură. Izbăvește de nevoi și de primejdii pe cei ce cu dragoste te cinstesc pe tine și aleargă sub acoperământul tău, Gavriile, mai-marele voievod, cel ce te rogi pentru sufletele noastre.”[54]

Sărăcia este un lucru pe care călugării creştin ortodocşi şi-o asumă voluntar. Acest lucru trebuie să ne facă să îi apreciem şi mai mult şi să îi admirăm. Aceasta fiindcă sărăcia este unul dintre marii duşmani ai oamenilor fiindcă nimeni nu vrea să fie sărac.

Ei bine fiindcă sfinţii părinţi călugări din creştinismul ortodox au ştiu foarte bine care sunt pericolele din materie ei au preferat să facă un pas

- decisiv,
- total
- şi deplin.

Au eradicat bogăţiile din viaţa lui. De ce? Fiindcă este destul de greu – dacă nu imposibil – să fi un om bogat şi în acelaşi timp să ai mintea la Dumnezeu. Acest lucru a fost evidenţiat şi de Domnul Iisus Hristos când a spus: „şi le-a spus lor această pildă, zicând: Unui om bogat i-a rodit din belşug ţarina. Şi el cugeta în sine, zicând: Ce voi face, că n-am unde să adun roadele mele? Şi a zis: Aceasta voi face: Voi strica jitniţele mele şi mai mari le voi zidi şi voi strânge acolo tot grâul şi bunătăţile mele; Şi voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăţi strânse pentru mulţi ani; odihneşte-te, mănâncă, bea, veseleşte-te. Iar Dumnezeu i-a zis: Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Şi cele ce ai pregătit ale cui vor fi? Aşa se întâmplă cu cel ce-şi adună comori sieşi şi nu se îmbogăţeşte în Dumnezeu” (Luca 12, 16-21).

Se poate vedea din întâmplarea de mai sus că Iisus a fost cât se poate de categoric şi radical cu bogaţii care tot ceea ce ţin cont este să aibă cât mai mult. Psihologia bogăţiei este una lacomă: nici odată nu este destul! Cu cât bogatul are mai mult cu atât mai mult vrea şi mai mult. Acesta este un cer vicios din care el nu mai poate ieşii.

„De multe ori, uităm că Ortodoxia și monahismul ortodox se trăiesc în timpul și în cultura în care se află. Nu există ”epocă de aur” pentru Ortodoxie, și nici vreo anumită cultură în care nădăjduiește. Viața îngerească cere monahului să fie responsabil pentru cunoașterea Adevărului și să încerce să-l păstreze neprihănit, astfel încât să merite să fie transmis tuturor generațiilor și culturilor. Acest lucru presupune că monahismul și Ortodoxia, în general, sunt libere de fanatismul și credințele eretice ciudate. Tendințele de felul acesta nu fac altceva decât să-i îndepărteze pe oameni de Ortodoxie, provocând scandal și dezbinare între credincioși.

O Biserică dezbinată nu poate da mărturie despre unitatea credinței și, prin urmare, nu poate să propovăduiască cuvântul evanghelic. Monahismul trebuie să devină apărare împotriva ereziei și a dezbinării, și nu să contribuie la aceasta. Monahismul trebuie să constituie avangarda în lupta pentru unitatea Ortodoxiei, atât la nivel administrativ cât și la nivel teologic, încât să putem propovădui Evanghelia, cu o voce și un suflet.”[55]

---

[53] A se vedea Sava Aghioritul, *Patimi și depresia. Ce este și cum se vindecă depresia* (Galați, 2014).

[54] Sravros Salaris apud https://www.pemptousia.ro/2013/06/monahismul-viata-ingereasca-evanghelica/ (accesat pe 18.02.2023).

[55] Idem.

Tradiţia creştin ortodoxă prin urmare este una care nu condamnă bogăţia fiindcă ea dacă este folosită bine este cât se poate de folositoare ci ceea ce condamnă ea este întrebuinţarea

- obsesivă,
- excesivă
- şi eronată

a acestei bogăţii.

Iată de ce se poate spune că sunt călugării creştin ortodocşi care nu fac nici un compromis cu un lucru care de multe ori a avut consecinţe tragice în istoria lumii şi a omenirii: bogăţia. La fel cum îngerii nu au nimic material în ei, la fel de bine şi călugării creştin ortodocşi ajung să se lepede de tot ceea ce este material şi mai ales lumesc.[56]

Doi pelerini au ajuns la o mănăstire creştin ortodoxă din pustie.

- Nu îmi vine să cred că suntem aici.
- De ce?
- Nu eram sigur că vreau să vin la această mănăstire.
- De ce?
- Fiindcă am avut mai multe îndoieli.
- Să nu ai.
- De ce?
- A face pelerinaje este un lucru bun.
- Crezi?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Ai venit să îi vezi pe fraţii tăi în Hristos de la această mănăstire.
- Asta aşa este.
- Şi este un lucru bun.
- Poate ai dreptate.
- Să ştii că este.
- Cum aşa?
- Mănăstirile sunt locuri sfinte.
- Asta o ştiam.
- Păi vezi?
- Nu mai ştiu că să spun.
- Uite ştii ceva.
- Ce?
- Sfinţii părinţi ne spun că la intrările în bisericile creştin ortodoxe sunt nevăzut îngeri.
- Şi?
- Ei scriu acolo pe toţi care intră.
- De ce?
- Fiindcă la judecată să aibă mărturie ca fiind o faptă bună.
- Şi este o faptă bună să vi la mănăstire?
- Da.
- Asta nu o ştiam.
- O ştii acum.
- Nu sunt prea obişnuit cu viaţa de mănăstire.
- Este o viaţă care imită pe îngeri.
- Da?
- Da.
- Cum?
- Călugării vor să fie nişte îngeri în trup.
- Şi de unde ştim acest lucru.
- Din mai multe întâmplări.
- Spune-mi şi mie numai una.
- Bine am să îţi spun.

[56] A se vedea Sfântul Vasile cel Mare, *Despre bogăţie. Către bogaţi. Omilie rostită în timp de foamete şi secetă* (Bucureşti, 2009).

- Te ascult.
- Era la Muntele Athos.
- În Grecia?
- Da.
- Şi?
- Acolo un călugăr pe nume Chiril care era foarte bătrân era pe moarte.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Şi?
- El a cerut să vină un duhovnic.
- Şi a venit?
- Da. A venit părintele Gavriil Neoschitul.
- Şi ce a urmat?
- A putut să vadă că bătrânul călugăr Chiril era într-o mare luptă.
- Ce fel de luptă?
- Era ca şi cum pentru sufletul lui se luptau îngerii cu demonii.
- Înţeleg.
- Ce este părinte Chiril? A întrebat părintele Gavriil Neoschitul?
- Au venit îngerii şi demonii.
- Unde sunt ei?
- Îngerii sunt de-a dreapta mea şi demonii de-a stânga mea.
- Şi ce fac ei?
- Ambele tabere îmi vor sufletul.
- Să câştige îngerii.
- Am ceva lipit pe umărul stâng.
- Ce este părinte Chiril?
- Să mă uit.
- Părintele Chiril a putut vedea că avea lipită o hârtie.
- Am pe umărul stâng lipită o hârtie.
- Şi ce este scris pe ea?
- Să îi întreb pe îngeri.
- Părintele Chiril i-a întrebat pe îngeri după care a spus:
- Sunt scrise două păcate pe care nu mi le mai amintesc.
- Ei lasă că rezolvăm noi asta, a spus părintele Gavriil Neoschitul.
- Cum?
- Duhovnicul a citit imediat rugăciunea de iertare, pe când părintele Chirii îşi dădea în linişte sufletul, după ce folosise ca tălmaci pe sfinţii îngeri.
- Interesantă povestea.
- Aşa este.
- În cele din urmă părintele Chiril a fost luat de îngeri.
- Da, aşa este.
- Nu ştiam că duhovnicii pot să îi mişte chiar şi pe îngeri.
- Au puterea de a ierta păcatele de la Duhul Sfânt.
- Am auzit asta.
- Şi acum îţi mai pare rău că ai venit la mănăstire?
- Nu.
- Mă bucur.
- Şi eu.
- Să ne folosim sufleteşte de aceste momente.
- Amin.
- Haide să intrăm la slujbă.
- Haide.

Cei doi pelerini au avut mare folos duhovnicesc din pelerinajul lor.[57]

[57] Ion Andrei Ţârlea, *Minuni ale Sfinţilor Îngeri,* Editura Bunavestire, Bacău, 2002, p. 208.

Avem mai sus o mărturie a unui călugăr creştin ortodox că îngerii sunt adevăraţi şi o simplă imaginaţie sau mai bine spus o fabulaţie creştin ortodoxă. Se poate vedea că îngeri fac tot ceea ce este posibil ca noi să ne mântuim şi la fel de bine ei sunt unii care în mod nevăzut îi ajută pe călugări.

„În sfârșit, există multe alte lucruri pe care ”viața îngerească” a monahismului le poate face pentru a ajuta la transmiterea Ortodoxiei. Prin iconografie, monahii cu experiență pot realiza iconografie de înaltă calitate, astfel încât, odată cu creșterea credinței, să putem înfrumuseța casele, misiunile și bisericile cu ”ferestre spre cer”. Prin prelucrarea metalului, monahii pricepuți pot lucra Sfinte Potire și litiere, sfeșnice și altele, încât să nu ne bazăm pe cele importate, foarte scumpe. De asemenea, croitorii pricepuți pot confecționa sfinte odăjdii de bună calitate la prețuri accesibile pentru numărul de clerici în continuă creștere. Prin traduceri, monahii se pot dedica traducerii unui număr impresionant de texte patristice, care există doar în limba greacă, latină și siriacă. Ce mare binecuvântare ar fi acest lucru pentru noi toți! În plus, prin sculptură, fabricare de lumânări, învățământ, texte teologice și liturgice și a multor altora, prea numeroase pentru a fi menționate, putem remarca cât de multe poate oferi monahismul misionarismului.”[58]

CAPITOLUL 3

ASCULTAREA CĂLUGĂREASCĂ: UN REMEDIU AL NEASCULTĂRII ADAMICE ŞI LUMEŞTI

Al doilea mare vot pe care îl i-au călugării creştin ortodocşi este cel al ascultării. Ascultare faţă de cine şi de ce? Evident că faţă de egumenul şi stareţul lor. De ce este aşa de importantă ascultarea în călugăria creştin ortodoxă? Este importantă fiindcă tradiţia creştin ortodoxă susţine că tragica cădere în păcat al lui Adam şi Eva, protopărinţii noştri a avut loc din neascultare. Din neascultare şi la instigaţiile diavolului Adam şi Eva au mâncat din fructul oprit al pomului cunoştinţei binelui şi răului din rai.

Părintele Zaharia Zaharou de la Mănăstirea Essex spunea în acest sens: „înainte de toate, aş vrea să afirm că ascultarea nu este o jertfă – aşa cum îndeobşte se spune. Ascultarea este un privilegiu şi o cinstire dăruită nouă de către Dumnezeu, ca să fim în stare să ne ridicăm la înălţimea cunoaşterii voii Sale. Iar din voia Sa cea sfântă izvorăşte viaţă din belşug. Adevăratul monah poartă în cugetul său doar două lucruri: numele lui Hristos şi cuvântul primit de la părintele său (*avva*) – şi leapădă *toată grija cea lumească* şi gândul său cel pământesc.”[59]

Neascultarea are loc de mai multe ori în lumea noastră şi ea se poate spune că de mai multe ori poate avea consecinţe nefaste:

- copii nu ascultă de părinţii lor,
- cetăţenii dintr-o ţară nu ascultă de mai marii lor,
- soldaţii din armată nu ascultă de superiorii lor,
- oamenii de stat nu ascultă de cerinţele poporului etc.

Toate aceste lucruri sunt unele care trebuie să ştim că cumva în sens duhovnicesc îşi au rădăcinile în neascultarea lui Adam şi Eva de Dumnezeu. „Monahii își permit o ascultare absolută. Monahul nu are nici o îndatorire față de alți oameni, ci doar față de duhovnicul său și de obștea sa. El își poate permite această nebunie în Duhul Sfânt: să aibă ascultare absolută. Mireanul trăiește în alte condiții. Sfera, societatea în care trăiește el este plină de imprevizibil. El nu știe unde va merge mâine și dacă va merge, cine va fi acolo, cine va veni la el în ospeție și așa mai departe. (...)

Dar ascultarea, repet, înainte de a fi o îndeplinire a unei porunci, executarea unui fapt, este o stare prin care noi ajungem la smerenie. Mireanul trebuie să își taie voia înaintea aproapelui său, căutând să aducă bucurie și să odihnească pe cel care i-o cere, în măsura în care nu calcă poruncile lui Hristos. Așa că, să tindem spre această stare, când voința noastră o punem întotdeauna după voința celuilalt, adică nu caut ale mele, ci ale aproapelui, cum zice și Apostolul Pavel. „Mergem cu tramvaiul la teatru sau mergem pe jos?” Eu vreau să merg cu tramvaiul, dar celălalt îmi spune că demult n-a mai ieșit la o plimbare și ar vrea să mergem pe jos. Tu renunți

[58] Sravros Salaris apud https://www.pemptousia.ro/2013/06/monahismul-viata-ingereasca-evanghelica/ (accesat pe 18.02.2023).
[59] Lumea Monahilor nr. 120, iunie 2017 apud https://lumeacredintei.com/duhovnici/cu-parintele-zaharia-zaharou-despre-ascultarea-monahala/ (accesat pe 03.03.2023).

îndată la dorința ta și mergi pe jos, pentru că el vrea așa, chiar dacă tu ai fi vrut foarte mult să mergi cu tramvaiul. Aceasta este ascultarea pe care o face mireanul. Asta e ascultare, asta e dragoste!"[60]

Ei bine o altă valenţă a ascultării este una pe care o găsim la îngerii din cer. Ei sunt unii care ascultă de Dumnezeu Tatăl şi pun voia lui Dumnezeu Tatăl mai presus de voia lor. Aşa se face că se poate spune că *îngerii sunt fiinţe ascultătoare*. Diavolul este unul care nu mai ascultă de Dumnezeu. Aceasta fiindcă el crede că voia lui este mult mai

- mai mare
- şi mai importantă

decât voia lui Dumnezeu.[61]

Demonii ştiu că faptul că nu au ascultat de Dumnezeu i-a dus la iad însă în cazul lor mândria este mult prea mare ca să îşi recunoască greşeala şi pentru acest lucru nu se pocăiesc şi nici nu devin ascultători de Dumnezeu.

Unii evident că au mari îndoieli dacă trebuie cu adevărat să ascultăm de Dumnezeu. De ce? Fiindcă el ne spune că pe Dumnezeu:

- nici nu Îl vedem
- şi nici nu Îl auzim

şi atunci cum să ascultăm de El?

Ei bine acest lucru trebuie să ştim că a fost prevăzut chiar de Iisus. În Pilda bogatului şi săracului Lazăr ei Iisus ne spune că ajuns în iad bogatul îi cere Sfântului patriarh Avraam să îl învie pe Lazăr temporar pentru ca el să meargă să le spună fraţilor şi familiei lui să nu facă ceea ce a făcut el fiindcă vor ajunge în iad.

Ce îi răspunde Sfântul patriarh Avraam?

„Au pe Moise şi pe prooroci; să asculte de ei. Iar el a zis: Nu, părinte Avraam, ci, dacă cineva dintre morţi se va duce la ei, se vor pocăi. Şi i-a zis Avraam: Dacă nu ascultă de Moise şi de prooroci, nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morţi" (Luca 16, 29-30).

Se poate vedea de aici că *dacă nu ascultăm pe Moise şi pe proroci* vom avea cu toţii soarta bogatului, adică vom merge la iad.

Iată de ce una dintre atribuţiile călugărilor creştin ortodocşi este ascultarea. Ei trebuie să ştie să asculte şi la propriu şi la figurat. Aceasta fiindcă după cum am spus îngerii din cer ascultă de Dumnezeu Tatăl dar la fel de bine ascultă şi unii de alţii.

În iad nimeni nu ascultă de nimeni şi pentru acest lucru se poate spune că iadul este un haos absolut. Acolo unde nu mai există ascultare unii de alţii nu poate exista decât haosul.

„Adam și femeia lui (încă nu avea un nume) erau în deplină ascultare față de Dumnezeu. Rușinea nu este o stare cunoscută de către copii și de către sufletele ce au un dialog cu propria conștiință. Ei erau îmbrăcați în haina *Fericirilor* de mai târziu. Nu aveau niciun adaos de materie în plus, erau așa cum îi zidise și cum le insuflase Tatăl lor. Rușinea apare atunci când ai o atitudine străină de firea ta divino-umană. Prima familie trăia în ascultarea generatoare de o paradoxală, dar reală libertate. **Ascultarea de Dumnezeul** veșnic este deschisă spre infinit, fără niciun fel de îngrădire. **Ascultarea față de propria minte** este cea care generează o ascultare de rațiunea finită. Acest gen de ascultare pune bariere ideologice, de interpretare și de judecată."[62]

Din afirmaţia teologului Cosmin Stoica se poate înţelege foarte bine că ascultarea are două valenţe:

- una finită fiindcă se reduce la ascultarea de cei din jurul nostru
- şi una infinită fiindcă ascultăm de Dumnezeu care are o înţelepciune infinită.

Prin urmare este bine să ne bazăm şi să ascultăm mai mult de Dumnezeu fiindcă făcând aşa vom ajunge să avem o cu totul altă perspectivă asupra existenţei şi a vieţii.

Prin ascultare de Dumnezeu se poate spune că ajungem să avem o perspectivă infinită asupra vieţii noastre finite.

Acesta este unul dintre motivele pentru care călugării creştin ortodocşi sunt unii care pun mare accent pe ascultare şi pe tot ceea ce înseamnă ea. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că ascultarea este un lucru care evident că ne face să vedem că noi suntem

- limitaţi,

---

[60] Ieromonah Savatie Baștovoi, *Singuri în fața libertății*, Editura Cathisma, București, 2009, pp. 13-15 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/deosebirea-dintre-ascultarea-pe-care-o-fac-monahii-ascultarea-mirenilor-de (accesat pe 03.03.2023).

[61] A se vedea Hristostom Ciuciu, *Ascultarea: taina vieţuirii în Hristos* (Iaşi, 2022).

[62] Cosmin Stoica apud https://doxologia.ro/fructul-oprit-ispita-suspiciunii-incertitudinii (accesat pe 03.03.2023).

- pârtinitori,
- înguşti
- şi subiectivi.

Ascultarea faţă de Dumnezeu este una care se poate spune că ajunge să ne obiectiveze sau mai bine spune să ne deschidă spre Dumnezeu Tatăl.

„Ascultarea față de Dumnezeu este la **timpul prezentului veșnic**, cea față de propria minte este încadrată în **intervalul închis *trecut-viitor***. Prezentul, în această stare, este doar un spațiu de migrație al gândurilor din trecut către viitor. Atâta timp cât ascultă de Dumnezeu, omul are sufletul și mintea conectate la libertatea și provocarea constelațiilor. În discuția cu șarpele, femeia a zis în cunoștință de cauză, fiind bine informată de soțul ei: „Noi putem mânca din roada pomilor Raiului, dar din roada pomului care este în mijlocul Raiului, ne-a zis Dumnezeu: *Din el să nu mâncați și nici să vă atingeți de el, ca să nu muriți!*".

Șarpele se evidențiază ca un fin investigator al **subtilităților**: „Dumnezeu, a zis El oare: Să nu mâncați roade din tot pomul care este în Rai?..." El încearcă până în ziua de astăzi să pună la îndoială adevărul Cuvântului. Ca în orice investigație, omul în culpă este confruntat cu interpretarea unor vorbe sau fapte ale unei posibile **trădări** de către cea mai apropiată persoană. Omul Îl caută pe Dumnezeu în cărți, pentru a-L confrunta „dacă a zis El oare?!". Filosofia, psihologia și teologia investighează de atunci pe sărăcuțul Dumnezeu, Care răspunde zilnic „organelor de anchetă" că în Cuvântul Său nu există acest *„oare"*."[63]

Ascultarea călugărilor faţă de stareţul lor este fără doar şi poate una care se aseamănă ascultării pe care îngerii o fac în cer faţă de Dumnezeu Tatăl. Totuşi trebuie să ştim că această ascultare a îngerilor faţă de Dumnezeu Tatăl nu este:

- orbească,
- fanatică
- şi fără drept de apel.

Se poate spune că Dumnezeu se comportă cu îngerii Săi la fel cum un împărat este înconjurat de sfetnicii săi cu care se consultă. Îngerii sunt şi consultanţii lui Dumnezeu.

Ei bine şi noi se poate spune că prin duhovnicii noştri ajungem să ne consultăm cu Dumnezeu. Este un lucru pe care trebuie să îl ştim fiindcă pentru acest lucru a fost instituită de Dumnezeu slujirea de duhovnic.

Ei bine ştim că diavolul pentru a ajunge să îl scoată de Adam şi Eva din ascultarea lui Dumnezeu s-a folosit

- viclenie,
- perfidie,
- suspiciune
- şi incertitudine.

„Bârfele, interpretările subiectiv nefiltrate și tehnicile oculte de scoatere a eului din salon în papion afectează emoțional viața. **Abilitatea vicleniei** este prima caracteristică atitudinală care generează urâțenia sufletească și fizică a omului. Din această cauză, șarpele se târăște de atunci pe pământ. Omul care aruncă într-un mod viclean interpretarea unor vorbe sau fapte se târăște în propria-i fire alunecoasă, rece și sinusoidală.

Îngerul viclean, personificat de șarpe, introduce în umanitate, alături de suspiciune, **incertitudinea și iscodirea**. El nu evidențiază un pom sau fruct interzis anume. De asemenea, nu ne demonstrează până-n ziua de azi dacă știa despre ce pom este vorba sau prin iscodire voia să afle. Omul care nu mai ascultă de „sunetul de linişte adâncă" (Martin Buber) al lui Dumnezeu, de glasul tainic al sufletului său și de plânsetul vesel sau trist, este bănuitor cu „tot pomul" și tot omul, iar frica de umbra lui se naște din invidia față de umbra celuilalt."[64]

Este evident că ascultarea călugărului creştin ortodox la fel ca ascultarea îngerului din cer nu este una care este fanatică şi oarbă fiindcă Dumnezeu nu ne cere să fim fanatici. Din contră. Putem să Îl întrebăm în rugăciunile noastre pe Dumnezeu de ce trebuie să facem un anumit lucru. Mai de vreme sau mai târziu direct sau indirect Dumnezeu ne va răspunde.[65]

Sunt foarte puţini care înţeleg de ce este atât de importantă ascultarea în călugăria creştin ortodoxă fiindcă ei nu înţeleg de ce îngerii ascultă de Dumnezeu Tatăl. Îngerii ar putea să îşi facă numai voia lor proprie dar dacă ar face aşa ar devenii demoni care ştiu că nu mai vor să asculte deloc de Dumnezeu Tatăl. Mândria la fel de bine naşte neascultare fiindcă omul mândru este unul care ascultă numai de sine. Se ştie de cunoscutul vapor

[63] Idem.
[64] Ibidem.
[65] A se vedea Jean Claude Larchet, *Dumnezeu nu vrea suferința omului* (Bucureşti, 2008).

Titanic că atunci când în fatidica noapte a scufundării sale deşi cei care conduceau Titanicul au fost avertizaţi că dacă merg cu viteză prea mare este pericol să se ciocnească de gheţari ei bine acest îndemn nu a fost ascultat şi rezultatul îl ştim cu toţii: Titanicul s-a scufundat în câteva ore. Se poate vedea şi aici tot produsul neascultării. Voi să ne facem voia propria mai mult decât voia celor din jur care ne vor binele.

„Călătorind spre cer, monahul a lepădat complet voia proprie şi a pus în faţa sa numai voia lui Dumnezeu de Care ascultă cu sfinţenie. El ştie sigur că voia lui Dumnezeu îi este comunicată atât prin părintele său duhovnicesc, cât şi prin fraţii săi întru Hristos, iar uneori o poate afla şi din tainica descoperire a inimii sale purificate de rugăciune. Ascultarea sinceră şi jertfelnică îi aduce monahului adevărata libertate pierdută odinioară. Smerit, curat la suflet şi plin de evlavie, monahul este asemenea îngerului, neîngrijindu-se de nimic altceva decât să facă voia lui Dumnezeu şi să slujească plin de zel mântuirea aproapelui, lucruri care îi vor aduce comuniunea eternă cu Dumnezeu care începe încă de pe pământ, printr-o cale luminată de harul dumnezeiesc. Venind la mănăstire, monahul se leapădă de convingerile sale şi „*elimină din mintea sa tot ce are rău*“, ca apoi, verificat sub auspiciile părintelui său duhovnicesc să-şi aşeze în altă ordine şi măsură ceea ce are bun, iar locul golit de obiceiurile rele să-l umple cu ceea ce va dobândi prin ascultarea de mai-marii săi.”[66]

Doi pelerini au ajuns la Muntele Athos la schitul Sfânta Ana.

- Ce frumos este acest schit.
- Aşa este.
- Nu ştiam că este aşa frumos.
- Eu da.
- Este mai greu de urcat aici.
- Da aşa este.
- Drumul spre Sfânta Ana este aşa de abrupt.
- Cum să nu.
- Dar am reuşit să îl parcurgem.
- Da cu rucsacul este foarte greu.
- Ei să sperăm că Dumnezeu va primii nevoinţa noastră.
- Să sperăm.
- Şi ce ştii de Schitul Sfânta Ana?
- Nu mare lucru.
- Este destul de vechi.
- La fel ca toate mănăstirile din Muntele Athos.
- Aşa este.
- Mulţi călugări trebuie să îşi fi găsit aici mântuirea.
- Aşa este.
- Fie să ne-o găsim şi noi.
- Şi uite acolo este un cimitir.
- Aşa este.
- Sunt numai călugări.
- Da.
- Ce ştii despre acest cimitir?
- Ştiu ceva foarte interesant.
- Da?
- Da.
- Ce?
- O poveste din vechime.
- M-ai făcut curios.
- Chiar mă bucur.
- Vrei să împărtăşeşti cu mine această povestire?
- De ce nu?
- Este cu călugări?
- Nu numai.
- Dar mai cu ce?
- Şi cu îngeri.

[66] Ionel Ostache, *Votul ascultării în monahism* studiu disponibil online (consultat pe 03.03.2023).

- Aici la Schitul Sfânta Ana?
- Da.
- Ce frumos.
- Mai de mult aici la Schitul Sfânta Ana stătea un călugăr îmbunătățit pe nume Matei.
- Și?
- Într-o zi el stătea în chilie și se ruga.
- Înțeleg.
- La un moment dat părintele Matei a putut să audă zgomot în cimitir.
- Ce o fi? S-a întrebat el.
- Și ce era?
- A deschis ușa.
- Și?
- A putut să vadă niște tineri mulți și frumoşi.
- Da?
- Da.
- Și ce făceau acești tineri?
- Unii luau oase din cimitirul schitului și plecau și alții veneau și aduceau oase în cimitirul schitului.
- De ce?
- Asta se întreba și părintele Matei.
- Și a aflat de ce?
- Da.
- Cum?
- Unul dintre tineri i-a spus părintelui Matei:
- De ce te miri părinte?
- Cine sunteți voi?
- Suntem îngeri.
- Și ce faci cu oasele acestea?
- Am luat poruncă de la Maica Domnului.
- Ce poruncă?
- Să facem ceea ce vezi.
- Să mutați oasele?
- Da.
- De ce?
- Mutăm aici oasele acelora care s-au gândit tot timpul la Sfântul Munte și au dorit să-și sfârșească aici viața, dar nu au reușit. Pe de altă parte, oasele care le mutăm de aici în afară, în lume, sunt ale acelor călugări care numai cu trupul au fost aici. Cu gândul erau în lume și vroiau să aibă legături cu părinții și mirenii.
- Asta este toată povestea.
- Da.
- Foarte frumos.
- Așa este.
- Deci sunt unii care sunt la mănăstire numai cu trupul.
- Da.
- Și cu sufletul sunt în altă parte?
- Da.
- Bine de știut.
- Așa este.
- Nu îmi vine să cred că această întâmplare a avut loc chiar aici la Schitul Sfânta Ana.
- Chiar aici a avut loc.
- Este un loc sfânt aici.
- Cum este tot Sfântul Munte Athos.
- Așa este.
- Mă bucur că mi-ai spus această întâmplare.[67]

[67] Ion Andrei Țârlea, *Minuni ale Sfinților Îngeri,* Editura Bunavestire, Bacău, 2002, p. 206.

Avem aici încă o întâmplare din Muntele Athos unde se poate vedea că îngerii din cer s-au arătat din nou unul călugăr creştin ortodox. Dacă vom studia mai bine spiritualitatea monastică creştin ortodoxă vom vedea mai multe alte astfel de aghelofanii care au avut loc şi care ne certifică faptul că îngerii sunt aproape de călugării creştin ortodocşi. „Astfel, monahul renunţă la lume şi devine mort pentru ea prin tăierea voii sale, iar mintea sa, datorită desprinderii de obiceiurile vechi şi de patimi, începe să se curăţească. Prin însuşi faptul îmbrăcării hainei monahale călugărul intră în lumea nouă a ascultării de Hristos, care se face prin moartea faţă de voinţa proprie şi prin încetarea de a se folosi de lucruri şi de oameni în sens egoist; el îşi întoarce gândul de la lume şi de la sine spre Dumnezeu şi îşi pune sufletul în slujirea cu jertfi re de sine în scopul mântuirii sale şi a semenilor săi.

Călugărul, prin tăierea voii sale, se osteneşte toată viaţa. Ca un martir: să nu nădăjduiască în gândurile lui şi niciodată să nu facă voia lui. Ci orice va face, să fi e cu întrebarea egumenului sau a stareţului şi a economului."[68]

Auzim în vremurile noastre din ce în ce mai multe voci care apară propriul orgoliu şi mândrie. Ele ne spun că în această viaţă suntem liberi şi putem face ce vrem. Aşa se face că nu trebuie să ascultăm de nimeni şi nu trebuie să fim supuşi nimănui. Concepţia aceasta este prezentă mai ales la tinerii din zilele noastre care ştim că sunt

- emancipaţi,
- rebeli,
- neascultători
- şi fără nici un reper moral de mai multe ori.

A fi o persoană ascultătoare în vremurile noastre este considerat de cei mai mulţi un act de

- slugărnicie,
- prostie
- şi neadaptare la condiţiile lumii din jur.

Ei bine ortodoxia prin călugării ei vine să ne spună că dacă voim să ducem un mod de viaţă îngeresc trebuie să fim ascultători cu cei din jur. Îngerii sunt unii care sunt cât se poate de convinşi că a asculta de Dumnezeu Tatăl este un lucru spre binele lor. Acest lucru este aproape inexistent la noi oamenii din această lume. „Ca o concluzie, putem constata că viața îngerească – monahismul – poate și trebuie să constituie o parte integrantă a credinței ortodoxe evanghelice de pretutindeni. De asemenea, putem vedea că propovăduirea cuvântului evanghelic este o parte necesară, între multe altele, a vieții monahale și ne dăm seama de semnificația vieții evanghelice în promovarea, ocrotirea și transmiterea credinței apostolice. Toți trebuie să ne rugăm pentru o viață monahală autentică – să ne rugăm pentru bărbații și femeile afierosite, care urmează învățăturile ortodoxe autentice, ca să fie ascultători, să-i sprijine pe ierarhi, să lucreze armonios cu preoții și să fie devotați misiunii celei mari a Domnului Iisus Hristos, după viața îngerească evanghelică."[69]

Călugăria creştin ortodoxă este o *şcoală a ascultării* fiindcă sunt din ce în ce mai mulţi care vor să deprindă şi ei ascultarea. Ascultarea înseamnă fără doar şi poate altruism fiindcă prin ea ajungem să ne punem în situaţia celor din jur.

Sunt puţini cei care vor să îşi taie voia proprie şi să vadă

- ce gândeşte,
- ce simte
- şi ce trăieşte cel din jurul lui.

Dacă voim toate aceste lucruri evident că vom ajunge să le facem prin ascultare. A crede că îngerii nu sunt fiinţe depresie cu ascultarea este o mare eroare şi greşeală. Aceasta fiindcă dacă nu suntem ascultători ca îngerii vom devenii neascultători ca demonii. Demonii sunt cei care nu vor să asculte de Dumnezeu şi sunt unii care cred numai în voia lor proprie.[70]

Vremurile pe care le trăim sunt unele care încurajează un comportament cât mai nonconformist şi libertin. Aşa se face că a asculta de cei mai mari ca tine a ajuns să fie considerat în zilele noastre un lucru:

- învechit,
- demodat,
- perimat
- şi de evitat.

---

[68] Ionel Ostache, *Votul ascultării în monahism* studiu disponibil online (consultat pe 03.03.2023).
[69] Stavros Salaris apud https://www.pemptousia.ro/2013/06/monahismul-viata-ingereasca-evanghelica/ (accesat pe 18.02.2023).
[70] A se vedea Mănăstirea Paraclitu, *Demonii şi lucrările lor* (Galaţi, 2007).

De ce? Fiindcă omul trebuie să aibă încredere în sine şi numai în sine şi nu trebuie să ţină cont de cei din jur. Pe această logică trebuie să ştim că demonii ajung să câştige pe cât mai mulţi de partea lor fiindcă şi ei la rândul lor sunt fiinţe care nu vor să asculte de nimeni şi mai ales de Dumnezeu. Dacă demonii ar începe să asculte de Dumnezeu ei nu ar mai fi demoni. Nu trebuie să uităm din tabăra cu facem parte: a îngerilor şi nu a demonilor. Sfântul Paisie Velicikovski spunea: „rugăciunea lui Iisus este fapta comună a oamenilor și a îngerilor. Cu această rugăciune oamenii se apropie repede de viața îngerească. **Rugăciunea este izvorul oricărei fapte bune și al virtuților și alungă de la om o mulțime de patimi**. Însușește-o și sufletul tău înainte de moarte va fi asemănător îngerilor. Rugăciunea este veselia dumnezeiască. Aceasta-i unica sabie scumpă.

Nu este o altă armă care să nimicească mai puternic demonii; ea îi arde, precum focul arde mărăcinii. Această rugăciune ca focul **îl aprinde pe tot omul și îi aduce nespusă bucurie și veselie**, încât el din cauza bucuriei și a fericirii uită despre această viață și consideră gunoi și cenușă totul în veacul acesta."[71]

Trebuie să ştim nu numai *să ascultăm* pe cei din jur ci la fel de bine şi *să ne ascultăm pe noi înşine*. Aceasta fiindcă de multe ori suntem luaţi de

- tumultul,
- vâltoarea
- şi torenţii

lumii din jur şi nu mai ştim ceea ce voim cu adevărat.

Pentru călugării creştin ortodocşi trebuie să ştim că ascultarea este o metodă de a fi în legătură cu Dumnezeu, cu sine şi cu îngerii. Trebuie la fel de bine ca un călugăr adevărat că se roage îngerilor fiindcă prin acest mod ajunge să fie în comuniune cu ei.

În acest sens călugărul creştin ortodox ştie că Iisus a fost ascultător faţă de Dumnezeu Tatăl până la capăt adică până la moarte şi încă moarte pe cruce. „Iată de ce Sfinții Părinți, cu dreaptă socoteală, pun spre alegere înaintea celor ce ies din lume către călugărie, vrând să slujească lui Hristos, aceste două rânduieli ale vieții monahale, adică **petrecerea cu unul sau cu doi** sau **viața de obște**: ori [viețuirea] cea dintâi, ca una mai lesnicioasă, ori pe cea de-a doua, cea răbdătoare de chinuri, pentru ca și îndoită cunună să primească de la Dumnezeu în Ziua dreptei răsplătiri, potrivit faptelor, după cuvântul Scărarului.

Iar pentru a treia rânduială, adică **a pustiei**, Sfinții Părinți nu poruncesc deloc, nici nu-i sfătuiesc să o aleagă pe începătorii care abia ies din lume. Și aceasta din pricină că **ei asemuiesc viața pusnicească răstignirii lui Hristos pe Cruce, iar viața de obște cu patimile Lui, pe care le-a răbdat mai înainte de Cruce pentru mântuirea noastră**. Deci, precum Hristos Mântuitorul nostru și Puitorul de nevoință al mântuirii noastre prin preacinstita Lui viețuire în lume nu ne-a pus nouă mai întâi drept chip și model pentru felul în care I-a plăcut lui Dumnezeu răstignirea pe Cruce, [și abia] apoi prealăudatele patimi pe care le-a răbdat, ci mai întâi patimile și apoi Crucea, tot așa și Sfinții Părinți, asemenea Domnului, poruncesc celui ce vrea să placă lui Dumnezeu în călugărie ca mai întâi să înceapă a trăi în viața de obște, care este în chipul patimilor lui Hristos, și să sufere în ea împreună cu Hristos prin tăierea desăvârșită a voii și părerii sale, în necinste, ocară, batjocură și în tot felul de ispitire, până ce se va arăta fără prihană în smerenie."[72]

Ascultarea de Dumnezeu este un lucru care pentru mulţi este frumos numai teoretic fiindcă ei sunt persoane care de fapt au o

- relaţie,
- legătură
- şi dinamică

numai teoretică cu Dumnezeu.

Ei bine călugării sunt unii care mai toată viața își exersează această virtute a ascultării de mai marii lor dar şi a ascultării faţă de semenii lor. Trebuie să ştim că îi ascultăm pe semenii noştri la fel cum şi îngerii din cer ne ascultă pe noi când ne rugăm şi ne duc rugăciunile în faţa lui Dumnezeu.[73]

În sens monahal trebuie să ştim că *păcatul înseamnă a ieşii de sub ascultarea lui Dumnezeu*. De ce? Fiindcă în momentul în care ajungem să păcătuim nu mai facem voia lui Dumnezeu Tatăl. Unii ar putea să găsească această

[71] Sfântul Cuvios Paisie Velicikovski de la Neamț**,** *Crinii țarinei sau Flori preafrumoase adunate pe scurt din Dumnezeiasca Scriptură*, Editura Bisericii Ortodoxe din Moldova, Orhei, 1995, p. 16) apud Stavros Salaris apud https://www.pemptousia.ro/2013/06/monahismul-viata-ingereasca-evanghelica/ (accesat pe 18.02.2023).

[72] Idem.

[73] A se vedea Preot Adrian Agachi, *Florilegiu patristic despre rugăciunea Tatăl nostru* (Bucureşti, 2022).

definiție cât se poate de eronată însă trebuie să știm că ea este adevărată și ne spune cât se poate de clar și de concret care este raportul dintre păcat și creștinul ortodox.

Pe bună dreptate Sfântul Paisie Velicikovski spunea că ascultarea monahală este chip al patimilor lui Hristos pe cruce: „Adică **toate aceste ispitiri să le rabde cu mare și negrăită bucurie**, dorindu-le în tot ceasul ca pe o băutură cerească. Iar pe cei ce-l ispitesc pe el, să-i aibă ca pe niște mari făcători de bine ai săi și mijlocitori ai mântuirii sale, punându-se pe sine sub picioarele tuturor ca niște praf și cenușă și socotindu-se din tot sufletul nevrednic de împreună-viețuirea cu ei și de a privi în fața cuiva. Și astfel, **în vreme îndelungată și prin adâncă smerenie câștigată în viața de obște prin împărăteasa faptelor bune, adică de trei ori fericita ascultare, i se va aprinde în sufletul lui cel fericit văpaia dragostei lui Dumnezeu cea negrăită**, și nu va mai putea fi și cu Dumnezeu, și cu oamenii, după cum zice Sfântul Arsenie. Deci unul ca acesta, cu sfatul Părinților, poate să iasă la pustie, care este închipuirea răstignirii lui Hristos pe Cruce, ca să se omoare desăvârșit față de întreaga lume și să se răstignească împreună cu Hristos. Și unui asemenea ostaș iscusit și adevărat al lui Hristos, care s-a deprins mai dinainte între mulții ostași ai lui Hristos să se lupte cu meșteșug, cu arme duhovnicești, împotriva vrăjmașilor celor nevăzuți, când iese singur la luptă, Însuși Dumnezeu îi ajută să facă biruință preaslăvită asupra vrăjmașilor săi. Iar apoi îl încununează cu darurile Sale cele dumnezeiești și negrăite, ca pe un desăvârșit plăcut și pătimitor al Său, care s-a nevoit după lege. Și unuia ca acesta pustia i se face sporire a dragostei celei dumnezeiești, că se învrednicește a fi cu totul în Dumnezeu și Dumnezeu întru el."[74]

A asculta de Dumnezeu așa cum o fac călugării creștin ortodocși care se leapădă de toate și urmează lui Dumnezeu trebuie să știm că este un lucru care trebuie să ne facă să fim mult mai deschiși spre faptul că suntem ființe

- limitate,
- de multe ori slabe
- și cu o viziune redusă a existenței.

Ne place să credem că realitatea este ceea ce considerăm noi că este și acest lucru a ajuns în lumea noastră să Îl scoată pe Dumnezeu din ecuație. De ce? Fiindcă trebuie să spunem lucrurilor pe nume: pentru omul de azi de multe ori Dumnezeu Tatăl este

- inconvenient,
- neavenit
- și irelevant.

Ceea ce contează cel mai mult este propria persoană și propria voință.[75]

Ascultarea monahală este cea care ajunge să creeze într-o mănăstire o armonie care se aseamănă cu armonie care există în cer între Dumnezeu și îngerii Săi. Aceasta fiindcă dacă călugării cu toții ar ajunge de și-ar face cu toții voia lor proprie și nu ar mai ține cont de voia celor din jur fără doar și poate că în mănăstiri nu ar mai exista deloc:

- armonie,
- înțelegere,
- dragostea frățească
- și consens.

Părintele Ioanichie Bălan spunea în acest sens: „atât creștinii care trăiesc în căsnicie, cât și monahii care se nevoiesc în mănăstiri sunt frați în Hristos. Și unii și alții trăiesc cu Hristos și se hrănesc din învățăturile Sfintei Evanghelii. Mănăstirea este, și ea, o familie duhovnicească, ce are drept scop desăvârșirea sufletelor prin rugăciune, post, ascultare, feciorie și celelalte fapte bune. Mănăstirile cresc și ele fii duhovnicești. Adică pe cei ce vin din sânul familiilor creștine, îi cresc în Hristos, îi ajută să se despătimească, să învețe a se ruga, a se smeri, a se jertfi pentru Domnul și a iubi întreaga zidire."[76]

Prin urmare trebuie să știm că armonia nu trebuie să existe numai în familiile creștin ortodoxe ci la fel de bine și în obștile de călugări care se poate spune că sunt un fel de familie duhovnicească. Este vorba de o familie în care ascultarea este un lucru sfânt fiindcă nu ai cum să fie un călugăr

---

[74] Sfântul Paisie de la Neamț, *Cuvinte și scrisori duhovnicești vol. 2*, Editura Doxologia, Iași, 2010, pp. 142-143 apud https://doxologia.ro/cuvant-de-folos/viata-de-obste-din-manastire-se-aseamana-cu-patimile-lui-hristos (accesat pe 18.02.2023).

[75] A se vedea Nicodim Mândiță, *Dai voință iei putere* (Editura Agapis).

[76] Ioanichie Bălan, *Călăuză ortodoxă în Biserică vol. 1* apud https://cuvantdefolos.ro/ce-este-calugarul-si-ce-inseamna-viata-monahala/ (accesat pe 18.02.2023).

- autentic
- și genuin

dacă nu eşti unul care faci ascultare.

„De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede” (Marcu XXIII, 9) și „fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut” (Ioan I, 3), spune Mântuitorul nostru Iisus Hristos. A crede în viața de dincolo, a crede în puterea creatoare a Dumnezeului celui veșnic, a crede că Dumnezeu este viu și lucrător în lume până și în ziua de astăzi, a crede că El a guvernat și guvernează lumea, sunt întrebări la care omul contemporan găsește răspunsuri pline de îndoială.

E greu a mai spune astăzi cuvinte mari despre monahi și despre monahism, în general, în condițiile în care, pentru încă multă lume, călugării par niște oameni aflați la marginea societății, retrograzi ori inculți, care nu și-au găsit un rost în viață ori au suferit poate o decepție. Dar, pentru cel ce crede și mai are în el o brumă din aureola chipului lui Dumnezeu din el, pentru cei care nu și-au terfelit chipul lui Dumnezeu din ei, vom afirma cu tărie – și în duh cu toți aceia care au fost pătrunși de raza Duhului celui Preasfânt –, că, fără monahi și monahism, lumea, „creştinismul mirenilor s-ar fi surpat.”[77]

Un fiu discuta cu tatăl său.

- Tată te deranjez?
- Nu.
- Ce bine.
- Ce este?
- Aş vrea să discut ceva cu tine.
- Ce este fiul meu?
- Am tot auzit de călugări creştin ortodox.
- Așa.
- Ce este cu ei?
- Adică?
- De ce se retrag din lume?
- De ce se retrag din lume?
- Da ce nu au familii ca toată lumea?
- Călugării sunt unii care vor să fie la fel ca îngerii.
- Îngerii?
- Da.
- Ce este un înger?
- Este un slujitor nevăzut al lui Dumnezeu.
- Am mai auzit asta.
- Vezi?
- Dar cum reuşesc călugării să fie ca îngerii?
- De ce?
- Fiindcă pe îngeri nu îi ii pot vedea.
- Au fost și unii care i-au văzut pe îngeri.
- Da?
- Da.
- Cine?
- Este o poveste lungă.
- Dar vreau să ştiu.
- Sigur.
- Da.
- Bine.
- Deci îmi spui?
- De ce nu?
- Te ascultă tată.
- Ca să înțelegi mai bine o să îți spun o istorioară creştin ortodoxă.

---

[77] Arhimandrit Melchisedec Velnic apud https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).

- Care?
- Era anul 1905 în insula Simis din Grecia.
- Şi?
- În această insulă era o mănăstire care îl avea egumen pe părintele Ignatie Astipalitis.
- Nu am auzit de el.
- Auzi acum.
- Şi?
- Ei bine de ceva vreme la această mănăstire se începuse clopotniţa.
- Şi nu era terminată?
- Nu.
- Şi ce a urmat?
- Părintele Ignatie Astipalitis discuta cu un domn pe nume Gheorghe Ţinteris şi alţii ce să facă.
- Nu avem asinii destui ca să terminăm construcţia.
- Aşa este.
- Ce ne vom face?
- Să facem nişte suporturi de lemn pentru aduce mai multă piatră.
- Vom vedea.
- A venit noaptea şi în acea noapte pe marea Rodosului s-a dezlănţuit o mare furtună.
- Şi?
- În cea furtună puternică o corabie turcească venită din insula Cipru a acostat în portul insulei Simi.
- Cine era căpitanul acelei corăbii?
- Osman.
- Continuă.
- Pe cum era pe mare corabia era să se scufunde.
- Vai nu se poate.
- Un fulger a lovit şi căpitanul Osman a putut vedea insula Simi.
- Şi a venit spre ea?
- Da.
- Şi?
- - Ghel Muhal! Ghel Muhal! Subenikli! (Haide, aleargă, Clarvăzătorule!)
- În dimineaţa zilei de luni egumenul Ignatie a primit în camera de oaspeţi pe Osman împreună cu echipajul lui.
- - Mare furtună, căpitane. Cum ai reuşit?
- Am fost în pericol, părinte, chinuind şi încărcătura voastră.
- Ce încărcătură aveţi?
- Catâri din Cipru, a răspuns Osman, scoţând punga lui, pregătit s-o deşarte pe masă, pentru măreţia arhanghelului.
- Egumenul, adânc impresionat, a lovit pe umăr turcul zicându-i:
- Câţi catâri sunt în încărcătura ta, căpitane?
- Şaizeci, părinte, şi cinci ai mei. Toate acestea sunt de azi ale arhanghelului.
- Atunci egumenul s-a întors către icoana bătută în aur a Clarvăzătorului, care înfrumuseţa încăperea, şoptind uluit:
- Mare eşti, Clarvăzătorul meu!
- Şi cine era acest Clarvăzător tată?
- Nu ţi-ai dat seama?
- Nu.
- Era Sfântul Arhanghel Mihail.
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Şi în cele din urmă clopotniţa mănăstirii a fost ridicată?
- Da.
- Acum sunt convins că îngerii sunt de partea călugărilor creştin ortodocşi.
- Aşa este.[78]

---

[78] Ion Andrei Ţârlescu, *Minuni ale Sfinţilor Îngeri,* Editura Bunavestire, Bacău, 2002, pp. 200-202.

Avem mai sus o intervenţie minunată a Sfântului Arhanghel Mihail care ştim că lucrează pe căi pe care noi nu le ştim şi nici nu le intuim. Aceasta fiindcă deşi nouă ni se pare că îngerii sunt inexistenţi şi nici nu pot să le fie văzută lucrarea fără doar şi poate că ei ajung să se manifeste în modalităţi pe cei noi nici nu le intuim.

Îngerii prin ascultare de Dumnezeu Tatăl sunt fiinţe desăvârşite. La fel de bine la această desăvârşire a îngerilor aspiră şi călugărul creştin ortodox: „Ce s-a urmărit și ce se urmărește în viața monahală? Într-un cuvânt, am putea răspunde: **desăvârșirea**. Lucru greu de înțeles, dar și mai cu anevoie de urmat și împlinit.

Cuvintele Mântuitorului Hristos sunt limpezi. „Vrei să fii desăvârșit?", l-a întrebat într-o bună zi Iisus pe tânărul care voia să se mântuiască. Apoi i-a spus: „Vinde câte ai și vino de-Mi urmează Mie" (Matei XIX, 21). Și tot Iisus a zis: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este" (Matei V, 48), iar în alt loc: „Dumnezei sunteți" (Psalmul LXXXI, 6).

Desăvârșire! Căutare adâncă și înaltă! Și totuși, mulți, foarte mulți, au fost cei care au atins acest pisc înalt. Înălțimile sunt ale vulturilor, numai ei pot admira frumusețea muntelui deasupra căruia s-au ridicat. Mergând la cel cu numele de Gură de Aur, găsim la el cuvinte deosebite despre cine sunt, cum petrec și care este țelul monahilor. Ei sunt „armata lui Hristos, turma cea împărătească, traiul și viețuirea puterilor celor de sus" și sunt „egali cu îngerii", iar pentru noi, „lumina noastră" și „personificarea luminoasă a lucrurilor cerești". „Toate acestea vin din buna orânduială ce se găsește în sufletul lor. Cu adevărat că aceștia sunt sfinți, și printre oameni sunt îngeri".[79]

CAPITOLUL 4

FECIORIA CĂLUGĂREASCĂ: CHIP AL SFINȚENIEI ÎNGEREȘTI

Lumea noastră de secol XXI trebuie să recunoaştem că este o lume o ultra-sexualizată. Erotismul şi pornografia au ajuns industrii şi sunt cultivate la scară planetară. Sexul este un adevărat idol neo-păgân în lumea noastră. Arta seducerii sexuale ajunge să fie una care să domine de cele mai multe ori societatea noastră.

- Pe internet,
- la televizor,
- în ziare,
- în mas media,
- în clipurile publicitare
- sau în literatură

sexualitatea a ajuns să fie încunonştiinaţă de cei mai mulţi ca fiind nu o metodă de reproducere şi perpetuare a speciei umane ci mai mult o modalitate de a devenii

- voluptuos,
- pătimaş
- şi păcătos.

Prin sexualitate se poate spune că în lumea noastră păcatul a ajuns să fie ceva

- de dorit,
- de râvnit
- şi de un bun de mare preţ.[80]

După cum ne spune Sfântul proroc Isaia în Vechiul Testament că *vai celor care spun răului bine și binelui rău* ei bine în lumea de azi se duce o adevărată propagandă de a face din păcatul sexual o adevărată virtute. Sunt unii care

- se laudă,
- scriu cărţi
- fac filme
- şi fac emisiuni de TV şi radio

despre cuceririle lor extra-conjugale.[81]

Climatul hiper-sexualizat şi pan-sexualizat al lumii de azi evident că ajunge să îi lovească cel mai mult pe adolescenţi şi pe tineri care imită tot ceea ce văd la cei mai mari. Aşa se face că sunt din ce în ce mai puţini care

---

[79] Arhimandrit Melchisedec Velnic apud https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).
[80] A se vedea Ion Lazăr, *Pedeapsa neascultării sau păcatul strămoșesc oglindit în stihia plăcerii sexuale* (Editura Oastea Domnului).
[81] A se vedea Daniel Cornea, *Sexualitatea: o privire din tinda Bisericii* (Editura Christiana).

sunt conştienţi că desfrânarea este un păcat. Aceasta fiindcă în lumea noastră se cultivă fără nici o prejudecată mai toate formele de desfrânare şi perversiune:

- masturbaţia,
- aventurile,
- orgiile,
- homosexualitatea,
- lesbianismul,
- şi uneori chiar masochismul.[82]

Ei bine în acest mediu infect al sexualităţii îi avem pe călugării creştin ortodocşi care ajung în mod benevol să ia votul castităţii sau al fecioriei. „Votul castităţii apare ca prelungire, ca împlinire a răspunsului pe care Domnul îl dă diavolului în pustie: „Să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău"(Lc. 4, 12). Fecioria monahală nu se referă numai la starea neprihănită a trupului, ci ea presupune și „curăţia inimii" sau permanenta fidelitate în duh față de Dumnezeu. Teologul rus Paul Evdokimov, referindu-se la această idee, spune că a ispiti pe Dumnezeu înseamnă „să încerci a cunoaşte limita mărinimiei Lui" şi să îți pui în mişcare propria poftă, propria pasiune, nu numai pe cea a desfrânării trupeşti, ci mai ales pofta de a domina, folosindu-te de darul asemănării cu Dumnezeu, căzând astfel din dragostea și din credincioșia față de El. Această cădere nu este altceva decât „itinerarul lui Lucifer, căderea care antrenează concupiscenţa. Castitatea este înălţare, şi acesta este itinerarul Mântuitorului, din infern spre Împărăţia Tatălui" („Vârstele vieţii spirituale", trad. pr. prof Ion Buga, Ed. Christiana, Bucureşti, 2003, p. 124). Într-adevăr, așa cum vedem în scrierile filocalice, există o lege duhovnicească potrivit căreia trufia atrage după sine inevitabil căderea, sub o formă sau alta, în păcatul desfrânării."[83]

Evident că sunt mai mulți care consideră că de fapt castitatea este un lucru:

- nenatural,
- nefiresc
- şi împotriva firii.

De ce? Fiindcă sexualitatea face parte din biologia noastră. Ei bine ceea ce trebuie să fim cât se poate de conştienţi este că sexualitatea poate să devină o cale de a ajunge la iad. De unde ştim acest lucru?

În Biblia cartea lui Tobit ne spune de un demon pe nume Asmodeu care a ajuns să facă pe cineva să nu se mai căsătorească şi să îi controleze cum se spune în zilele noastre *viaţa sexuală*. Cartea lui Tobit ne dă un indiciu cât se poate de

- concludent,
- relevant
- şi bun.

Este un indiciu care ne spune că există un demon al sexualităţii. Poate aşa se explică cum sexualitatea în vremurile noastre este exploatată aşa cum este ea. Aşa se face că demonul Asmodeu poate s ajungă să ne stăpânească prin intermediul sexualităţii umane. Sfântul Ioan Casian spunea: „Lecuirea acestui viciu depinde mai ales de desăvârşirea **inimii** din care arată cuvântul Domnului că izvorăşte şi veninul acestei boli: «Din inimă ies: gânduri, ucideri, adultere, desfrânări, furtişaguri, mărturisiri mincinoase» (Matei 15, 19) şi celelalte. ‚Deci, în primul rând, trebuie curăţită aceasta, de unde, precum se ştie, iese izvorul vieţii şi al morţii, după cuvântul lui Solomon: «Păzeşte-ţi inima mai mult decât orice, căci din ea ţâşneşte viaţa» (Pilde 4, 23). Carnea, fireşte, îndeplineşte hotărârea şi porunca inimii. De aceea, **trebuie să ne supunem cu cea mai mare sârguinţă cumpătării** la care ne obligă posturile, ca nu cumva carnea, stârnită de belşugul mâncărurilor, împotrivindu-se poveţelor sănătoase ale sufletului, să respingă cu semeţie călăuza duhului."

„Cea dintâi grijă pentru păstrarea **curăţiei inimii** va fi aceasta: ori de câte ori ni se va fi furişat în gând amintirea trupului poftit, prin aţâţarea vicleană a iscusinţei diavoleşti, să ne grăbim s-o alungăm cât mai iute dinlăuntrul nostru..."[84]

Ei bine ştim că îngerii din cer nu sunt unii care sunt sub auspiciile sexualităţii umane la fel cum suntem noi. Se poate spune că la acest mod de viaţă ajung să aspire şi călugării creştin ortodocşi care ştim că în mod voluntar ajung să ia votul castităţii (fecioriei).

---

[82] A se vedea *Biruinţa asupra desfrânării* (Editura Bunavestire, Galaţi).

[83] Preot Mădălin Petre apud https://ziarullumina.ro/regionale/oltenia/despre-votul-castitatii-117006.html (accesat pe 04.03.2023).

[84] Sfântul Ioan Casian, *Virtutea curăţiei şi a castităţii – biruitoare a patimii desfrânării*, Editura Trinitas, Iaşi, 2003, pp. 3-17 apud https://doxologia.ro/editorialistii-bisericii/primul-pas-spre-vindecarea-de-patima-desfranarii (accesat pe 04.03.2023).

Pare cumva logic că într-o lume în care demonul sexualității Asmodeu este un adevărat idol care duce suflete la pierzanie ei bine avem pe călugării creştin ortodocşi care renunță la sexualitate pentru totdeauna. Ei sunt unii care evident că ajung să stăpânească sexualitatea şi să nu mai fie controlaţi de ea. „Având ca temelie virtutea înfrânării, creştinii păşesc pe următoarea treaptă a urcuşului spre desăvârşire – **lupta împotriva desfrânării şi dobândirea virtuții castității**. Patima desfrâului îl asaltează pe om din tinereţe şi nu se stinge decât atunci când vor fi înfrânate celelalte vicii. De aceea, lupta împotriva desfrânării se dă pe două fronturi, adică în trup şi în suflet. În acest sens, **Sfântul Ioan Casian** insistă asupra faptului că pe lângă abstinenţa trupească de la săvârşirea acestui păcat, în vederea biruirii lui avem nevoie şi de pocăință, de rugăciune stăruitoare, de cercetarea Scripturii, de lecturi duhovniceşti şi de realizarea unor munci fizice. Toate aceste eforturi spirituale au scopul de a nu lăsa mintea să cutreiere, adică să fie robită de gânduri multe şi felurite, astfel încât nu cumva, din gând în gând, să ajungă la cugetele cele necurate ale poftelor trupeşti."[85]

În acest moment unii se vor întreba: ce legătură poate să fie între îngeri şi castitatea călugărilor? Ei bine după cum am spus îngerii nu se căsătoresc. Ei nu se reproduc la fel cum o fac oamenii. Aşa se face că trebuie să fim unii care să ne dăm seama că într-un anume fel călugării creştin ortodocşi sunt unii care vor să:

- aducă
- şi să actualizeze

acest mod de viață îngeresc aici pe pământ între noi oamenii. Iată de ce nu trebuie să îi blamăm pe călugării creştin ortodocşi ci din contră

- să îi susţinem
- şi să îi înțelegem.

Dar de o anumită castitate şi curăţie trebuie să ştim că trebuie să dea dovadă şi cei care se căsătoresc fiindcă ei sunt unii care trebuie să fie

- fideli
- şi credincioşi

una altora.

„Mai întâi trebuie curățite cu toată grija cele ascunse ale inimii noastre. Într-adevăr, cele ce ceilalți doresc să le dobândească în curăția trupului, noi suntem datori să le avem în stăpânire, în părţile ascunse ale conştiinţei. Cât timp *„cel tare"*, adică duhul nostru „înarmat păzeşte casa sa", întărindu-şi cele dinăuntru ale inimii sale prin frica de Dumnezeu, *„avuțiile lui sunt în pace"* (Luca 12, 21), adică *„roadele strădaniilor lui și virtuțile dobândite de mult timp"*.

Dacă voim să smulgem din inimile noastre poftele trupeşti, trebuie să plantăm în locul lor imediat plăcerile duhovniceşti, pentru ca sufletul nostru prins în acestea să aibă permanent unde să zăbovească, respingând mrejele bucuriilor prezente şi vremelnice. Când mintea noastră, prin exerciții zilnice, ajunge în această stare, atunci cu ajutorul experienței, va lua cunoştinţă de conținutul acelui verset pe care toţi îl cântăm, dar puţini îl înţeleg: *„Pururea am văzut pe Domnul în fața mea, fiindcă este la dreapta mea ca să nu mă clatin"*.[86]

Fecioria este un lucru care unui călugăr îi poate cumpăra raiul. De ce? Fiindcă ştim că demonii au avut relaţii sexuale cu femei. Acest lucru este mărturisit în Biblie în Vechiul Testament unde se spune că „iar după ce au început a se înmulți oamenii pe pământ şi li s-au născut fiice, fiii lui Dumnezeu, văzând că fiicele oamenilor sunt frumoase, şi-au ales dintre ele soţii, care pe cine a voit. Dar Domnul Dumnezeu a zis: "Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceştia, pentru că sunt numai trup. Deci zilele lor să mai fie o sută douăzeci de ani!" În vremea aceea s-au ivit pe pământ uriaşi, mai cu seamă de când fiii lui Dumnezeu începuseră a intra la fiicele oamenilor şi acestea începuseră a le naşte fii: aceştia sunt vestiţii viteji din vechime" (Facere 6, 1-4).

Sunt mai multe speculaţii biblice şi teologice cu privire la acest text însă ceea ce este posibil este ca „fii lui Dumnezeu" să fie de fapt demoni. Ei sunt numiţi aici fii lui Dumnezeu fiindcă şi demonii au fost creaţi tot de Dumnezeu.

Evident că textul nu este destul de clar însă ceea ce este posibil este ca demonii să poată avea relații sexuale cu femeile. La fel de bine sunt mai mulți care speculează că de fapt şi antihristul de la sfârşitul istoriei va fi născut dintr-o astfel de relaţie: a unui demon cu o femeie. Evident că nu putem fi 100% sigur de acest lucru dar este o posibilitate.[87]

---

[85] Idem.

[86] Sfântul Ioan Casian, *Virtutea curăției și a castității - biruitoare a patimii desfrânării*, Editura Trinitas, Iaşi, 2003, p. 17 apud https://doxologia.ro/cuvant-de-folos/despre-castitatea-curatia-inimii (accesat pe 04.03.2023).

[87] A se vedea *Apostazia și antihristul după învățăturile sfinților părinți* (Bucureşti, 2014).

Fiindcă am ajuns să trăim într-o lume care pune puţin preţ pe feciorie şi castitate evident că acest lucru nu îi va face pe călugării creştin ortodocşi prea populari. Nu are cum din moment ce sunt atât de mulţi care au făcut din sex un adevărat idol neo-păgân. Totuşi trebuie să fim conştienţi că deşi nu sunt populari ceea ce fac călugării creştin ortodocşi prin castitate este un lucru bun pe care puţini îl pot face ce.

„Virtutea castității este libertatea de a-l putea iubi pe Dumnezeu și pe aproapele cu altruism, angajamentul de a-L iubi pe Dumnezeu mai presus de toate lucrurile și de a-i iubi pe alții cu însăși dragostea pe care Dumnezeu o are pentru ei. Practica acestei virtuți exprimă dorința conștientă a creștinului de a respecta fiecare persoană, așa cum este cerut de legea lui Dumnezeu. Biserica îi invită pe creștini să practice castitatea în urmarea lui Hristos , care a fost cast prin atitudinea sa față de oamenii întâmpinați: pe deplin atent la cel întâlnit, iubindu-l cu afectivitatea sa umană, alăturându-se celuilalt pentru a-l face să crească și să avanseze în credință. Virtutea castității implică integritatea persoanei și completitudinea darului. Devine personal și cu adevărat uman atunci când este integrat în relația persoană-persoană."[88]

Un adolescent s-a dus la un părinte creştin ortodox.

- Bună ziua părinte.
- Bună fiul meu.
- Ce mai faceți părinte?
- Nu aşa bine ca tine.
- Nu?
- Da.
- De ce?
- Ei uite aşa.
- Bine.
- Şi ce te aduce la mine fiul meu?
- Părinte nu ştiu ce să mai cred.
- Ce anume fiul meu?
- De ce este sexul un păcat?
- Este un păcat dacă îl faci afară din căsătorie.
- Dar părinte eu simt toate aceste impulsuri spre sex.
- Este şi firesc asta.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Eşti la vârsta în care devii bărbat.
- Şi?
- Trebuie să înveți să te auto-controlezi.
- Ştiu asta.
- Vezi?
- Dar este aşa de greu.
- Nu este imposibil.
- Aşa este.
- Şi atunci?
- Dar părinte vreau să vă mai întreb ceva.
- Ce?
- Cum este cu călugării?
- Ce anume?
- De ce nu se căsătoresc călugării?
- Fiindcă vor să fie ca îngerii.
- Şi îngerii nu se căsătoresc?
- Nu.
- De unde ştim asta?
- Din Biblie.
- Unde?

[88] https://ro.frwiki.wiki/wiki/Chastet%C3%A9#Religions_abrahamiques (accesat pe 04.03.2023).

- „În ziua aceea, s-au apropiat de El saducheii, cei ce zic că nu este înviere, şi L-au întrebat, zicând: Învăţătorule, Moise a zis: dacă cineva moare neavând copii, fratele lui să ia de soţie pe cea văduvă şi să ridice urmaşi fratelui său. Deci erau, la noi, şapte fraţi; şi cel dintâi s-a însurat şi a murit şi, neavând urmaş, a lăsat pe femeia sa fratelui său. Asemenea şi al doilea şi al treilea, până la al şaptelea. În urma tuturor a murit şi femeia. La înviere, deci, a cărui dintre cei şapte va fi femeia? Căci toţi au avut-o de soţie. Răspunzând, Iisus le-a zis: Vă rătăciţi neştiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu. Căci la înviere, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer" (Matei 22, 23-30).
- Înţeleg părinte.
- Mă bucur.
- Dar a văzut vreun călugăr creştin ortodox îngerii?
- Se spune că era un călugăr care a căzut la pat fiind bolnav.
- Şi?
- Acest călugăr care a trăit la Muntele Athos nu mai ştia ce să facă de durere.
- Îmi dau seama.
- S-a rugat la Dumnezeu să îl cruțe de durere.
- Și l-a cruțat?
- Într-o zi i s-a arătat un înger.
- Şi ce i-a spus îngerul?
- Părinte, suferi fiindcă Dumnezeu vrea să te curețe de un păcat greu pe care l-ai făcut în tinerețe.
- Nu se poate altcumva?
- Ar fi o posibilitate?
- Care?
- Poţi să stai 3 ceasuri în iad sau să mai stai un an bolnav.
- Şi ce a făcut călugărul?
- El şi-a spus:
- O trei ceasuri în iad? Vor trece repede, şi-a spus el.
- Accept să stau trei ceasuri în iad.
- Bine aşa se fie.
- Dintr-o dată călugărul s-a trezit în iad. Era vacarm, chinuri, urlete şi durere mare.
- Ei lasă, voi rezista eu 3 ceasuri, a spus călugărul.
- Şi?
- A trecut un ceas, două, o lună un an şi îngerul nu se mai arăta.
- L-a uitat?
- Nu. A trecut 100 de ani, 200 de ani şi 300 de ani.
- Aşa de mult?
- Da.
- Şi dintr-o dată în iad se face lumină.
- A venit îngerul?
- Da.
- Nu ştiam că îngerii sunt mincinoşi, a spus călugărul către înger.
- Nu suntem mincinoşi.
- Ai spus că voi sta în iad numai 3 ceasuri.
- Aşa este.
- Au trecut 300 de ani.
- Nu înţelegi. Eu am venit mai repede numai după un ceas. Maia aveai de stat încă două ceasuri.
- Încă două ceasuri? Adică încă 600 de ani?
- Da. Vezi tu ce nu ştii tu este că în iad un ceas este cât 300 de ani omeneşti.
- Şi ce a făcut îngerul?
- L-a scos pe călugăr din iad.
- Şi a stat încă un an la pat?
- Da.
- Şi mai apoi?
- A murit şi s-a dus în rai.[89]

[89] Andrei Ţârlea, *Minuni ale Sfinților Îngeri,* Editura Bunavestire, Bacău, 2002, p. 206.

Avem mai sus încă o interacţiune care se poate spun că a devenit clasică în lumea creştin ortodoxă şi care ne spune că trebuie să ne bazăm mai mult pe înţelepciunea îngerilor lui Dumnezeu decât pe propria noastră opinie şi părere. Aceasta fiindcă este mult prea copilăreşte să ajungem să ne bazăm numai pe noi înşine când la fel de bine ortodoxia ne pune în faţă pe sfinţii îngeri.

Este bine ca tinerii şi cunoască faptul că sunt călugări care aleg să se asemene îngerilor lui Dumnezeu şi să devină unii care să le urmeze prin feciorie. Cu privire la curăţia trupească pe care tinerii şi mai ales adolescenţii trebuie să o păstreze părintele Ilie Moldovan spunea: „e frumusețea pe care o cântă corurile lumii nevăzute ale îngerilor, e frumusețea căreia și tu îi aduci ofrande toate florile de pe pământ. Și toate focurile ce ard și în luceferi și în constelațiile nopților sublime. Ia aminte și la faptul că Îngerul din locașul ceresc al inimii tale e rânduit de Dumnezeu să-ți însoțească mai ales gândurile ce ți se îndreaptă spre o ființă iubită. Un mare părinte al Bisericii, Sfântul Efrem Sirul, te îndeamnă, în acest sens, astfel: *„Roagă-te să nu se îndepărteze de la tine Îngerul fecioriei tale, pentru ca păcatul să nu ridice asupra ta război de flăcări și să te despartă de Înger”.*

Iată încă un motiv pentru care preludiul la acest poem al iubirii curate l-am numit „iubire serafică”. Căci nu este o iubire care te conduce numai până în pragul altei iubiri, cum este iubirea sponsală și cea conjugală, cedând locul acestora, ci, într-un anumit fel, asemenea Îngerului tău, te poartă și te ocrotește prin toate, până la sfârșitul vieții; și mai mult, te conduce în viața veșnică.”[90]

Totuşi ceea ce trebuie să ştim este că aceAstă feciorie şi castitate călugărească creştin ortodoxă nu este un lucru neînţeleS numai pentru zilele noastre ci la fel de bine a fost aşa şi în antichitate când au început să apară călugării. Aceasta fiindcă ştim că sexualitatea umană este legată de noţiune de plăcere. Ei bine la fel de bine trebuie să ştim că plăcerea sexuală mai poate să fie legată şi de henodism. Ce este hedonismul? „**Hedonismul** (din greacă *hedone* - „plăcere”) este o concepție etică și un curent filosofic, ce proclamă plăcerea, desfătarea drept binele suprem, iar năzuința de a o obține, principiu al comportamentului. A fost întemeiat în Antichitate, la Roma, de Aristip din Cirene (care a pus accentul pe plăcerile senzuale), iar ulterior a fost dezvoltat pe baze raționaliste la Atena, de Epicur, apoi de umaniștii Renașterii, de materialiștii și iluminiștii sec. 18 (cu accente antireligioase, individualiste).

În esență, hedonismul pornește de la înclinarea naturală a omului către căutarea plăcerii și a fericirii și evitarea suferințelor, urmărind mijloacele prin care raportul între plăcere și suferință poate fi maximizat.”[91]

Prin urmare este bine să ştim că nu avem cum să fim unii care să susţinem fecioria şi la fel de bine să avem o concepţie hedonistă a vieţii. Aceasta fiindcă aceste două elemente sunt incompatibile. Nu trebuie să înţelegem că plăcerea este

- un duşman
- şi un lucru negativ

în creştinismul ortodox.

Plăcerea a fost lăsată şi ea de Dumnezeu însă pentru noi creştinii ortodocşi la fel ca pentru călugări plăcerea nu este mai presus de Dumnezeu. Ei bine în lumea noastră sunt mai mulţi pentru care plăcerea este mai presus de Dumnezeu fiindcă ei consideră că numai pentru ea se merită să trăieşti. „Pentru Sfântul Ioan Gură de Aur monahul este „omul afierosit lui Dumnezeu, omul care și-a ales viața singuratică, este stăpân pe mânie, pe invidie, pe iubirea de arginți, pe plăcere și pe toate celelalte păcate. Se gândește și se îngrijește necontenit să nu-și lase sufletul stăpânit de patimi rușinoase, să nu-i fie robită mintea de amara tiranie a poftelor. Are grijă ca mintea să-i fie totdeauna mai presus de cele trecătoare, punând împotriva patimilor frica de Dumnezeu.” Ei sunt „oameni care nu pot să facă cuiva vreun rău, ei fiind pregătiți sufletește numai să sufere”, iar „căutările lor sunt potrivite și pline de dragoste către Dumnezeu.”[92]

Se poate vedea din afirmaţia de mai sus că un călugăr creştin ortodox este departe de a fi hedonist. Aceasta fiindcă după cum se poate vedea el este unul care îi imită pe îngeri. Nu este surprinzător că sunt mai multe rugăciuni în cultul ortodox care sunt adresate îngerilor. Ei sunt unii care este bine să ştim că pe bună dreptate sunt un model şi un reper nu numai pentru călugări ci la fel de bine şi pentru laici. Îngerul şi călugărul adevărat se poate spune că au multe lucruri în comun. Iată de ce trebuie să îl înţelegem pe călugărul creştin

---

[90] Preot Prof. Ilie Moldovan, *Adolescența, preludiu la poemul iubirii curate,* Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2005, p.57 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/frumusetea-ingerul-din-inima-adolescentului (accesat pe 04.03.2023).

[91] https://ro.wikipedia.org/wiki/Hedonism (accesat pe 06.03.2023).

[92] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 23, București, 1994 apud Arhimandrit Melchisedec Velnic apud https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).

ortodox ca unul care vrea să devină o actualizare a îngerilor în viața pământului. „Călugării sunt frați duhovnicești cu toți creștinii dreptmăritori. Deosebirea principală între unii și alții este căsătoria. Creștinii se căsătoresc pentru naștere de copii și continuarea vieții pe pământ, iar călugării se logodesc numai cu Hristos Pentru mântuirea și creșterea de fii sufletești. Crucea căsniciei și crucea călugăriei formează cele două căi în viața creștinului, după Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți. Cel ce a luat crucea căsătoriei nu mai are voie să o lase pentru a lua crucea călugăriei. Numai dacă cei doi soți nu au copii, ori dacă și-au căsătorit copiii, prin învoire se pot retrage la bătrânețe în viața monahală întru pocăință. La fel, nici călugării nu mai pot lepăda crucea călugăriei pentru a se căsători. Cei ce fac acest greu păcat se aseamănă cu Iuda vânzătorul și sunt lepădați din Biserică, asemenea păgânilor și apostaților. Însă, dacă revin la mănăstire, au iertare și mântuire.

Între aceste două căi de mântuire, căsătoria și călugăria, mai este o cale de mijloc, anume calea sau crucea fecioriei, care are mare plată la Dumnezeu. Aceasta se mai numește și „călugărie albă". Cei care nu vor să se căsătorească și nici nu primesc cinul monahal, pot urma lui Hristos și în lume, ducând viață desăvârșită prin rugăciune, feciorie, post și milostenie. La fel sunt considerate văduvele și cele lăsate de bărbați care renunță la a doua căsătorie și duc viață în lume în totală curăție, smerenie și fapte bune. Astăzi sunt mult mai numeroși creștinii care duc această cruce a fecioriei și curăției în lume, decât călugării din mănăstiri. Asemenea tineri, fecioare și văduve curate erau și pe vremea Mântuitorului, ca femeile mironosițe, care urmau întru toate Domnului și erau nelipsite de la biserică."[93]

Căsătoria și călugăria sunt două căi care ambele pot să ducă la mântuire dar se poate spune că fiindcă un călugăr nu mai trăieşte în lume el poate ajunge să se mântuiască mai uşor. De ce? Fiindcă el nu mai simte

- ispitele,
- atracţiile,
- tentațiile
- şi distracţiile

lumii din jur.

Este cât se poate de clar că lumea noastră are mari probleme cu acest demon al desfrânării fiindcă desfrânarea poate să fie văzută în toate formele ei de manifestare. Iată de ce sunt călugării creştin ortodocşi care ajung să stea împotriva acestui demon şi la fel de bine să îl învingă. Este plină spiritualitatea monahală creştin ortodoxă de lupte dintre călugării creştin ortodocşi şi demonul desfrâului. Iată ce spunea Sfântul Ioan Scărarul: „(…) demonii, după cum spun unii, de nimic altceva nu se bucură mai mult ca de duhoarea desfrânării și nici o altă patimă nu-i veselește mai mult ca întinarea trupului."[94]

Totuşi ceea ce trebuie să ştim este că nu numai demonii se folosesc de sexualitatea umană ci la fel de bie şi oamenii din zilele noastre: „v-ați întrebat vreodată de ce reclamele la cele mai banale produse (ciocolata, înghețata) abundă în aluzii și simboluri sexuale? Veți găsi un răspuns documentat și amplu în filmul documentar *Century Of The Self*, regizat de Adam Curtis. Nepotul lui Sigmund Freud, „părintele relațiilor publice" Edward L. Bernays, a descoperit, pe urmele studiilor întreprinse de ilustrul său unchi, cum poți manipula masele, făcându-le să se comporte irațional prin crearea unei legături între dorințele lor subconștiente (sexuale, de dominație, de parvenire) și produsele comerciale. Lui îi datorăm, în bună măsură, această suprasaturare publicitaro-freudo-sexuală care face ca în zilele noastre limita dintre sexualitatea firească și desfrânare să fie greu de trasat și, mai cu seamă, de dezbătut în spațiul public."[95]

Ceea ce se poate vedea din spiritualitatea monahală creştin ortodoxă este că o puternică luptă a ajuns să fie dusă de călugării creştin ortodocşi şi demonul desfrânării. Lupta este grea dar de cele mai multe ori a ajuns să fie câştigată de călugări. Aceasta fiindcă ei nu sunt singuri împotriva demonilor desfrânării ci la fel de bine au harul lui Dumnezeu în sprijinul lor.

„*Patericul egiptean* abundă în diverse întâmplări și ziceri de-ale părinților îndumnezeiți, care au ca obiect lupta cu patima desfrânării. Astfel, se povestește despre un bătrân care mergând, a zărit pe lângă drum urme de femeie. A început să le astupe, zicându-și: „Nu cumva să le vadă vreun frate neputincios și, din vederea acestora,

---

[93] Ioanichie Bălan; *Călăuză ortodoxă în Biserică vol. 1 apud https://cuvantdefolos.ro/ce-este-calugarul-si-ce-inseamna-viata-monahala/* (accesat pe 18.02.2023).

[94] Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, Editura Învierea, 2007, p. 228 apud https://www.anacronic.ro/desfranarea-porneia-si-sarpele-poftei-trupesti/ (accesat pe 06.03.2023).

[95] apud https://www.anacronic.ro/desfranarea-porneia-si-sarpele-poftei-trupesti/ (accesat pe 06.03.2023).

să înceapă a-l supăra pe el gândurile și lupta curviei”. (*Patericul egiptean*, Editura Reîntregirea, 2014, p. 355) În altă parte citim că un frate călătorea împreună cu bătrâna sa mamă. Când au ajuns la un râu, bătrâna neputând trece, fiul și-a înfășurat mai întâi mâinile în haină, apoi a trecut-o râul. Mama s-a l-a întrebat de ce și-a înfășurat mâinile. El i-a răspuns: „Pentru că trupul femeii foc este și din aceasta vine pomenirea altor femei, de aceea am făcut așa, să nu mă ating de trupul tău gol”. (*idem*, p.p.366-367).”[96]

Se poate vedea antagonia care există între ceea ce cultivă lumea şi ceea ce cultivă creştinii ortodocşi. Lumea cultivă:

- voluptate,
- senzualitate,
- erotism
- şi de pornografie

în timp ce călugării creştin ortodocşi cultivă

- fecioria,
- înfrânarea,
- castitatea
- şi abstinenţa.

Avem aici – la un anumit nivel – diferenţa care există între ceea ce cultivă demonii şi ceea ce cultivă îngerii. Aceasta fiindcă în timp ce demonii sunt fiinţe ale răului absolut ei bine îngerii sunt fiinţe ale binelui absolut.

„Relația sexuală al cărei scop este căutarea plăcerii – potrivit învățăturii Sfinților Părinți – devine una pătimașă, carnală (iubirea spirituală este substituită de poftă) și îl desparte pe om de Dumnezeu. Cel înrobit de patima desfrânării ajunge o ființă des-centrată, alienată: nu se mai recunoaște ca chip al lui Dumnezeu, nu mai face efortul să I se asemene; în schimb, își organizează existența în jurul unui alt centru – funcțiile sexuale. Ca în cazul tuturor patimilor, *desfrânarea „devine pentru om un absolut, care-l exclude pe Dumnezeu și-I ia locul. Prin desfrânare, omul își face din voluptate un idol”.*”[97]

Cu privire la desfrânare trebuie să ştim că şi în cazul ei avem de a face cu iubirea excesivă de sine sau filavtia cum este denumită în greacă. Este această iubire obsesivă de sine pe care şi demonii o au şi care îi face să vadă numai:

- propriul sine,
- propria persoană,
- propriul ego
- şi propriile dorinţe pătimaşe.

Cu privire la cum se manifestă biruința asupra desfrânării Sfântul Ioan Scărarul spunea: „începutul purității este atunci când nu consimți la gândurile necurate și când în timpul somnului apar scurgeri necauzate de imagini tulburătoare. Mijlocul purității (este marcat) de mișcări firești cauzate de îndestularea bucatelor (mâncărurilor), dar neînchipuite cu închipuiri (obscene), și izbăvire de orice scurgeri. Iar sfârșitul este uciderea trupului (adică indiferență la vederea frumuseții trupești), după ce mai-nainte au murit gândurile. Cu adevărat fericit este acela care a dobândit o desăvârșită nesimțire (insensibilitate) față de orice trup, culoare ori frumusețe”.[98]

Lumea noastre după cum am spus a ajuns să facă din desfrânare şi formele în care se manifestă ea un idol la care toţi de închină. Aşa se face că desfrânarea a ajuns să fie în lumea noastră

- conflict politic,
- tensiune socială,
- intrigă istorică
- sau depravare morală.

Toate acestea fiindcă sunt mai mulţi care se lasă seduşi de demonul desfrânării şi ceea ce este şi mai rău unii ajung chiar să îi slujească din propria iniţiativă.

[96] Idem.
[97] Ibidem.
[98] Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, Editura Învierea, 2007, p. 224-225 apud https://www.anacronic.ro/desfranarea-porneia-si-sarpele-poftei-trupesti/ (accesat pe 06.03.2023).

Sexualitatea trebuie să fie controlată fiindcă dacă nu prin ea va ajunge să ne controleze demonul desfrânării. „Cel care se războiește cu acest potrivnic *prin sudori și osteneli* este asemănător celui ce și-a legat dușmanul cu frânghie slabă. Cel care i se împotrivește cu *înfrânare* și *priveghere* este asemenea celui care îl leagă cu lanț de fier. Iar cel care întrebuințează *umilința*, *nemânierea* și *însetarea* împotriva celui ce-l războiește, este asemenea celui care-l ucide și îl ascunde apoi în nisip; prin nisip vei înțelege *smerenia*, ca unul care nu hrănește pășunea patimilor, ci este pământ gol și cenușă. În trei chipuri poate fi legat tiranul acesta: unii îl leagă prin *nevoințe*, alții prin *smerenie* și, în fine, alții prin *descoperirea dumnezeiască*. Cei dintâi se aseamănă luceafărului de dimineață, cei din rândul al doilea lunii pline, iar cei din rândul al treilea soarelui strălucitor; toți însă au dobândit cetățenia cerului.”[99]

Doi călugări creștin ortodocși de la Mănăstirea Costamonitu din Muntele Athos discutau.

- Și cum mai este fratele meu în Hristos?
- Bine.
- Frumos.
- Așa este.
- Ce te mai preocupă?
- Care este relația dintre îngeri și călugări.
- Și care este?
- Una destul de complexă.
- De ce?
- Călugării sunt unii care se poate spune că aspiră la viața îngerească.
- Asta așa este.
- Deși o știi și tu?
- Da.
- Foarte bine.
- Și ce mai știi?
- Călugării sunt unii care se aseamănă Sfântului Arhanghel Mihail.
- De ce?
- Știi ce spune Sfântul Ioan Teologul?
- Ce?
- Că în cer Sfântul Arhanghel Mihail a condus războiul împotriva diavolului.
- Unde?
- „Și în cer s-a făcut un război. Mihail și îngerii lui s-au luptat cu balaurul. Și balaurul cu îngerii lui s-au luptat și ei, dar n-au putut birui; și locul lor nu li s-a mai găsit în cer. Și balaurul cel mare, șarpele cel vechi, numit diavolul și Satana, acela care înșeală întreaga lume, a fost aruncat pe pământ; și împreună cu el au fost aruncați și îngerii lui.” Apocalipsa 12:7-9.
- Și ce legătură are asta cu noi călugării creștin ortodocși?
- Are.
- Care?
- Nu ne luptăm noi călugării creștin ortodocși cu patimile și păcatele?
- Ba da.
- Și nu de multe ori reușim să le învingem?
- Ba da.
- Ei vezi, într-un anume fel se poate spune că ne asemănăm Sfântului Arhanghel Mihail.
- Poate ai dreptate.
- Sigur că am dreptate.
- Nu știu ce să spun.
- Să ai încredere în mine.
- Am.
- Bine.
- Și Biblia ne spune că Sfântul Ioan Teologul l-a văzut pe Sfântul Arhanghel Mihail?
- Da.

[99] Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, Editura Învierea, 2007, p. 225 apud https://www.anacronic.ro/desfranarea-porneia-si-sarpele-poftei-trupesti/ (accesat pe 06.03.2023).

- Ce frumos.
- Dar mai este ceva.
- Ce?
- Sfântul Arhanghel Mihail s-a arătat chiar aici la noi la Mănăstirea Costamonitu.
- Când?
- În vechime.
- Cum?
- Aici la noi la mănăstire a trăit un părinte pe nume Filaret.
- Și când a murit?
- În 1963.
- Și?
- Acest părinte avea ascultarea la bucătărie la un moment dat.
- Înțeleg.
- Și ce să vezi?
- Ce?
- Într-o zi tocmai a terminat de pus masa pentru restul călugărilor.
- Și?
- În trapeza mănăstirii a intrat un tânăr frumos.
- Cine era?
- Asta a voit să afle şi părintele Filaret.
- Binecuvântează. Sunt foarte înfometat, a spus tânărul.
- Haideți la masă, i-a spus părintele Filaret.
- Bine.
- Și ce a urmat?
- Părintele Filaret l-a întrebat pe tânăr:
- Poftiți luați loc. cum vă cheamă?
- Mihail.
- Era Sfântul Arhanghel Mihail?
- Da.
- Ce minunat.
- După asta arhanghelul s-a făcut nevăzut.
- Nu ştiam de această întâmplare.
- Te cred.
- Deci sunt călugări care au ajuns să îi vadă pe îngeri.
- Și nu numai îngeri simpli.
- Ci chiar arhangheli?
- Da.
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Nu credeam că îngerii se arată călugărilor creştin ortodocşi.
- Îngerii sunt alături de creştinii ortodocşi.
- În mod nevăzut?
- Da.
- Ştiam asta.
- Dar nu erai sigur?
- Da.
- Acum poți să fi sigur.
- Acum după ce am discutat sunt deplin încredințat că există îngeri.
- Și există Sfântul Arhanghel Mihail.
- Aşa este.
- Mulțumesc pentru cuvinte.
- Pentru nimic.
- Binecuvântați.[100]

[100] Ion Andrei Țârlescu, *Minuni ale Sfinților Îngeri,* Editura Bunavestire, (Bacău, 2002), p. 212

Prin urmare Sfântul Arhanghel Mihail a ajuns să fie văzut de părintele Filaret la Mănăstirea Costamonitu în secolul XX. Acest lucru trebuie să ne încredinţeze pe toţi că sfinţii îngeri sunt alături de călugării creştin ortodocşi. Vor sfinţii îngeri ca monahii creştin ortodocşi să ajungă să îi imite? Fără doar şi poate că da. Aceasta fiindcă după cum am spus sunt aceşti călugări care la fel ca îngerii nu se mai căsătoresc. Este bine să ne dăm seama prin urmare că în lupta noastră de a ne mântuii îngerii sunt alături de noi. Aceasta fiindcă nu numai călugării se mântuiesc ci la fel de bine şi laicii. Este clar că şi noi laicii trebuie să ne luptăm cu demonul desfrânării care după Sfântul Ioan Scărarul are o dialectică propria pentru a ne stăpânii: „vrăjmaşul cel fără de omenie şi ocrotitorul desfrânării zice că Dumnezeu este iubitor de oameni şi mult iertător al patimii acesteia, ca una ce este firească. Dacă luăm bine seama la vicleşugurile demonilor, vom afla că ei (demonii) Îl numesc, după ce a fost săvârşit păcatul, judecător drept şi neiertător. Sensul unei asemenea atitudini este următorul: la început ne spune că Dumnezeu este îndurător, pentru a ne îndemna spre desfrânare; după ce am păcătuit însă, ne spune că este nemilostiv pentru a ne prăbuşi în deznădejde."[101]

CAPITOLUL 5

CĂLUGĂRUL CREŞTIN ORTODOX ARE IDEALUL DE A FI UN ÎNGER PĂMÂNTESC

Oamenii sunt fascinaţi de îngeri. Sunt unii care vor să ştie cât mai multe lucruri despre ei şi citesc cu mare interes ultimele cărţi despre îngeri. Ceea ce trebuie să ştim este că aceştia consideră că de cele mai multe ori Biserica Creştin Ortodoxă nu este destul de activă cu privire la îngeri. Ei bine ei se îndoiesc. Aceasta fiindcă ortodoxia nu numai că este fascinată de îngeri ci mai mult, ea are un cult al sfinţilor îngeri. Cultul sfinţilor îngeri este unul care necesită o concepţie creştin ortodoxă despre sfinţii îngeri fiindcă trebuie să ştim că sunt mai multe concepţii neortodoxe despre sfinţii îngeri.[102]

Prin urmare este bine să ştim că una este să fim *fascinaţi* cu sfinţii îngeri şi alta este să avem un *cult al sfinţilor îngeri.* Cultul sfinţilor îngeri este mult mai mult decât o simplă fascinaţie cu ei. „Cultul sfinților îngeri a luat o mare dezvoltare mai ales din secolul al IV-lea, de când avem și mărturii scrise despre sărbători și biserici închinate Sfinților îngeri. Biserica a rânduit ca în fiecare săptămână să fie o zi închinată sfinților îngeri. Astfel, în fiecare zi de luni Biserica în slujbele sale, dar și credincioșii în rugăciunile lor, îi pomenesc pe sfinții îngeri. Dintre slujbele închinate lor amintim: Acatistul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, Canonul de rugăciune către îngerul păzitor și Canonul de rugăciune către Puterile cerești și către toți sfinții. Sfinții îngeri sunt pomeniți de asemenea la fiecare Sfântă Liturghie, atât la rânduiala Proscomidiei, cât și în cadrul slujbei propriu-zise care cuprinde multe rugăciuni adresate lor sau în care se cere ajutorul lor. Rugăciuni către îngerul păzitor sunt cuprinse și în cadrul rugăciunilor de dimineață și de seară din Ceaslov."[103]

Fascinaţia cu sfinţii îngeri a ajuns în lumea noastră să se manifeste prin mai multe lucruri bune cu privire la sfinţii îngeri:

- emisiuni TV şi de radio,
- site-uri pe internet,
- documentare,
- filme artistice,
- articole în ziare,
- studii academice
- sau cărţi publicate

sunt cu toate lucruri care ne pot fi folos dacă voim să ştim mai multe despre sfinţii îngeri.

„Noi îi cinstim pe îngeri pentru că ei reprezintă chipul ideal al făpturii ne-trupești (pur spirituale) și fără păcat, spre care năzuim și noi. Îi cinstim pentru că sunt vestitori ai voii și ai poruncilor lui Dumnezeu, slujitori ai

[101] Ioan Scărarul, *Scara Raiului*, Editura Învierea, 2007, p. 228 apud https://www.anacronic.ro/desfranarea-porneia-si-sarpele-poftei-trupesti/ (accesat pe 06.03.2023).
[102] O enciclopedie care circulă despre sfinţii îngeri – de factură New Age – a ajuns să îi considere pe sfinţii îngeri pe acelaşi loc şi pe aceiaşi poziţie cu zeii păgânismului. A se vedea Susan Gregg, *The Complete Encyclopedia of Angels: A Guide to 200 Celestial Beings to Help, Heal, and Assist You in Everyday Life* (Fair Wind Press, 2011).
[103] https://basilica.ro/cinstirea-sfintilor-ingeri-in-cultul-bisericii-si-in-evlavia-credinciosilor/ (accesat pe 06.03.2023).

mântuirii noastre şi mijlocitori între Dumnezeu şi oameni şi pentru că sunt ocrotitorii şi ajutătorii noştri în realizarea mântuirii personale a fiecăruia dintre noi.

Îngerii cinstesc şi slăvesc pe Dumnezeu, atât în ceruri, unde ei slujesc liturghia în jurul Tronului ceresc, cât şi în Biserică, unde ei slujesc împreună cu noi, în chip nevăzut, în jurul Sfintei Mese, pe care tronează în permanenţă Trupul şi Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. De aceea Sfânta Liturghie este privită ca o imitaţie a celei dumnezeieşti, săvârşită de Mântuitorul şi Sfinţii Îngeri în ceruri."[104]

Este evident că ce acest fond al fascinaţiei laice cu sfinţii îngeri să fie mai mulţi care să vrea să trăiască şi să îi imite pe sfinţii îngeri. Acest lucru nu este în nici un fel unul care poate să fie negat fiindcă după cum ne spune ortodoxia *călugăria este viaţa îngerească*. Totuşi călugăria creştin ortodoxă nu este o viaţă uşoară.

- Privegheri de noapte,
- posturi lungi,
- asceză,
- ascultare,
- muncă,
- rugăciune
- şi meditaţie

sunt lucruri care par uşoare numai din exterior fiindcă din interior nu sunt deloc uşoare.

Şi totuşi, călugării creştin ortodocşi sunt unii care ajung să depăşească limita dintre îngeri şi oameni. Aşa se face că sunt călugării creştin ortodocşi care simt un fel de vocaţie sau chemare spre a se retrage din lume şi a căuta să fie mai aproape de îngeri.

Fiindcă sunt fiinţe de natură spirituală şi nu materiale îngerii sunt unii care trebuie să fie căutaţi în spiritual şi nu în material. Dincolo de galaxii, constelaţii şi sisteme solare ceea ce trebuie să ştim este că îngerii sunt unii care ne privesc şi ne protejează de demoni.

„Monahii au avut dragostea și curajul să ia cuvintele Mântuitorului nostru Hristos în inima lor și să le aplice în viața lor pentru folosul aproapelui. Au avut curajul să transforme pământul în Cer, mâna de țărână, care este acest trup, într-o părticică de Împărăție, căci au înțeles că pe Dumnezeu trebuie să-L iubeşti mai presus de păcatele tale, iar pe cel de lângă tine, mai presus de păcatele lui. Au înțeles că singură iubirea lui Dumnezeu a făcut și face posibile toate acestea și s-au pus la dispoziție pe ei înșiși pentru ca această iubire să devină și prin ei lucrătoare în lume.

Urmând poruncii lui Dumnezeu și continuând lucrarea Lui în lume, monahii înțeleg să aducă slujbă lui Dumnezeu. Ei au viața ca Liturghie, pe care o prelungesc în viața de zi cu zi. Oriunde s-ar afla, orice lucru ar face, ei pun totul în slujba lui Dumnezeu și a aproapelui, astfel încât aceleași cuvinte care preced Sfânta Liturghie pun începutul oricărei alte îndeletniciri a monahului: „Vremea este să lucreze Domnul!" Dumnezeu este Cel Care lucrează în noi și prin noi, însă doar din momentul în care noi spunem din toată inima: „Doamne, facă-Se voia Ta!", „Al Tău sunt eu, mântuieşte-mă!" (Psalmul CXVIII, 94)."[105]

Evident că nu trebuie să ajungem să îi confundăm pe călugări cu îngerii din cer fiindcă este clar că există o diferenţă dintre ei. Totuşi, călugării adevăraţi se poate spune că sunt cei mai aproape de sfinţii îngeri. Aceasta mai ales prin modul de viaţă pe care îl au.

Este greu de imaginat pentru un laic care se poate spune că este *dependent* de această lume cum ajunge să lase totul şi să meargă în pustie. Evident că nu orice poate face acest lucru. Iată de ce avem motive să îi cinstim pe călugări şi să ne dăm seama că ei fac un lucru care merită toată admiraţia noastră. „Deci cel ce îl are pe Hristos înlăuntrul său, în inima sa – și aici trebuie să fie toată căutarea monahului și nu numai a lui –, este mai mare decât tot ce i se pare lumii a fi mare și triumfător. Și atunci cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur pe care le-am citat se arată pe deplin întemeiate.

Dar cum se poate ajunge aici, la măsura aceasta? Este suficient, oare, numai a păşi pe poarta unei mănăstiri și a îmbrăca o uniformă, precum soldatul în armată? Desigur că nu! Este o luptă ce se dă pe tărâmul duhovnicesc, iar lupta nu este „împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh" (Efeseni VI, 12). Este o luptă cu lumea duhurilor rele, cu lumea întunericului, a Satanei."[106]

---

[104] Idem.
[105] Arhimandrit Melchisedec Velnic apud https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).
[106] Arhimandrit Melchisedec Velnic apud https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).

După cum am spus călugării creştin ortodocşi sunt unii care vor să fie ca îngerii din cer. Acest lucru nu înseamnă că nu sunt oameni care vor să fie asemenea demonilor. Avem mai multe cazuri în lumea noastră:

- sataniştii,
- sadicii,
- ateii,
- războinicii fără cauză,
- masochiştii
- păgânii şi neo-păgânii
- tiranii,
- sau criminalii

sunt unii care deşi nu o recunosc sunt unii care fac voia demonilor şi spiritual sunt uniţi cu ei.

Este evident că există adepţi ai îngerilor şi adepţi ai demonilor în lumea noastră. Totuşi din sânul creştinismului se poate spune că monahii creştin ortodocşi sunt cei mai aproape de îngeri.[107]

„Monahul se retrage din lume, se leapădă de ea, renunțând la toate plăcerile, la toate bunătățile acestei lumi, având un scop precis. El renunță chiar la voia sa, și aceasta nu din dispreț față de lucrurile acestei lumi, ci din permanenta dorință de a se ridica dincolo de ele. Sau, așa cum spunea Sfântul Ioan Scărarul, „monahul renunță la voia sa dintr-o bogăție a voinței”. Ridicându-se deasupra lor, el reușește să descopere în ele adevărata lor valoare, făcând astfel din orice îl înconjoară un prilej de a se ridica pe sine și pe ceilalți către Dumnezeu.

El a renunțat la tot ceea ce-i putea oferi lumea mai bun, pentru ca ceilalți să se poată bucura pe deplin de aceste lucruri. Rodul lui este folosul aproapelui, iar teama lui este să nu devină un obstacol în calea celui de lângă el, purtând adânc întipărite în inimă cuvintele Psalmistului: „Dumnezeule, Tu ai cunoscut nepriceperea mea și greșelile mele de la Tine nu s-au ascuns. Să nu fie rușinați, din pricina mea, cei ce Te așteaptă pe Tine, Doamne, Doamne al puterilor, nici înfruntați pentru mine, cei ce Te caută pe Tine, Dumnezeul lui Israel!” (Psalmul LXVIII, 7–8).”[108]

Nu pentru nici un motiv momentul când un novice este primit în călugărie este însoţit de oferirea schimei îngereşti care este un simbol al vieţii îngereşti pe care o primeşte călugărul creştin ortodox. Sunt prin urmare mai multe elemente din viaţa călugărească ce ne duc cu gândul al imitaţia pe care călugării creştin ortodocşi o fac sfinţilor îngeri.

Călugărul creştin ortodox urmează lui Hristos dar şi îngerii o fac fiindcă ştim că îngerii au fost făcut prin Hristos Logosul. Hristos se poate afirma că ajunge să îi unească pe îngeri şi călugări într-o legătură

- teandrică
- şi sinergică.

Este o legătură care ajunge să dăinuiască dincolo de această lume.

„Monahul se va consuma, va arde pentru lumea din care a plecat; el nu-și mai aparține și, astfel, devine darul lui Dumnezeu! El este, în același timp, darul pe care lumea îl face lui Dumnezeu, dar și darul pe care Dumnezeu îl întoarce lumii. El se așează între lume și Dumnezeu; este în același timp și martor al iubirii lui Dumnezeu pentru lume și mijlocitor tăcut pentru lume înaintea lui Dumnezeu. Toate acestea se regăsesc în întreaga viață a monahului, fie că stă în mijlocul bisericii aducând laudă lui Dumnezeu, fie că se află întru îndeletnicirile sale zilnice.

De aceea, nu cuvintele, nici învățăturile sau trăirile lui, nu experiența sa de viață, nici principiile sale morale nu sunt cele care dau mărturie despre chemarea sa, despre Dumnezeu și viața trăită în El, ci însăși prezența lui. Prezența este adevărata propovăduire a monahului, strigătul lui tăcut. Un adevărat monah este acela care-l determină pe cel aflat în fața lui să exclame: De-ajuns îmi este doar să te văd!”[109]

Este adevărat că sfinţii îngeri sunt fiinţe supranaturale. Ei pot călătorii cu viteza gândului, emană lumină, nu au nici un păcat, sunt imateriali, pot străbate distanţa dintre cer şi pământ într-o clipă etc. Ei bine călugării creştin ortodocşi nu sunt fiinţe supranaturale. Unii s-ar putea întreba: de ce să mai urmăm sfinţilor îngeri? De ce vor călugării creştin ortodocşi să fie asemenea sfinţilor îngeri din moment ce prin natură nu sunt îngeri? Acest lucru se poate spune că poate să fie explicat destul de simplu. Iisus ne spunea: „dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie” - Marcu 8-34.

---

[107] A se vedea Bogdan Tătaru Cazaban, *Corpul îngerilor. Fragmente dintr-o istorie a ierarhiilor cerești* (Bucureşti, 2017).
[108] Arhimandrit Melchisedec Velnic apud https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).
[109] Idem.

Prin urmare Iisus care i-a creat pe îngeri ne cere să îi urmăm. Nu este nimic eronat să ajungem să urmăm şi lui Iisus şi sfinţilor îngeri. Aceasta fiindcă după cum ştim acest lucru nu face decât să ne crească şi mai mult şansele de mântuire. La fel ca Iisus îngerii vor să ne mântuim şi noi trebuie să fim unii care să nu avem nici un dubiu cu privire la acest lucru.

„Călugărul este cel care ridică jertfa la rang de principiu unic, pe care își centrează întreaga viață. El se jertfește necontenit; nu mai trăiește pentru el, ci pentru Dumnezeu și lucrul mâinilor lui Dumnezeu – întreaga omenire. De aceea, realizările sale nu le consideră a fi ale lui, ci ale aproapelui. În schimb, eșecurile, căderile sau orice neîmplinire, a sa ori a aproapelui, îi sunt rană greu de vindecat, căci orice lipsă a sa se va reflecta în viața aproapelui. O cădere, o neîmplinire, o neputință de orice fel, el o va resimți în mod acut ca pe un obstacol în calea rugăciunii lui pentru frații săi din lume. Astfel, viața lui devine viață de pocăință, pusă în slujba aproapelui. Lacrimile îi vor deveni jertfă de curățire pentru lume, pentru oamenii de dragul cărora el s-a retras din lume. De aceea, nu degeaba Sfântul Grigorie Teologul spune că lacrimile monahilor sunt baia curățitoare a lumii.”[110]

Doi laici creştin ortodocşi discutau într-o zi.

- Bună dragul mei prieten.
- Bună.
- Ce mă bucur să te văd.
- Și eu.
- Și ce mai faci?
- Am o mare dilemă.
- Ce dilemă?
- Nu ştiu cum să îţi spun.
- Spune gradual.
- Bine.
- La ce se referă dilema?
- La îngeri.
- La îngeri?
- Da.
- Păi ce este cu ei?
- Am mai multe îndoieli.
- Cu privire la îngeri?
- Da.
- De ce?
- Am suspiciune că îngerii ne discriminează.
- De ce?
- Sunt unii care au văzut îngeri.
- Aşa este.
- Și alţii numai au auzit de ei.
- Şi?
- De ce nu toţi pot să îi vadă pe sfinţii îngeri?
- Fiindcă nu toţi sunt vrednici.
- Oare?
- Da.
- Dar cine stabileşte vrednicia?
- Dumnezeu.
- Cum?
- El ştie mult mai bine ce este bine pentru noi.
- Aş vrea să văd şi eu un înger.
- Toată lumea vrea să îi vadă.
- Nu sunt eu oare discriminat?
- Nu.
- Păi cum?
- Dacă Dumnezeu te va găsii vrednic să vezi îngeri îi vei vedea.

[110] Ibidem.

- Crezi?
- Da.
- Poate ai dreptate.
- Uite ca să îți dai seama că îngerii nu discriminează pe nimeni îți voi spune o întâmplare.
- De unde?
- Din Muntele Athos.
- Când a avut loc?
- În secolul al XVIII-lea.
- O de mult.
- Aşa este.
- Şi?
- Întâmplarea se referă la patriarhul ecumenic Chiril al V-lea (1748-1751 şi 1752-1757).
- Nu a trăit acest patriarh pe vremea imperiului otoman?
- Ba da.
- Şi?
- În anul 1757 patriarhul Chiril al V-lea a plecat de la Constantinopol fiindcă a fost izgonit de turci.
- Ce păcat.
- Aşa este.
- Şi ce a urmat?
- A venit şi a stat ca simplu călugăr la Schitul Sfânta Ana.
- Mare smerenie a avut.
- La părinții din schit a primit un măgăruş ca să transporte toate uneltele şi lucrurile mănăstirii.
- Frumos.
- Într-o zi de vară foarte călduroasă, patriarhul urca cu animalul de povară de pe parcelă către chilie.
- Şi?
- Şi atunci ce să vezi?
- Ce?
- Patriarhul vede doi tineri luminoşi care ştergeau sudoarea de pe fruntea măgăruşului.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Asta se întreba şi patriarhul.
- Evident.
- Un gând i-a venit.
- Care?
- Îngerii şterg sudoarea măgăruşului dar nu şterg sudoarea mea.
- Da aşa este.
- Nu sunt eu mai rău decât acest măgăruş? Se întreba el.
- Pe cum se gândea la acestea îngerii i-au răspuns:
- Nu am şters sudoarea ta, pentru că nu ai obosit tu acum pentru transportul încărcăturii, ci animalul.
- Deci îngerii i-au citit gândurile?
- Da.
- Nu ştiam că pot să facă aceasta.
- Dacă Dumnezeu le îngăduie.
- Şi ce a făcut patriarhul?
- A renunțat la măgăruş.
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Şi i-au şters îngerii şi sudoarea lui?
- Se pare că da.
- Frumos.
- Acest patriarh a murit în 1775.
- Întâmplarea cu adevărat ne spune că sfinții îngeri nu discriminează pe nimeni.[111]

[111] Ion Andrei Țârlescu, *Minuni ale Sfinților Îngeri,* (Editura Bunavestire, Bacău, 2002), pp. 202-203.

Avem mai sus interacțiunea unui călugăr creştin ortodox (patriarh) cu sfinții îngeri care ne spune că sfinții îngeri sunt unii care nu au grijă numai de noi oamenii ci la fel de bine şi de animale. Animalele sunt lucruri care de cele mai multe ori sunt neglijate în zilele noastre însă ceea ce trebuie să ştim este că sfinții îngeri le iubesc şi pe ele. La fel de bine întâmplarea de mai sus este una dintre multele care ne vorbesc de faptul că îngerii sunt alături de călugării creştin ortodocşi chiar dacă de multe ori o fac în mod nevăzut.

„Intrarea în taina ascultării, unul dintre cele trei voturi monahale, înseamnă intrarea în taina lui Hristos. Celelalte două făgăduințe, fecioria sau întreaga înțelepciune și sărăcia, adică lepădarea de bunurile materiale, sunt cuprinse pe deplin în marea taină a ascultării. Fără de ea, „nici preoția, nici Sfânta Împărtăşanie, nici rugăciunea minții, nici postul, nici privegherea, **nu mântuiesc**". De aceea, ascultarea devine pentru monah *piatra cea din capul unghiului*. Chiar și îndeletnicirile sale zilnice poartă același nume: „ascultare".

Prin supunere, prin ascultare, călugărul îi urmează lui Hristos în ascultarea Sa față de Tatăl, devenind fiu al lui Dumnezeu și face aceasta ca pe toți ceilalți să-i facă frați ai săi, împreună „fii ai Celui Preaînalt" (Psalmul LXXXI, 6).

Această ascultare el nu o îndreaptă numai către stareţ, ci şi către ceilalţi împreună-viețuitori cu el; mai mult, el îşi desăvârşeşte disponibilitatea faţă de toţi cei din lume. Fiecăruia îi dă ceea ce este potrivit, față de toți se simte îndatorat, după cuvântul Sfântul Apostol Pavel: „Nimănui cu nimic nu fiți datori, decât cu iubirea unuia față de altul; că cel care iubeşte pe aproapele a împlinit legea" (Romani XIII, 8)."[112]

Viaţa îngerească este una care ne aduce mult mai aproape de Dumnezeu Tatăl fiindcă după cum ştim îngerii sunt foarte aproape de El. Aşa se face că nu există nici o

- discordie,
- împotrivire
- şi nepotrivire

în a trăii pentru Dumnezeu Tatăl şi fi prietenul îngerilor.

Îngerii din cer chiar vor ca noi să fim cu ei şi să trăim cu ei. Aceasta fiindcă spre deosebire de demoni ei sunt fiinţe ale comuniunii.[113]

La fel de bine se poate spune că monahii creştin ortodocşi sunt unii care ajung să ducă un mod de viaţă integral pentru Hristos care ajunge să fie *totul* pentru. Ei acest mode viaţă hrististic a fost bine descris de mai mulţi sfinţi părinţi dintre care s-a remarcat Sfântul Ioan Gură de Aur: „«De vrei să te împodobești, împodobește-te cu podoaba Mea! De vrei să te înarmezi, înarmează-te cu armele Mele! De vrei să te îmbraci, îmbracă-te cu haina Mea! De vrei să te hrănești, hrănește-te la masa Mea! De vrei să călătorești, călătorește pe calea Mea! De vrei să moștenești, moștenește moștenirea Mea! De vrei să te duci în patrie, intră în cetatea al cărei meșter și ziditor Eu sunt! (Evrei XI, 10) De vrei să-ți zidești casă, zidește-ți casă în corturile Mele! Eu nu-ți cer plată pentru cele ce-ți dau, ci-ți mai datorez și răsplată de vrei să te folosești de toate cele ale Mele!» Ce dărnicie o poate egala pe aceasta? «Eu îți sunt tată, îți spune Hristos, Eu îți sunt frate, Eu îți sunt Mire, Eu îți sunt casă, Eu îți sunt hrană, Eu îți sunt haină, Eu îți sunt rădăcină, Eu îți sunt temelie, sunt tot ce vrei! Ca să n-ai nevoie de nimic, Eu îți voi și sluji! Că am venit să slujesc, nu să Mi se slujească (Matei XX, 28). Eu îți sunt și prieten și mădular și cap și frate și soră și mamă! Eu sunt totul! Un singur lucru îți cer numai: să-Mi fii apropiat Mie! Eu sunt sărac pentru tine, cerșetor pentru tine, pe cruce pentru tine, în mormânt pentru tine. Sus, pentru tine mijlocesc; jos, pentru tine solitor am venit de la Tatăl. Tu ești totul pentru mine; și frate și împreună moștenitor și prieten și mădular!» Ce vrei mai mult?"[114]

Este evident că un călugăr creştin ortodox nu face nici un compromis cu viaţa în Hristos. Noi cei din lume de mai multe ori ajungem să facem mai multe compromisuri fiindcă una este să trăieşti într-o mănăstire şi alta este să trăieşti în lume. În lume lucrurile de cele mai multe ori sunt:

- relative,
- superficiale,
- derizorii,
- confuze
- şi ambigue.

[112] Arhimandrit Melchisedec Velnic apud https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).
[113] A se vedea Radu Teodorescu, *Bucuria de a fi în comuniune duhovnicească* (Cugir, 2016).
[114] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei*, p. 868-869 apud https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).

Este cât se poate de evident că aceste lucruri nu pot să ne lase fără de nici o atitudine şi consecinţă. Aşa se face că unii vor să fie îngeri în trup şi să nu ajungă ca nimic să se interpună între ei şi Dumnezeu. Ei sunt călugării creştin ortodocşi.

Un alt lucru pe care călugării creştin ortodocşi şi îngerii îl au în comun este rugăciunea neîncetată. Atât îngerii din cer cât şi călugării din mănăstiri fac multă rugăciune pentru lume. Rugăciunea se poate spune că uneşte lumea îngerească cu lumea călugărilor creştin ortodocşi. „A te ruga neîncetat este și o ascultare lăsată de Mântuitorul Iisus Hristos (Luca XVIII, 1), o poruncă exprimată și de Sfinții Apostoli. Sfântul Apostol Pavel scrie tesalonicenilor: „Rugați-vă neîncetat!" și: „Dați mulțumire pentru toate" (I Tesaloniceni V, 17, 18), pentru ca apoi să afirme cu tărie, ca poruncă: „Duhul să nu-l stingeți" (I Tesaloniceni V, 19). *A nu stinge Duhul* înseamnă a nu pierde harul, prezența dumnezeirii din minte și inimă. Un părinte contemporan spune adesea că „Duhul este foarte fin": harul Duhului celui Preasfânt pleacă uşor de la noi, se retrage când ne dezgolim de veşmântul dumnezeirii, de smerenie, când lepădăm veşmântul ascultării și al smeritei cugetări. Când lepădăm acest veşmânt, atunci, monahul sau chiar creștinul, atrage în inima sa cele contrare Duhului: judecata, mânia, răutatea, iuțimea și alte multe patimi, care sunt duhuri ale răutății, amintite de Sfântul Pavel la Galateni, care sunt răspândite în văzduh. Și aceasta, pentru că atunci când iei ceva, trebuie să pui imediat în loc, pentru că, altfel, „se fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decât cele dintâi" (Matei XII, 45)."[115]

Se poate spune că prin rugăciune multă omul ajunge să se angelizeze. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că este această rugăciune care ajunge să aducă pe Duhul Sfânt în noi. Duhul Sfânt nu este prezent numai în îngeri ci la fel de bine şi în călugării creştin ortodocşi. În acest sens este bine să ştim că îngerii şi călugării au în comun scopul de a dobândii pe Duhul Sfânt. Aceasta fiindcă ei sunt unii care se poate spune că ajung la un punct în care totul este

- penetrat,
- umplut
- şi pătruns

de Duhul Sfânt pentru ei.[116]

Pentru atei şi necredincioşi viaţa călugărească este nebunie. Aceasta fiindcă din moment ce ei nu cred în Dumnezeu şi îngerii Săi evident că nu vor ajunge să vadă sensul de a te retrage într-o mănăstire şi a trăii acolo pentru restul vieţii tale. Ei bine am încercat în această carte să dăm 14 cazuri în care îngerii au ajuns să interacţioneze cu călugării creştin ortodocşi. Evident că în spiritualitatea monahală creştin ortodoxă sunt mult mai multe cazuri de acest gen însă cartea noastră fiind limitată nu avem cum să ne includem pe toate aici.

Ceea ce este clar este că în această lume prin

- retragere,
- asceză,
- rugăciune,
- nevoinţă
- şi perseverenţă

un călugăr ajunge să ducă aproape o viaţă îngerească. Şi aceasta fiindcă el ajunge să facă lucrul cel mai important: ajunge să nu mai păcătuiască, la fel cum şi îngerii o fac.

„Putem spune, deci, că monahul are curajul de a transforma în viață cuvintele Mântuitorului Hristos, dând astfel nădejde lumii. Cuvintele lui Hristos sunt duh și viață, iar monahul arată, că ele pot încăpea și deveni lucrătoare și într-un trup neputincios. El arată lumii întregi, acestei lumi brăzdate de deznădejde și de lipsa unor direcţii mântuitoare, că încă nu este totul pierdut. El dă mărturie prin însăși viața lui de adevărul spuselor lui Hristos: „Iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului" (Matei XXVIII, 20), întărind prin exemplul personal, de multe ori neînțeles de către ceilalți, cuvintele cu care Își îmbărbătează Bunul Păstor turma Sa cea cuvântătoare: „Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă Împărăția!" (Luca XII, 32).

Așadar, avem nevoie de un monahism bine ancorat în legile și rânduielile cele duhovnicești, pentru a fi vii și liberi în Duhul Cel dătător de viață. Cei ce nu sunt monahi să-i sprijine pe cei care sunt, căci mai mult ca oricând lumea are nevoie de astfel de susținători."[117]

---

[115] https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).

[116] A se vedea Radu Teodorescu, *Duhul Sfânt ca mistagog al sfinţeniei şi spiritualităţii creştin ortodoxe* (Cugir, 2020).

[117] Arhimandrit Melchisedec Velnic apud https://www.putna.ro/Viata-s1.php (accesat pe 18.02.2023).

După cum ştim în această viaţă cu toţii avem aspiraţii. Aceste aspiraţii trebuie să ştim că variază. De obicei oamenii aspiră la:

- bani,
- averi,
- faimă,
- putere politică,
- control social
- sau mari demnităţi publice.

Ei bine iată că sunt şi unii care aspiră să ducă o viaţă îngerească chiar aici pe pământ. Ei sunt călugării creştin ortodocşi şi pentru aceasta după cum am spus ei merită admiraţia şi cinstea noastră.[118]

Să aspiri este un lucru bun însă ceea ce trebuie să ştim este că nu orice aspiraţie este bună şi morală. Totuşi aici se cuvine să precizăm că aspiraţia de a duce o viaţă îngerească este una

- bună
- şi morală.

Aceasta fiindcă omul cât de depravat ar fi nu are cum să nu îi iubească pe sfinţii îngeri. Aşa se face că în lumea noastră este călugărul creştin ortodox care are cea mai aproape asemănare cu sfinţii îngeri.

„Un călugăr ortodox este împlinitorul poruncilor lui Hristos, creștin desăvârșit, următor și dimpreună părtaş patimilor lui Hristos, Mucenic în toate zilele, singur, de bună voie moare în ostenelile cele duhovnicești. Călugărul este stâlpul răbdării, adâncul smereniei, izvorul lacrimilor, vistieria curăției, defăimătorul a toate cele frumoase, dulci și prea slăvite ale lumii acesteia. Călugărul este sufletul cel cu durere în neîncetată aducere aminte de moarte, învățând aceasta și când priveghează și când doarme. Călugărul este nevoința cea firească și neîncetată și păzirea cea neîmpuținată a simțurilor. Călugărul este orânduiala și așezământul celor fără de trup care se lucrează în trupul cel de țărână, cel ce ține numai de ale lui Dumnezeu în toată vremea, în tot locul și în tot lucrul."[119]

Totuşi este bine să ştim că nu toţi sunt unii care iubesc şi cinstesc statul de îngeri. Demonii ştim că au fost şi ei îngeri de lumină şi se bucurau în lumina raiului. Se pare că s-au săturat de această lumină ce venea de la Dumnezeu şi au voit să fie ei Dumnezeu. Aşa se face că acum deveniţi demoni ei sunt unii care

- urăsc,
- dispreţuiesc
- şi au repulsie

faţă de tot ceea ce înseamnă să fi înger.

Mai mult decât atât, deşi şi ei au fost îngeri, demonii sunt unii care au o duşmănie

- morală
- şi eternă

faţă de sfinţi îngeri.

Nu este aceasta o nebunie? Evident că da. Însă nu trebuie să căutăm raţiuni în răutate fiindcă de cele mai multe ori ele lipsesc sau sunt prosteşti.

Se poate vedea aici discrepanţa: în timp ce oameni prin călugării creştin ortodocşi vor să ducă o viaţă îngerească, ei bine demonii au ajuns

- să urască
- şi să dispreţuiască

această viaţă îngerească.

Părintele Ilie Cleopa de la Mănăstirea Sihăstria spunea: „Voi, părinți, care aveți copii, dacă cumva unul se trage la mănăstire, să nu-l opriți. **Chemarea la mănăstire este o vocație în inima copilului**, de mic sau mai mare. Este o chemare de Sus, și tu, dacă îl oprești, stai împotriva lui Dumnezeu. (...)

Aşa-i de mare păcat, dacă Dumnezeu vrea să cheme din familia ta un copil la mănăstire, şi tu zici: „*Dragul mamei, însoară-te, mărită-te, că am avere, că cutare, că aceea-i frumoasă, că acela-i bogat*". Te face diavolul avocat cât poate mai tare, ca să întorci sufletul acela de pe calea lui Hristos."[120]

---

118 A se vedea Ioanichie Bălan, *Chipuri de călugări îmbunătăţiţi* vol. 1 şi 2 (Mănăstirea Sihăstria).

119 Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, *Hrană duhovnicească* apud https://cuvantdefolos.ro/un-calugar-ortodox-este-un-mucenic-in-toate-zilele/ (accesat pe 14.01.2023).

120 *Îndrumări duhovnicești pentru vremelnicie și veșnicie. O sinteză a gândirii Părintelui Cleopa în 1670 de capete*, Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2004, p. 94 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/parintii-sa-nu-opreasca-copilul-care-alege-calea-manastirii (accesat pe 18.02.2023).

Sunt mulți care iubesc pe sfinții îngeri dar această iubire este numai teoretică fiindcă ei nu vor să ajungă să urmeze deplin şi total pe îngeri. Ei bine călugării creştin ortodocşi o fac şi acest lucru este unul pe care trebuie să îl omagiem. Este cu adevărat un lucru frumos să ajungi să duci o viață asemenea unui îngeri care tot ceea ce face este să Îl slujească pe Dumnezeu cu credință şi iubire. „Și nu este lui cu putință a sta neîncetat înaintea lui Dumnezeu, dacă nu se va da spre Dumnezeu cu toată inima, în toate nevoile și să se lepede de toată grija. Când vei voi să începi fapta cea bună, mai înainte pregătește pentru ispitele care vor veni asupra ta și abia atunci să începi a lucra faptele cele bune. Să nădăjduiești spre Dumnezeu neîndoindu-te nicidecum cu mintea. Căci este obiceiul vrășmașului în acest fel: dacă vede pe om că a început a viețui bine cu călduroasă credință, atunci îl întâmpină pe el cu ispite de multe feluri și înfricoșate, ca, din aceasta înfricoșându-se, să-i scadă voința cea bună, iar dacă te vei pregăti mai înainte pentru ispitele ce vor veni asupra ta pentru lucrarea faptelor bune, atunci să te ferești de oameni. Cel ce se îndoiește de ajutorul lui Dumnezeu, acela și de umbra lui se teme și fără de ispitire. La fiecare om știința lui să-i fie învățător și mustrător. În tot lucrul până nu vei socoti fiecare cuvânt, să nu-l rostești. Tot lucrul ce se face în grabă nu este bun."[121]

Doi laici discutau într-o zi la un ceai.

- Şi ce mai faci?
- Cu ajutorul lui Dumnezeu sunt bine.
- Mă bucur.
- Dar tu?
- Sincer?
- Da.
- Sunt într-o perioadă de mari întrebări.
- Da?
- Da.
- Ce întrebări?
- Cu privire la călugări.
- Călugări?
- Da.
- Călugări creştin ortodocşi?
- Da.
- Ce este cu ei?
- Nu îi înțeleg.
- De ce?
- De ce să te retragi din lume?
- Uite tu când ai o lucrare de făcut nu te retragi în camera ta?
- Ba da.
- Și nu stai acolo până nu îți termini treaba și nu vrei să fi deranjat de nimeni?
- Ba da.
- Și vezi aşa este şi cu călugării creştin ortodocşi.
- Cum?
- Ei vor să fie îngeri pământeşti.
- Şi nu pot să fie în lume?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă sunt puțini în lume care vor să fie ca îngerii.
- Aşa este.
- Vezi?
- Şi zici că monahii vor să fie îngeri pământeşti?
- Da.
- Dar oare îngerii s-au arătat călugărilor creştin ortodocşi?
- Da.

[121] Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, *Hrană duhovnicească* apud https://cuvantdefolos.ro/un-calugar-ortodox-este-un-mucenic-in-toate-zilele/ (accesat pe 14.01.2023).

- Când?
- Îți voi spune un caz.
- Te ascult.
- Este din Muntele Athos în Grecia.
- Am auzit de Muntele Athos.
- Ei bine aici la Muntele Athos a sihăstrit un părinte pe nume Gherasim Menaghinas.
- În ce an a murit?
- În 1957.
- Şi ce s-a întâmplat cu el?
- Părintele Gherasim Menaghinas trăia cu un alt părinte pe nume Chiril în pustia Athosului.
- Interesant.
- Într-o zi de iarnă părintele Chiril l-a trimis la Mănăstirea Marea Lavră să rezolve o problemă.
- Înțeleg.
- Distanța dintre pustia lor Katunakia şi Marea Lavră este de vreo 3-4 ore.
- Mult.
- Ninsese mult.
- Şi?
- Îl loveau puternice rafale de vânt şi zăpadă şi nu putea să ştie nici măcar unde se află. A pierdut şi cărarea pentru că se acoperise de zăpadă şi a fost nevoit să se oprească.
- Vai, nu se poate.
- Văzând pericolul în care se afla a început să se roage fierbinte Domnului şi Maicii Sale.
- Şi eu aş fi făcut la fel.
- Nu a trecut mult şi ce să vezi?
- Ce?
- În fața lui a apărut un copil de 10 ani.
- Copil de 10 ani în Muntele Athos?
- Da.
- Şi?
- Binecuvintează, părinte! îi zice.
  Domnul să te binecuvinteze.
  Unde mergi, părinte, pe această vreme? O să te acopere zăpada. O să te pierzi în pădure pe asemenea viscol.
  Ce să fac, băiețelul meu? M-a trimis bătrânul meu în Lavra. Trebuie să mă duc.
  Haide, atunci să te ajut, ca să te îndrepți pe cărarea care duce acolo.
- După ce l-a condus până la un punct i-a zis:
  O iei pe drumul de jos şi o să ieşi la cărarea care duce spre Lavra.
- Părintele Gherasim i-a mulțumit. După ce a făcut numai câțiva paşi, şi-a revenit.
- Cum de s-a găsit acest copil aici, în zăpadă? s-a întrebat el. Se întoarce dar nu vede nimic. Băiețelul dispăruse. Urme de paşi nu existau pe zăpadă. A fost îngerul Domnului.
- Deci un înger din cer a venit la Muntele Athos să îl ajute pe acest părinte?
- Da.
- Înseamnă că îngerii îi iubesc pe călugări.
- Se pare că aşa este.
- Frumoasă povestea.
- Mă bucur că ți-a plăcut.
- Sigur că mi-a plăcut.
- Bine.
- Este exact ceea ce aveam nevoie să aud.
- Că îngerii îi iubesc pe călugării creştin ortodocşi?
- Da.
- Aşa este.
- La revedere.
- La revedere.[122]

[122] Ion Andrei Țârlea, *Minuni ale Sfinților Îngeri,* Editura Bunavestire, Bacău, 2002, pp. 209-210.

Se poate vedea din întâmplarea de mai sus cu părintele Gherasim Menaghinas că îngerii pot să ia mai multe forme atunci când interacţionează cu oamenii. Aceasta fiindcă ei ţin cont şi de starea şi situaţia în care se află un anumit om la vremea acelei interacţiuni. Părintele Gherasim a putut să vadă un înger care i s-a arătat sub chipul unui copil de 10 ani. Alţii au putut să îi vadă pe sfinţii îngeri în lumină şi slavă multă.

Ceea ce este propriu atât îngerilor şi călugărilor este că se luptă cu demonii. Nu fiindcă îngerii ar mai avea nevoie să se lupte cu demonii – fiindcă demonii au fost învinşi de îngeri – ci ei se luptă cu demonii pentru noi oamenii.

„Ia aminte cu înțelegere și cu dinadinsul, călugăre! Păzește-te pe sine cu mare ferire, de vreme ce umbli prin mijlocul patimilor și a lațurilor în fiecare ceas. Din toate părțile patimile te înconjoară, din toate părțile sunt curse întinse, și ferește-te să nu fi prins de vrășmașul în patimi și în curse.

Multă nevoință trebuie celui ce este cu trup să se lupte cu cei fără de trup, unul cu mii are să se lupte. Multe lacrimi trebuiesc, multă răbdare, multă osteneală și ferire. Mulțime de ochi ne trebuie din toate părțile, căci se ridică asupra noastră ca un leu răpitor, duhul cel rău și meșteșugăreț, dar Domnul este cu noi. Căci are mai mult decât șapte mii de ani de când se deprinde în a vâna pe om. El nici nu mănâncă, nici nu doarme, nici se odihnește, ci de-a pururea caută pierzarea noastră în tot felul."[123]

CAPITOLUL 6

VIAȚA ÎNGEREASCĂ A CĂLUGĂRILOR ESTE GREA DAR NU IMPOSIBILĂ

Trăim într-o lume în care vrem nu vrem ne confruntăm cu greutăţi. Aceste greutăţi vin asupra noastră şi ne fac să ne încordăm şi să dăm tot ceea ce avem mai bun din noi pentru a le depăşii. Greutăţile şi nevoile sunt inerente acestei lumi. Aceasta fiindcă ele sunt unele care ne învaţă de valoarea pozitivă a sacrificiului. Nimeni nu vrea să sacrifice şi să se sacrifice în primă instanţă dar când avem de a face cu mai multe

- probleme
- greutăţi
- şi necazuri

recurgem la sacrificiu.

Viaţa călugărească este una sa sacrificiu. Te sacrifici pe tine de la toate plăcerile pe care în mod natural şi firesc ţi le punea în faţă lumea. Totuşi şi satisfacţiile şi răsplătirile călugăriei sunt mari. Acest lucru a fost descoperit Sfântului Antonie cel Mare de Dumnezeu.

„Spunea Sfântul Antonie: m-am rugat lui Dumnezeu, cerând ca să-mi arate cu ce ajutor este înzestrat monahul prin darul Călugăriei. Și mi-a arătat făclie mare de foc și ceată de Îngeri cu paloșe care înconjurau pe călugărul care dorește să se mântuiască. Și s-a auzit glas de la Duhul Sfânt, zicând către Îngeri: în toată viața lui să nu vă depărtați de la el (adică de la călugăr). Și când am văzut așa de mare ajutor am oftat, zicându-mi în sine: Vai ție, Antonie, cât ajutor îți trimite spre pază, iar tu te lenevești! Apoi m-am rugat iarăși și am zis: Doamne, cum de calcă și înșeală diavolul pe călugăr, când el este înconjurat de atâta ajutor? Și am auzit iarăși glasul acela, zicându-mi: Vei ști că diavolul nu are putere să biruiască pe călugăr, căci prin întruparea Mea am sfărâmat puterea Iui, însă fiecare se biruiește de a sa trândăvie și nepurtare de grijă (adică nu se sârguiește). Iar eu am zis: Doamne, oare toți monahii au acest ajutor? Și mi-a arătat Domnul mulțime mare de monahi și fiecare din ei aveau același ajutor pe care îl văzusem întâi, adică câte o făclie mare de foc și câte o ceată de Îngeri. Când am văzut aceasta, am zis: Fericit este neamul creștinilor și cu deosebire fericit este neamul călugăresc, având în ajutor pe un asemenea Stăpân bun, iubitor de oameni și milostiv. Deci, și noi, fraților să ne îngrijim fără de lenevire pentru mântuirea sufletească spre a ne învrednici împărăției cerești cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos."[124]

Avem mai sus o vedenie a Sfântului Antonie cel Mare care ne spune că acel călugăr care vrea să se mântuiască primeşte de la Dumnezeu o mare ceată de îngeri care vor să îl ajute în acest proces.[125] Deşi un călugăr pare că este singur într-o mănăstire din pustie uitată de lume se pare că el are cu sine nu numai un înger

---

[123] Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, *Hrană duhovnicească* apud https://cuvantdefolos.ro/un-calugar-ortodox-este-un-mucenic-in-toate-zilele/ (accesat pe 14.01.2023).

[124] Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, *Hrană duhovnicească* apud https://cuvantdefolos.ro/un-calugar-ortodox-este-un-mucenic-in-toate-zilele/ (accesat pe 14.01.2023).

[125] A se vedea Maica Alexandra, *Sfinții îngeri* (București, 2021).

păzitor ci o mulțime mare de îngeri care îl ajută în drumul spre mântuire. Trebuie să ştim că sfinţii îngeri îi iubesc pe călugări fiindcă ei sunt adevărat curajoşi când ajung să se desprindă de lume.

Prin urmare călugăria creştin ortodoxă este grea dar nu imposibilă. Aceasta fiindcă ea este una care ajunge să ne facă să fim unii care să ne rupem cu omul vechi şi să ajungem să fim un om nou, adică un om născut în Hristos.

„Prin smerita sa cugetare, vameşul a fost mai presus decât fariseul trufaş (Luca 18, 10 ş.u.). Mai bună e necăsătoria, da, mai bună; dar dacă se amestecă cu lumea și e pământească, e mai rea decât o căsătorie cuminte. Înaltă e viața celor ce petrec în neagoniseală prin munți, dar adeseori îngâmfarea îi prăvălește jos și pe ei. Căci nemăsurând virtutea lor cu a altora mai buni, au uneori în inimă o înfumurare lipsită de judecată și adeseori cu mintea înfierbântată, asemenea unor mânji focoși, își poartă piciorul dincolo de bornele de pe marginea drumului.

De aceea, **fie ridică-te cu aripi ușoare, fie rămâi jos și aleargă în siguranță, ca nu cumva din pricina greutății tale, aripa să se îndrepte spre pământ și să cazi, înălțându-te, cu cădere vrednică de milă**. O navă mică, dar strânsă bine în piroane, duce o mai mare încărcătură, decât una neîncleiată bine.

Strâmtă e calea care duce spre poarta dumnezeiască (Matei 7, 14), dar multe cărări duc spre acea singură cale. Unii, pe care firea îi apleacă spre cele de aici, merg pe una, alții merg pe alta, ținându-se numai de cea strâmtă. Nu tuturor le place aceeași mâncare, nici creștinilor nu li se potrivește o singură viață. **Pentru toți însă cel mai bun lucru sunt lacrimile, nedormirea și ostenelile, ținerea în frâu a turbării patimilor înspăimântătoare, alungarea săturării, punerea sub mâna cea puternică a lui Hristos și tremurarea de ziua care va să vină**. Dacă vei străbate până la capăt calea desăvârșirii, nu vei mai fi muritor, ci ceresc."[126]

Este evident că viaţa călugărească este o probă continuă şi ceea ce este şi mai interesant este că pentru toate nevoinţele lor de cele mai multe ori călugării nu primesc nici o răsplată în această lume ci numai în viaţa de apoi. Iată de ce raportat la numărul de creştin ortodocşi sunt atât de puţini care ajung să îmbrăţişeze viaţa călugărească. Aceasta fiindcă oamenii de azi sunt unii care evident că sunt dominaţi de principiul: vreau aici şi acum.

Dacă eşti dominat de acest principiu nu ai cum să iubeşti călugăria care are ca scop câştigarea raiului care ştim că urmează după această viaţă.

„Monahismul este libera voie şi renunţarea la bunurile şi la valorile lumeşti. La tundere, viitorul monah rosteşte votul sărăciei, al fecioriei şi al ascultării faţă de părintele lui duhovnicesc.

Ieşirea din lumea veche este o imagine a morţii. Cel ce s-a născut unei vieţi noi primeşte un nume nou. Potrivit Sfintei Scripturi, un nume nu este pur şi simplu o marcă distinctivă pentru o persoană, ci exprimă esenţa şi înţelesul celui ce este numit.

Domnul i-a spus patriarhului: „Eu sunt şi iată care-i legământul Meu cu tine: vei fi tată a mulţime de popoare şi nu te vei mai numi Avram, ci Avraam va fi numele tău, căci am să te fac tată a mulţime de popoare" (Facere 17, 4-5).

Celui ce este tuns îi este dat un nume. Viitorul monah îşi aude numele pentru prima oară în timpul tunderii. Începând cu acest moment, se simte o altă persoană.

Acelaşi lucru se întâmplă şi la tunderea în schima mare. Deşi voturile schimei mari sunt aceleaşi cu cele ale schimei mici, celui tuns i se stabilesc reguli mai stricte. Şi aceasta înseamnă tot o altă naştere – care este însoţită de schimbarea numelui."[127]

Deşi scopul lor este unul extramundan fiindcă după cum am spus călugăria ţinteşte la câştigarea raiului, totuşi ceea ce trebuie să fim cât se poate de convinşi este că monahii nu rămân chiar fără de nici o mângâiere în viaţa lor. Este vorba de mângâierea mistică a harului lui Dumnezeu.[128]

Călugărul ţinteşte la lumea de dincolo dar nu rămâne chiar fără de nici un semn toată această viaţă pământească. Când harul vine în sufletul călugărului

- se face lumină,
- apare bucuria,
- se varsă lacrimi de fericire
- şi totul devine frumos.

---

[126] Sfântul Grigorie de Nazianz, *Poeme autobiografice*, în Jean Bernardi, *Grigorie din Nazianz – Teologul și epoca sa*, Ed. Deisis, 2002) apud https://doxologia.ro/cuvant-de-folos/nu-exista-doar-o-singura-cale-de-ajunge-rai (accesat pe 18.02.2023).

[127]https://doxologia.ro/de-ce-monahul-primeste-un-alt-nume-la-tundere (accesat pe 18.02.2023).

[128] A se vedea Radu Teodorescu, *Experiențe ale harului în spiritualitatea creștin ortodoxă* (Cugir, 2021).

Harul unul călugăr este un lucru uitat de foarte multă lume. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să ştim că el este unul care ne face să fim uşori ca un fulg de nea. Acest har este unul pe care călugării creştin ortodocşi încearcă să îl dobândească şi să îl simtă. De cele mai multe ori ei reuşesc fiindcă ştim că *Dumnezeu nu dă harul cu măsură* şi prin urmare harul vine în călugăr şi îi face viaţa monahală uşoară şi plăcută. La fel de bine este harul pe care călugărul îl are în comun cu îngerii lui Dumnezeu. Îngerii sunt fiinţe ale harului. Se poate spune că în cazul lor harul este trăit şi experimentat deplin şi total fiindcă îngerii sunt sfinţi.

„Acest cin, zice Sfântul Dionisie, este rânduit să învețe. Arhanghelii sunt învățători cerești. Ce învață ei? Îi învață pe oameni **cum să își rânduiască viața așa cum place lui Dumnezeu, după voia lui Dumnezeu**.

În viață sunt felurite căi (de pildă, calea călugărească și calea omului căsătorit), sunt felurite slujiri. Ce să alegem, ce hotărâre să luam, la ce să ne oprim? Tocmai aici îi vin în ajutor omului Arhanghelii. Acestora Dumnezeu le descoperă voia Sa privitoare la om. Ca atare, **Arhanghelii știu ce-l așteaptă pe un anumit om pe diferitele căi ale vieții**: ce restriști, ce ispite, ce sminteli; de aceea, îl abat de pe o cale pe alta, îl învață să aleagă calea ce i se potrivește lui.

Cine a fost rănit de viață, cine șovăie, neștiind pe ce cale să o apuce, trebuie să-i cheme în ajutor pe Arhangheli ca să-l învețe cum trebuie să trăiască: „Arhangheli ai lui Dumnezeu, care ați fost rânduiți de Dumnezeu Însuși ca să ne dați învățătură și înțelepțire, învățați-mă ce cale să aleg, calea pe care voi merge ca să plac Dumnezeului meu!"[129]

După cum am spus în această viaţă de mai multe ori ne confruntăm cu imposibilul. Vrem anumite lucruri şi pur şi simplu ne este imposibil să le avem sau să le facem rost. În timp ce la om ştim că imposibilul este un lucru care face parte din categoria vieţii lui, ei bine la Dumnezeu nu există imposibil. Aceasta fiindcă Dumnezeu este atotputernic. Aşa se face că cu Dumnezeu de mai multe ori lucruri care par imposibile ajung să devină posibile.

Cu ajutorul lui Dumnezeu un novice dintr-o mănăstire ajunge să devină călugăr creştin ortodox în toată regula. Iată de ce trebuie să ştim că monahismul creştin ortodox nu este atât de *imposibil* pe cum pare. Totuşi nu oricine poate devenii călugăr creştin ortodox. De ce? Fiindcă este nevoie de

- vocaţie
- şi chemare.

Trebuie să simţi o chemare specială de la Dumnezeu şi eventual de la sfinţii îngeri pentru a ajunge călugăr creştin ortodox.[130]

Deşi călugăria este grea pentru toată lumea trebuie să ştim că sunt unii care pur şi simplu simt acest glas interior care îi cheamă la pustnicie şi al viaţă ascetică. În acest sens călugăria este un paradox: este grea dar totuşi frumoasă.

În timp ce cei mai mulţi dintre noi ne ducem viaţa în această lume sunt unii care simt chemarea de a părăsii această lume şi duce un mod de viaţă îngeresc.

„Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, a rânduit **trei căi de mântuire** pentru toți creștinii. **Căsătoria**, adică viața de familie prin Taina Nunții, pentru naștere de copii. Apoi, **călugăria**, prin renunțarea la familie și intrarea în viața monahală, pentru a urma numai lui Hristos, cum au făcut Sfinții Apostoli și mulți cuvioși părinți. Această cale este mult răspândită în Biserică.

Curăția sau **viața celibatară**, adică trăirea în lume, necăsătorit, dar în desăvârșită feciorie și curăție, pentru dragostea lui Hristos și pentru slujirea Bisericii Lui, cum sunt preoții celibatari, fecioarele și văduvele credincioase, precum și creștinii ortodocși misionari. Această cale se mai numește și călugărie albă, fiind la fel de mult răspândită în sânul Bisericii lui Hristos, urmând modelul Domnului, al Maicii Domnului și al Sfinților Apostoli.

Pentru a alege una din aceste feluri de viață creștină pe pământ, fiecare tânăr trebuie **să se roage** cât mai mult lui Dumnezeu, **să citească** multe cărți ortodoxe și **să ceară sfatul duhovnicului** său și al celor mai iscusiți părinți duhovnicești."[131]

Faptul că unii nu ajung să înţeleagă de ce călugării creştin ortodocşi duc un mod de viaţă aşa cum îl duc nu trebuie să ne facă să îi calomnie şi să îl insultăm pe călugări. Ceea ce se poate vedea în mai multe ţări creştin ortodoxe este că mas media nu urmăreşte prea mult viaţa unor călugări creştin ortodocşi autentici ci mai mult

[129] Sfântul Serafim al Dmitrovului, *Despre îngeri*, Editura Sophia, p. 71 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/al-optulea-cin-ingeresc-arhanghelii (accesat pe 18.02.2023).

[130] A se vedea Gavriil Stoica, *De o mie de ori de mă năşteam, tot călugăr eram* (Editura Lumea Credinţei, 2009).

[131] Arhimandritul Ioanichie Bălan**,** *Călăuza ortodoxă în familie și în societate II*, Editura Moldovei și Bucovinei, 1999, p. 15.

vrea să afle când au ajuns să calce strâmb pentru a îi arăta cu degetul şi a îi persifla. Ceea ce trebuie să ştie mas media din zilele noastre este că simplul fapt de a fi călugăr nu înseamnă că eşti sfânt. Deşi prin faptul de a fi călugăr el este mai presus de un laic, acest lucru nu înseamnă că simplul fapt de a purta veşminte călugăreşti te face automat sfânt. Chiar şi sfinţii îngeri au trebuit să îşi câştige sfinţenia. Când au făcut acest lucru? Când au respins oferta la rebeliune din cer a lui satan care a voit să îi facă pe toţi îngerii din cer loiali lui şi în acest mod să Îl uzurpeze pe Dumnezeu.[132]

Se spune că într-o mănăstire creştin ortodoxă un novice a venit la părintele lui duhovnicesc.

- Binecuvântaţi părinte.
- Domnul fiul meu.
- Deranjez părinte?
- Tu?
- Da.
- Niciodată.
- Îmi daţi încredere părinte.
- Ştii ce?
- Ce?
- Un călugăr care uită că şi el a fost novice nu este un călugăr adevărat.
- De ce?
- Fiindcă nimeni nu se naşte călugăr.
- Nu?
- Nu. Devii călugăr.
- Deci călugăria este un proces de devenire?
- Da.
- Nu era conştient de acest lucru.
- Eşti acum.
- Aşa este.
- Şi cu ce îţi pot fi de folos fiul meu?
- Nu ştiu cum să spun părinte.
- Cum simţi.
- Am mai multe gânduri rele.
- Ce fel de gânduri rele?
- Cel mai mult de deznădejde.
- Este şi firesc fiul meu.
- Oare?
- Da.
- De ce?
- Diavolul nu îi iubeşte pe călugări.
- Ştiu asta.
- El face tot ceea ce poate să îi descurajeze de la calea lor.
- Şi vrea să mă descurajeze şi pe mine?
- Dacă i se dă ocazia.
- Vai părinte.
- Dar să nu îţi fie frică.
- Dar parcă îmi este.
- Noi obştea mănăstirii suntem aici cu tine.
- Ştiu asta.
- Şi ce gânduri rele mai ai?
- Îmi tot vine un gând că nu are rost să mă călugăresc.
- Înţeleg.
- Acest gând îmi spune că eram mult mai de folos când eram în lume.
- Chiar că este un gând rău.
- De ce?
- Ca să înţelegi îţi voi spune o întâmplare de la Muntele Athos.

---

132 A se vede Părintele Rodion, *Oameni şi demoni* (Galaţi, 2013).

- Vă ascult.
- În Muntele Athos la schitul Kavsokalivion (gr. = colibelor arse) trăia odată un călugăr.
- Şi?
- Ca tine acest călugăr era muncit de diavol.
- Cum?
- Diavolul îi tot trimitea acest gând.
- Care?
- Te-ai călugărit. Aici nu faci nimic ci stai şi te rogi toată ziua. Pe când erai în lume făceai milostenie. Întoarce-te deci în lume.
- Cam aşa simt şi eu părinte.
- Stai să termin de povestit întâmplarea.
- Bine. Vă ascult.
- Diavolul îi tot spunea prin gânduri acestui călugăr că viaţa călugărească nu are aşa de mare importanţă.
- Exact ce simt şi eu.
- Totuşi Dumnezeu a văzut ce vroia să facă diavolul cu acest călugăr.
- Să îl scoată din mănăstire?
- Da.
- Şi ce a urmat?
- Într-o zi acest călugăr a avut o vedenie.
- Ce vedenie?
- Se făcea că îşi vede trupul mort şi pe diavoli cum se apropiau de acest trup şi îl batjocoreau.
- Înţeleg.
- Dincolo de el putea vedea o mulţime de oameni.
- Şi?
- Dintr-o dată de el s-a apropiat un înger care i-a spus.
- Ce i-a spus?
- **Un călugăr desăvârşit merită mai mult decât toţi oamenii.**
- Interesant.
- Aşa este.
- Şi atunci călugărul s-a luminat la minte.
- Cred şi eu.
- Mare vrednicie primeşte omul de la Dumnezeu atunci când se călugăreşte, şi-a spus el.
- Oare?
- Da.
- După aceea a scris cuvintele îngerului în chilia lui, ca să le citească şi să se nevoiască cu mai multă stăruinţă.
- Asta este toată povestea?
- Da.
- Foarte pilduitoare.
- Aşa este.
- Acum ştiu că gândurile mele de deznădejde sunt de la diavol.
- Evident.
- Eu chiar am început să cred în ele.
- Un călugăr are nevoie să fie determinat.
- Deci să creadă în călugărie?
- Da.
- Aşa am să fac şi eu.
- Foarte bine.
- Părinte vă mulţumesc pentru cuvinte.
- Pentru nimic.
- Mă simt mult mai bine.
- Mă bucur.[133]

[133] Ion Andrei Ţârlescu, *Minuni ale Sfinţilor Îngeri,* (Editura Bunavestire, Bacău, 2002), p. 205.

Avem mai sus o poveste care ne spune că diavolul face tot ceea ce poate pentru a îi scoate pe călugări din mănăstire. Sunt mai mulți care doresc să devină călugări și ajung în mănăstire. Acolo dintr-o dată viața de călugăr devine imposibilă și de nesuportat. Aşa se face că sunt mulţi care pleacă din mănăstiri. Un călugăr care a plecat dintr-o mănăstire evident că nu este un dezertor de război dar este unul care a fost învins de diavol.

„Căsătoria este calea normală a vieţii. De la începuturile lumii a existat o pereche de oameni. Ştim că prima pereche, strămoşii noştri, au fost Adam şi Eva. Ei au avut această poruncă de la Dumnezeu, să crească şi să se înmulţească. Deci familia este în primul rând rânduită la temelia societăţii omeneşti şi este izvorul vieţii. Prin această formulă de viaţă, **prin căsătorie, omul devine creator**, bărbatul şi femeia înmulţind neamul omenesc. Este o chemare generală a neamului omenesc prin acest mod de viaţă.

Călugăria este sfat evanghelic şi cine are chemare vine la călugărie. Cine este chemat, îndemnat din miezul fiinţei lui, vine la călugărie. Şi de aceea este o mare deosebire între un mod şi altul de viaţă. Altă misiune are călugărul, şi altă misiune are familia.

Viaţa familiei, cu grijile ei, cu problemele ei de fiecare zi, adeseori priveşte numai în jos, sau pe orizontală, nu mai are timp să se uite şi în sus... Cel care vine la mănăstire mai ales pentru acest ţel special – să se dedice lui Dumnezeu – acest frate de mănăstire poate interveni să atragă atenţia, să lumineze mintea şi tendinţele oamenilor rămaşi în lume, spunându-le că mai este încă un rest de viaţă, unul nesfârşit, dincolo de viaţa aceasta pământească. Să gândească, deci, dincolo de mormânt, dincolo de planul orizontal – ceea ce adeseori uităm. Agonisim şi muncim din zori şi până-n noapte pentru pâinea de toate zilele şi pentru adăpost şi petreceri, dar uităm că vom muri într-o bună zi şi vom da seama de orice cuvânt deşert rostit în viaţă; ne spune aceasta Însuşi Mântuitorul Hristos.”[134]

Călugăria creştin ortodoxă nu poate avea loc dacă cel în cauză nu a simţit în sufletul lui o chemare de la Dumnezeu. Iată de ce este bine să stabilim că în nici un fel călugăria nu este o chestie de

- bravură,
- vendeta,
- răzbunare pe lumea din jur
- sau ambiţie personală.

Se face călugăr cel care simte că este chemat de Dumnezeu la această slujire. Aşa se face că sunt mai mulți părinți duhovnicești care susțin că de fapt călugăria este mult mai mare decât căsătoria. Printre ei a fost şi părintele Arsenie Papacioc. Iată ce ne spunea el:

„- Dacă în lume poţi sluji oamenilor, este mai bine să renunţi şi să te călugăreşti?

- Fără discuţie este mai bine să te călugăreşti! Pentru că şi împăratul Ioasaf al Indiei, care iubea foarte mult poporul, a lăsat împărăţia şi s-a dus la Varlaam, în pustie. A lăsat împărăţia altuia, care era foarte credincios şi acela plângea să-l ia şi pe el în pustie, să nu-l lase pe el în împărăţie. Aşa că, ce treabă să aibă omul în lume? Orice ai fi în lume, călugăria este mai mare!

- Dar de unde ştim că-i voia lui Dumnezeu să lăsăm lucrarea din lume?

- Ce să ştiu eu? Eu ştiu una şi bună: *Cine nu lasă tată şi mamă şi fraţi şi surori* şi veselie şi împărăţie şi tot ce este în lume, *acela nu Mă iubeşte!* Ce să ne mai păcălim cu materia?

Nu fac propagandă să se vină la mănăstire. Eu spun ce spune Hristos în Scriptură! Dar orice ai fi în lume nu este mai mare decât călugăria! Este de mii de ori mai mare călugăria decât să rămâi în lume şi să naşti copii! Pentru că noi suntem miresele lui Hristos şi naştem mereu fii duhovniceşti.”[135]

Evident că aici opiniile sunt diferite fiindcă sunt mulţi care susţin că de fapt căsătoria este mai mare decât călugăria fiindcă şi în căsătorie este greu şi se poate spune că există multă nevoinţă. În cele din urmă acest adevărat numai Dumnezeu îl ştie în cele din urmă fiindcă atât căsătoria cât şi călugăria sunt lăsate de El.[136]

După cum am afirmat mai sus este bine să ne dăm seama că avem în călugărie un lucru extrem de greu dar nu imposibil. La fel de bine ştim că şi mântuirea – care este imposibilă la om dar posibilă la Dumnezeu – este şi ea un lucru greu dar care dacă omul îşi pune toate puterile ajunge să o dobândească. Sunt multe lucruri imposibile în lumea noastră însă ceea ce trebuie să fim conştienţi este că în nici un fel călugăria creştin ortodoxă nu este unul dintre ele.

---

[134] *Ne vorbeşte Părintele Sofian Boghiu*, Editura Vânători, Mănăstirea Sihăstria, 2004, p. 66) apud https://doxologia.ro/casatorie/sunt-mai-potrivit-pentru-viata-de-familie-pentru-calugarie (accesat pe 18.02.2023).

[135] *Ne vorbeşte Părintele Arsenie*, ed. a 2-a, vol. 2, Editura Mănăstirea Sihăstria, 2010, pp. 61-62 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/despre-calugarie (accesat pe 18.02.2023).

[136] A se vedea Vasilios Bacioanis, *Peripeţiile unui călugăr. Sfântul Simeon cel desculţ şi cu o singură haină* (Editura De suflet, 2018).

Călugărul creştin ortodox nu este unul care se retrage din lume din ură faţă de ea ci pentru a se ruga nestingherit faţă de ea. Iată de ce atât îngerii şi cât călugării sunt unii care iubesc lumea şi vor ca lumea să îşi câştige mântuirea. Atât îngerii cât şi călugării sunt într-o stare de jertfă continuă. Ei se jertfesc pentru o lume şi pentru o condiţie umană mai bună. „Călugăria reprezintă dincolo de palpabil, starea de smerenie deplină în fața lucrării lui Dumnezeu. O altfel de unire cu Hristos în care bucuria de a fi pe drumul spre cărarea împărăției se împletește cu misiunea de a sluji pentru tot restul vieții, pe pământ, în mănăstire. Cu siguranță acest drum este unul binecuvântat de Dumnezeu, iar cei ce îl aleg trăiesc într-o continuă comuniune cu El. Din exterior, pare facil a respecta rânduiala mănăstirii și a alege traiul atât de aproape de Domnul, departe de cele lumești. În realitate însă, misiunea este una împlinitoare însă nu poate fi îndeplinită de orice creștin."[137]

Este evident că un călugăr are mai multe lucruri în comun cu îngerii din cer şi asupra acestui lucru am insistat în mai toate paginile acestei cărţi. Nu greşim dacă spunem că în această lume călugărul este unul care este angajat într-o

- asemănare,
- pre-închipuire
- şi imitare

existenţială a îngerilor din cer.

Este adevărat că lumea secularizată din vremurile noastre nu pune mare preţ pe călugări pe care îi vede ca fiind nişte:

- fanatici religioşi,
- fundamentalişti biblici,
- obscurantişti spirituali
- sau deviaţi social.

Sunt mulţi care spun că de fapt călugării creştin ortodocşi sunt unii care ajung să se retragă din lume nu fiindcă vor să se roage pentru lume ci mai mult fiindcă sunt

- inadaptaţi
- şi nu se pot integra

în lumea din jurul lor.

Acestora le spunem că din rândul călugărilor creştin ortodocşi s-au ridicat mai multe nume mari de sfinţi.

- Sfântul Antonie cel Mare,
- Sfântul Atanasie cel Mare,
- Sfântul Vasile cel Mare,
- Sfântul Ioan Gură de Aur,
- Sfântul Grigorie Palama,
- Sfântul Simeon Noul Teolog
- sau Sfântul Paisie Aghioritul

şi mulţi alţii, au fost cu toţii călugări creştin ortodocşi.[138]

A fost părintele Teofil Părâian de la Mănăstirea Sâmbăta care susţine că de fapt călugărul este un om al veseliei. Cum poate să fie acest lucru fiindcă el este un om care a renunţat la tot şi la toate? Iată cuvintele părintelui Teofil Părâian: „în primul rând, creştinismul trebuie să fie aducător de bucurie, căci unde nu-i bucurie, adică unde-i întristare, nu-i sigur că e bine.

Un părinte care a trăit cândva la noi, la mănăstire, Părintele Arsenie Boca, zicea despre călugărul trist că este un călugăr cu luminile stinse. Nu trebuie să uităm niciodată că cineva care se face călugăr întâi este îmbrăcat într-o haină albă, care este numită haina veseliei. Cam uităm noi de lucrul acesta! Dar cea dintâi haină a călugărului este haina veseliei."[139]

Pentru lumea laxă şi de multe ori nepăsătoare este adevărat că monahismul creştin ortodox este o mare piatră de poticnire. Când sunt atât de multe plăceri pe care le poate oferii lumea, cum se face că sunt mai mulţi care aleg să părăsească această lume şi să ducă o viaţă de

- renunţare
- şi asceză?

---

[137]https://calendarulortodox.ro/biserica-ortodoxa/calugaria-sau-casatoria-dumnezeu-alege-pentru-noi/ (accesat pe 18.02.2023).

[138] A se vedea în acest sens şi *Mărturii de sfinţenie românească. Monahi îmbunătăţiţi din secolele trecute* (Sibiu, 2022).

[139] Arhimandrit Teofil Pârâian, *Iubirea de aproapele – ajutor pentru bucuria vieții*, Editura Doxologia, Iași, 2014, p. 24) apud https://www.resurse-ortodoxe.ro/text/calugaria-inseamna-a-imbraca-haina-bucuriei (accesat pe 18.02.2023).

Este evident că un astfel de lucru merge împotriva lumii din jur care nu prea este interesată de Dumnezeu şi de îngerii Săi din cer. Că viziunea creştin ortodoxă asupra lumii este una negativă ne-o spunea încă din secolul I Sfântul Ioan Teologul: „nu iubiţi lumea, nici cele ce sunt în lume. Dacă cineva iubeşte lumea, iubirea Tatălui nu este întru el; pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului şi pofta ochilor şi trufia vieţii, nu sunt de la Tatăl, ci sunt din lume. Şi lumea trece şi pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (1 Ioan 2, 15-17).

Putem vedea că afirmaţia Sfântului Ioan Teologul este cât se poate de călugărească deşi ţinem să spunem că el nu a fost un călugăr creştin ortodox. Totuşi ceea ce se poate vedea este că mai toţi sfinţii creştin ortodocşi au fost cât se poate de rezervaţi cu privire la mersul lumii. Pe acest fond se poate spune că monahismul creştin ortodox este mult mai bine înţeles şi apreciat.[140]

„Chiar dacă sună clișeic, călugăria este o chemare spre mântuire. Puţini oameni cunosc faptul că însuși cuvântul “monah” înseamnă “bun creștin”, titulatură care rămâne pecetluită mai ales ca însemnătate pentru totdeauna în ceea ce îl privește pe călugăr. Viața smerită, simplă, departe de vuietul lumesc, la distanță de tentații și vicii, într-un cadru plin de sfințenie și ascultare,călugăria este cu adevărat unirea cu Dumnezeu.

Alegerea acestui drum pavat cu rugăciune și ascultare este una ușoară atunci când creștinul în cauză, viitorul monah, are dorința de nestăpânit de a trăi în mănăstire, aproape de Dumnezeu în cel mai mistic sens. Pentru o astfel de decizie însă, liberul arbitru trebuie să fie prioritar. Mai concret, chemarea și dorința de a alege această cale trebuie să fie proprie, să vină din inima curată, iar mai apoi, bineînțeles cu binecuvântarea duhovnicului care ne poate încuraja în această direcție.

Tocmai pentru că acest drum are un singur sens și anume slujirea lui Dumnezeu până la pragul mormântului și dincolo de acesta, procesul este unul de durată. Inițial după ce o persoana decide să ia calea mănăstirii, poartă întâi titulatura de “frate” sau “soră” de mănăstire. În toată perioada respectivă primește responsabilități diverse oferind ajutor la treburile gospodărești ale mănăstiri. În tot acest timp, viitorul monah trebuie să facă ascultare de stareț. După o perioadă stabilită poate avea loc tunderea în călugărie sau slujba specială prin care “candidatul” la traiul smerit devine monah.”[141]

Faptul că noi nu putem să fim călugări nu trebuie să ne facă să îi privim pe călugării creştin ortodocşi cu

- repulsie,
- urâciune,
- distanţă
- şi dezinteres.

Călugării sunt şi ei oameni din carne şi oase dar care au o

- viziune
- şi înţelegere

a lumii foarte diferită de a noastră, a laicilor.

Nu trebuie să blamăm şi să împroşcăm cu noroi ceea ce nu putem înţelege şi nici aplica. Sunt mult lucruri în lumea noastră pe care nu le înţelegem de ce sunt aşa şi nu ajungem să ne batem joc ele.

Ei bine acest lucru se aplică şi în cazul călugărilor creştin ortodocşi.

A m încercat să arătăm în această carte că fiindcă monahii sunt unii care urmăresc din toată fiinţa lor unirea cu Hristos şi îngerii Săi ei merită

- cinstea
- şi aprecierea

noastră.

"Acolo unde nu există monahism ortodox, nu există Biserică, precum nu există țară fără armată și oraș bine administrat fără jandarmi. Călugării păzesc granițele Bisericii și le apără împotriva vrăjmașilor ei, care, în epoca noastră materialistă, se năpustesc ca niște lupi asupra ei pentru a o sfâșia."[142]

Călugărilor creştin ortodocşi din vremurile noastre sunt consideraţi mult prea

- radicali,
- extremiști
- şi închistaţi.

---

[140] A se vedea Teoclit Dionisiatul, *Dialoguri la Athos* vol. 1 şi 2 (Alba Iulia, 1994).

[141] https://calendarulortodox.ro/biserica-ortodoxa/calugaria-sau-casatoria-dumnezeu-alege-pentru-noi/ (accesat pe 18.02.2023).

[142] Andrei Andreicut, *Cuvintele Bătrânilor*, Ediția 1, (Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004), p. 41.

Lor de mai multe ori li se spune că nu ajung să vadă imaginea de ansamblu a lumii din jur care în nici un fel nu trebuie să fie părăsită ci din contră să fie iubită şi adorată. Sunt călugării creştin ortodocşi care ştiu că lumea poate să fie un zid de despărţire între ei şi Dumnezeu. Iată de ce ei preferă să depăşească acest zid prin retragerea din lume.

„Procesul prin care o persoană devine călugăr sau călugăriță este în mod voit unul lent, deoarece îmbrăcămintea astfel primită este considerată ca fiind semnul unui angajament pe viață pentru Dumnezeu, angajament care nu este uşor de făcut. După terminarea perioadei de noviciat, care precedă depunerea voturilor monahale, pot fi parcurse trei stadii ale vieții în monahism. În Biserica Ortodoxă există un singur fel de îmbrăcăminte pentru monahi (cu unele mici variaţii regionale) care este aceeaşi atât pentru monahi cât şi pentru monahii. Fiecărui nivel succesiv îi corespunde o parte a acestui costum, setul complet fiind purtat doar de cei cu rangul cel mai mare, numit din acest motiv "schima mare" sau "veşmântul mare." Fiecare persoană este liberă să intre în oricare mănăstire doreşte; dar după ce este acceptată de stareţ (sau stareţă) şi îmbracă haina monahală, acea persoană nu se mai poate muta dintr-un loc în altul fără binecuvântarea unui superior ecleziastic."[143]

Doi turişti au ajuns pe vârful Muntelui Olimp din Grecia.

- Îşi vine să crezi că am ajuns aici?
- Sincer nu.
- Şi totuşi suntem aici.
- Dacă este să ne gândim acest loc nu are o reputație prea bună.
- Fiindcă anticii considerau că este reşedința zeilor greci?
- Da.
- Ştii ce?
- Ce?
- Eu nu am înțeles un lucru la zeii păgânilor.
- Ce anume?
- Grecii aveau setul lor de zei, dacii setul lor de zei, romanii setul lor de zei şi vikingii setul lor de zei.
- Şi?
- Oare popoarele din antichitate nu comunicau între ele?
- Ba da.
- Şi atunci de ce nu s-au pus la înțelegere să aibă zei comuni?
- Vreau să te întreb şi eu ceva.
- Ce?
- Este adevărat că în creştinism există catolici, luterani, greco-catolici, calvini, baptişti sau iehovişti?
- Da.
- Şi de ce nu au ajuns ei să se închine la acelaşi Hristos?
- Înțeleg ce vrei să spui.
- Spun că divergențele în religie nu sunt numai o caracteristică a păgânilor.
- Ci şi a creştinilor nu?
- Da.
- Asta aşa este.
- Mie nu mi se pare nimic special cu acest munte Olimp.
- Este un munte ca restul mulților.
- Este cel mai înalt munte din Grecia.
- Ce înălțime are?
- 2917 metrii.
- Destul de înalt.
- Mai are până la Hymalaia.
- Aşa este.
- Şi grecii credeau că pe acest munte locuiesc Zeus, Hera, Hermes Apolo şi Artemis.
- Sunt numai câțiva dintre ei.
- Aşa este.
- Totuşi să ştii că pe acest munte a trăit şi un sfânt creştin ortodox.
- Da?
- Da.

---

143 https://ro.orthodoxwiki.org/Treptele_c%C4%83lug%C4%83riei (accesat pe 18.02.2023).

- Nu ştiam.
- Ba da.
- Şi cum s-a numit acest sfânt?
- Sfântul Dionisie din Olimp.
- Nu am auzit de el.
- Auzi acum.
- Şi ce ştim despre el?
- A fost călugăr.
- Frumos.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Sfântul Dionisie din Olimp de mai multe ori a fost vizitat de îngeri.
- De unde ştim?
- Avem o întâmplare din viaţa lui.
- Ce întâmplare?
- Vrei să ţi-o spun?
- Cum să nu.
- Bine ţi-o voi spune.
- Te rog. Chiar aş vrea să ştiu.
- Sfântul Dionisie din Olimp a fost inițial călugăr la Muntele Athos.
- Şi?
- Aici la un moment dat a construit un paraclis.
- Frumos.
- Într-o zi o cunoştinţă de-a lui a venit să îl viziteze.
- Înţeleg.
- Acel călugăr, în timp ce se apropia de locuința prietenului său, a văzut alți doi oameni, care-l ajutau pe dreptul Dionisie la căratul pietrelor, până la locul unde sfântul zidea biserica.
- Şi cine erau cei doi?
- Asta a voit să afle și acesta.
- Şi?
- L-a salutat pe Sfântul Dionisie.
- Şi ce a urmat?
- În acel moment cei doi bărbaţi ai dispărut şi a rămas numai Sfântul Dionisie singur.
- Interesant.
- Uimit, monahul ce-l vizită a întrebat cine erau ceilalţi doi şi unde au plecat?
- Şi ce a răspuns sfântul Dionisie?
- Sfântul a răspuns că nu a fost nimeni acolo, decât Dumnezeu.
- Nu a voit să recunoască faptul că era cu îngerii?
- Nu.
- Era smerit.
- Foarte smerit.
- Călugărul oaspete şi-a dat seama că Domnul a trimis îngeri ce semănau cu bărbaţi, ca să-l ajute şi să-l ocrotească, iar el a preamărit pe Dumnezeu pentru purtarea Sa de grijă şi călăuzirea dumnezeiască.
- Nu ştiam această întâmplare.
- Nu este prea cunoscută.
- Probabil.
- Dar este frumoasă nu?
- Îngeri care ajută un călugăr la construcția unui paraclis? Frumos nu am ce să spun.
- Ei bine acum știi că pe Muntele Olimp din Grecia stat și un sfânt.
- Mare lucru.
- Așa este.
- Oricum este frumos aici pe Muntele Olimp.
- Da este un peisaj frumos.[144]

[144] Patericul atonit apud https://sites.google.com/site/ortodox007/paterice/patericul-atonit#h.we74c7rk9xbk (accesat pe 15.08.2022).

Avem mai sus o altă mărturie din viaţa Sfântului Dionisie din Olimp în care se vede că el stătea cu îngerii când era singur. Sunt mai mulţi care eventual cred că numai călugării pot ajunge să vadă şi să interacţioneze cu îngerii. Ei bine acest lucru nu este adevărat. Nu este adevărat fiindcă trebuie să ştim că sunt mulţi laici care şi ei au ajuns să vadă îngeri. Totuşi fiindcă îi imită mult mai mult pe îngeri decât laicii este evident că îngerii sunt unii care eventual îi iubesc mult mai mult pe călugări care au renunţat la deşertăciunile acestei lumi şi trăiesc numai pentru Dumnezeu.

După cum am spus călugării au mult mai multe şanse să ne mântuiască decât laicii însă laicii care nu pot să ducă o viaţă de călugăr trebuie să ştim că au de făcut un singur lucru. El ne-a fost spus de părintele Nicolae Steinhardt: „între instinct și inteligență, între furnicar și individ, între automatism și libertate, pentru creștinul care nu-i hotărât să intre la mănăstire ci rămâne în lume, singura soluție este echilibrul și dreapta socotință."[145]

CONCLUZII

Cartea noastră se vrea o meditație pe tema interacțiunii dintre îngeri și călugării creştin ortodocşi. Am arătat în paginile acestei cărţi că de mai multe ori îngerii au venit în persoană la diferiţi călugări creştin ortodocşi. La fel de bine am arătat că în istorie modul de viaţă călugăresc creştin ortodox nu este numai un mod de viaţă hristic ci la fel de bine şi unul îngeresc.[146]

Cartea noastră despre îngeri şi călugări vine pe fondul unei lumi care trebuie să ştim că nu prea
- iubeşte,
- apreciază
- şi cinsteşte

pe călugărul creştin ortodox.

Călugării creştin ortodocşi sunt de cele mai multe ori văzuţi ca fiind un fel de
- inadaptaţi,
- neaveniţi
- şi retrograzi.

Lor le este bine la mănăstire fiindcă în lumea nu avem timp de predici despre îngeri şi sfinţi. Avem probleme mult mai presante şi importante cum ar fi:
- banii,
- averile,
- puterea politică,
- plăcerile trupeşti,
- faima
- şi marile ranguri sociale.

Pornind de la afirmația Sfântului apostol Pavel: „…lumea este răstignită pentru Mine și Eu pentru lume" (Galateni 6,14) părintele Petroniu Tănase spunea: „prin unele mănăstiri se mai întâlnește o icoană veche înfățișând un călugăr răstignit. In fiecare mână răstignitul ține câte o lumânare aprinsă, iar deasupra capului lui, Mântuitorul ține mai multe cununi. Dacă privești mai de aproape, vezi că la diferite părți ale trupului celui răstignit sunt scrise stihuri din psalmi. Astfel, la mâini este scris „făclie picioarelor mele este legea Ta și lumină cărărilor mele"; la ochi scrie „ochii mei pururea spre Domnul"; la gură, „gura mea va grăi înțelepciune"; la piept, „în inima mea am ascuns cuvintele Tale"; la picioare, „pe calea poruncilor Tale am alergat"; la genunchi: „genunchele mele au slăbit de post."

De o parte și de alta a celui răstignit se află opt fiare înfricoșate, care îi dau asalt cu sulițe și cu săgeți, strigând: „Coboară-te de pe cruce! Coboară-te de pe cruce!"; iar numele fiarelor sunt scrise chiar pe ele: duhul lăcomiei, duhul curviei, al mâniei, al iubirii de arginți, al întristării, al trândăviei, al slavei deșarte și al mândriei.

Am adus înainte aceasta icoană pentru că ea ne ajută foarte bine să înțelegem cuvântul apostolului către galateni: „…Lumea este răstignită pentru Mine și Eu pentru lume." Oare ce vrea să spună apostolul când zice: „Eu sunt răstignit pentru lume?" Fără îndoială că un lucru de taină, pentru că cel răstignit nu mai poate spune despre sine că este răstignit, și nici apostolul Pavel, noi știm bine că nu a fost vreodată răstignit, ci a murit de sabie."[147]

---

145 Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii,* (Editura Mănăstirea Rohia, Rohia, 2005), p. 215.

146 Aceasta fiindcă monahului creştin ortodox i-au fost atribuite două expresii: înger pământesc şi unul care duce o viaţă îngerească.

147https://coloana-infinitului.com/parinti-contemporani/crucea-este-semn-de-lupta-dar-totodata-de-biruinta-si-de-incununare/ (accesat pe 08.03.2023).

Sunt mulți care cred că viața de creştin ortodox este numai veselie şi bucurie. Adevărul este că nu este aşa. Chiar şi Domnul Hristos pentru a ajunge la înviere mai întâi a trecut prin răstignire. După cuvintele părintelui Petroniu Tănase şi viața unul călugăr implică răstignirea. Este mai mult decât toate răstignirea

- patimilor,
- a păcatelor,
- a gândurilor rele,
- a pornirile rele
- şi a invidiei.

„Ca să înțelegem vorbirea Apostolului, să ne uităm la un răstignit şi să vedem care sunt chinurile lui. Țintuit de mâini și de picioare, cel răstignit nu mai poate mişca şi această stare îi măreşte îngrozitor chinurile; suferinţele răstignitului sunt înspăimântătoare: omul moare puţin câte puţin şi vede moartea cum vine sigură, fără nici o nădejde de izbăvire. Nemişcare totală, suferinţe grozave şi moartea – aceasta este starea celui răstignit.

Lumea, faţă de care apostolul este răstignit, are mai multe înţelesuri: oamenii ceilalţi, în afară de noi. Se zice: „gura lumii", sau „zice lumea", despre o vorbă care circulă. Deci prin lume mai înţelegem şi mulțimea lucrurilor care ne înconjoară, lumea materială, lumea vegetală, lumea animală. Şi mai înţelegem prin lume mentalitatea omului legat de cele materiale, împătimit de lucruri, lumea de păcat. In acest înţeles, diavolul este „stăpânitorul acestei lumi" (Ioan 14,30), iar Mântuitorul este Cel ce a biruit lumea (Ioan 16, 33). In acest din urmă înţeles este luată lumea faţă de care s-a răstignit Apostolul."[148]

Am mai vorbit în această carte că un lucru pe care îngerii îl au în comun cu călugării este că ambii se luptă împotriva demonilor. Demonii ştim că vor distrugerea prin damnarea noastră eternă la iad. Ei bine îngerii sunt totuşi de partea noastră şi vor să ne ajute să ne mântuim. Avem un mare ajutor în îngeri care nu sunt numai cu călugării creştin ortodocşi ci şi cu noi laicii. Aceasta fiindcă este bine să ştim că *îngerii nu discriminează.*

Chipul călugărului care ajunge să se răstignească faţă de lume trebuie să ştim că este unul care ne face să ne dăm seama că de fapt aceasta este calea pe care trebuie să o apucăm noi cu toţii laicii creştin ortodocşi. Crucea este după cum spunea Sfântul Pavel nebunie pentru cei care nu vor să se mântuiască. Totuşi trebuie să ştim că după orice crucea urmează învierea.

„A fi răstignit faţă de lume, deci, înseamnă a fi nemişcat faţă de păcat, a suferi împotriva Iui până la moarte. Din pricina păcatului din noi, omul este înclinat, trup şi suflet, spre lumea păcatului, doreşte, pofteşte cele frumoase şi bune ale lumii. Trebuie deci răstignită această poftă păcătoasă, oprită, biruită.

Cum se face acest lucru, ne învaţă inscripţiile din jurul călugărului celui răstignit de care am pomenit la început. „Lumea" pătrunde în noi pe calea simţurilor – ochi, urechi, gust… – şi trăieşte în noi prin cugetele, vorbele şi faptele noastre. Pe toate acestea trebuie să le păzim de duhul lumii. Cum? Veghind la ferestrele simţurilor ca să nu intre moartea prin ele, ci ochii să fie pururea spre Domnul, în inimă să fie ascunse cuvintele Domnului, picioarele să umble pe calea virtuţilor, călăuzite de legea Domnului, gura să grăiască dumnezeiasca înţelepciune, iar urechile să fie surde la strigătul fiarelor celor înfricoşate ale patimilor care ne somează: „pogoară-te de pe Cruce!"[149]

Deşi călugărilor creştin ortodocşi li se reproşează că de fapt ei sunt unii care nu au răbdare să vadă şi lucrurile

- bune,
- frumoase
- şi adevărate

din lume, ei bine adevărul este că de fapt călugării sunt unii care văd de fapt imaginea de ansamblu a lumii noastre: trebuie ca în această lume să ne ducem crucea pentru ca în lumea de apoi să ne bucurăm de învierea raiului.[150]

Călugărul creştin ortodox evident că de cele mai multe ori nu a ajuns să îi vadă pe îngeri dar îngerii sunt prezenţi nevăzut cu ei. Acest lucru a putut să fie văzut de mai mulţi sfinţi pe care i-am enunţat mai sus. Trebuie să credem şi pe sfinţii creştin ortodocşi fiindcă ei sunt unii care nu au nici un interes

- să ne mintă,
- să ne înşele
- şi să ne manipuleze.

---

148 Idem.
149 Ibidem.
150 A se vedea Andrei Andreicuţ, *Răstignirea duhovnicească* (Cluj-Napoca, 2015).

Ei bine lumea de azi este o lume care nu prea crede în mistica creştin ortodoxă. Aceasta fiindcă mistica nu produce bani și nici nu aduce plăceri trupeşti imediate. „Dacă astfel se răstigneşte omul faţă de lumea păcatului – împotrivindu-i-se, nelucrându-l apoi lumea cum se poate răstigni faţă de noi, pentru că noi vedem că cel rău ne asaltează cu suliţe şi cu săgeţi, ca cele opt fiare de pe icoană, silindu-ne să ne coborâm de pe Cruce? Lumea de păcat năvăleşte peste noi prin toate simţurile: văz, auz, miros, gust, pipăit; cum să o răstignim, să o stăvilim, să nu mai năvălească asupră-ne?

Sfântul Apostol Pavel spune că „toată făptura suspină aşteptând izbăvirea" (Romani 8, 22). Pe de altă parte noi ştim că toată făptură la început a fost „bună foarte" şi deci nu poate fi prin sine pricină de păcat. Nu lumea este rea, ci întrebuinţarea ei; nu din afară vine răul, ci din mine. Lucrurile din afară sunt numai paravanul în dosul căruia se ascunde vrăşmaşul, pentru a trezi pornirile pătimaşe din mine. De obicei omul nu întrebuinţează lucrurile în cadrul rânduit de Dumnezeu, ci pătimaş; nu mănâncă pentru întreţinerea trupului, ci cu lăcomie şi altele asemenea, adică leagă de înţelesul simplu al lucrurilor înţelesuri pătimaşe, cum zice acelaşi Sfânt Maxim. Trebuie deci să desfacem de lucruri aceste înţelesuri păcătoase, şi atunci ele nu ne mai sunt prilej de păcat, de ispită, ci dimpotrivă, ele însele ne povăţuiesc spre Dumnezeu, căci şi cu acest rost a creat Făcătorul lumea: să fie spre trebuinţele vieţii pământeşti, dar şi scară care duce la cele cereşti. Deci, dacă noi ne-am răstignit faţă de lume, descoperim că deja lumea este răstignită faţă de noi."[151]

Ceea ce am voit să evidenţiem în paginile acestei cărţi este că avem mai multe motive să îi cinstim şi să îi apreciem pe călugării creştin ortodocşi. Vom face acest lucru dacă vom ajunge să facem mai multe pelerinaje pe la mănăstiri. Sunt mulţi care în viaţa lor nu au făcut nici un pelerinaj pe la o mănăstire creştin ortodoxă.[152]

Un dialog cu privire la călugăria a avut loc între Sfântul Efrem Katunakiotul şi un tânăr:

„Voind să afle despre cugetările înalte și stările de har pe care le avea Stareţul Efrem Katunakiotul, un tânăr aflat în vizită a întrebat:

– Părinte, cum să ne mântuim?

– Prin Spovedanie și Sfânta împărtășanie, a răspuns Stareţul. Iar toate celelalte vor veni de la sine.

Tânărul a fost surprins de simplitatea răspunsului. Apoi tânărul i-a mărturisit între patru ochi Stareţului că vrea să se facă monah, dar nu știe ce să aleagă: viaţa de obște sau pustia. Entuziasmat de chipul luminos al Stareţului și de faptele lui de evlavie, despre care auzise mai dinainte, ar fi vrut să-l întrebe dacă pe viitor îl va putea primi lângă el. Voia să afle cam ce gândește Stareţul, căci auzise că el nu primea ucenici. Tânărul era însă puţin influenţat de unii care spuneau: „Mai întâi în viaţa de obște și apoi, după ce te-ai copt, în pustie".

Atunci Stareţul i-a spus răspicat:

– Ascultă, fiul meu. Pe care sfânt îl ai la evlavie?

– Pe Sfântul Nectarie.

– Ei, atunci să te rogi, spunând: „Sfinte al lui Dumnezeu, eu nu știu care dintre acestea două îmi va fi de folos. Luminează-mă să urmez calea cea dreaptă, căci Tu ca sfânt o cunoști".

– Dar cum voi înţelege care este voia lui Dumnezeu și a sfântului?

– Vei simţi unde te odihnești mai mult sufletește. Acolo să mergi!

– Dar dacă și așa greșesc?

– Sfântul la care te rogi te va îmbrânci puţin să mergi acolo unde trebuie.

Tânărul a rămas uimit. Credea că voia lui Dumnezeu cu privire la viaţa lui personală trebuia să i-o descopere o persoană. Însă Stareţul avea nobleţe sufletească pentru că respecta libera alegere a fiecăruia."[153]

Ceea ce ne spune întâmplarea de mai sus este că nu suntem singuri în această lume ci la fel de bine îngerii şi sfinţii sunt de partea noastră.

Sunt mai mulţi care nici nu vor să lupte cu demonii fiindcă ei sunt unii care susţin că nu au nici o şansă. Ei bine mai mulţi sfinţi au ajuns să se lupte cu demonii şi au ajuns să îi învingă. Nu trebuie să uităm de ei atunci când simţim că demonii ne dau târcoale.

Diavolul este cu adevărat o fiinţă înfricoşătoare însă ceea ce trebuie să ştim este că el nu are putere mai mare ca Dumnezeu. Diavolul poate să ne controleze numai în măsura în care ajungem să îi permitem acest

[151] https://coloana-infinitului.com/parinti-contemporani/crucea-este-semn-de-lupta-dar-totodata-de-biruinta-si-de-incununare/ (accesat pe 08.03.2023).

[152] A se vedea Radu Teodorescu, *Pelerinajul ca faptă ascetică* (Cugir, 2017).

[153] Ierom. Iosif Aghioritul, *Stareţul Efrem Katunakiotul*, (Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2004) apud https://www.urcusspreinviere.ro/315/casatorie-sau-calugarie/ (accesat pe 18.02.2023).

lucru. Biblia ne spune că în confruntarea cu diavolul trebuie să i ne opunem şi în cele din urmă el va fugii de la noi.

„Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda cu altceva”, zice apostolul, „fără numai cu Crucea Domnului, prin care lumea este răstignită pentru mine şi eu pentru lume” (Galateni 6, 14). Crucea Domnului este deci aceea cu care noi putem săvârşi aceasta îndoită răstignire, a noastră şi a lumii. De aceea, Apostolul se laudă cu ea şi Mântuitorul ne învaţă că nu putem merge pe urma Lui decât purtând Crucea. Viaţa creştină este viaţă de răstignit. Dar până să fii răstignit pe Cruce, trebuie multă vreme să purtăm Crucea, să ne luptăm cu răul până la sânge, să ne luptăm cu duhurile cele rele, să răbdăm multe necazuri, îndreptând toate lucrările simţurilor şi ale minţii spre cele bune, cum ne învaţă stihurile din psalmi, în icoana călugărului răstignit.

Răstignirea vine abia la urmă, iar când am ajuns acolo, izbăvirea este aproape: Mântuitorul stă cu cununile întinse, gata să încununeze pe cel biruitor. Crucea este semn de luptă, dar totodată de biruinţă şi de încununare. De care să ne învrednicească şi pe noi Domnul cu harul şi cu puterea Sfintei Sale Cruci.”[154]

Doi psihologi discutau într-o zi.

- Ce surpriză să ne întâlnim.
- Aşa este.
- Şi ce mai faci?
- Bună întrebare.
- De ce?
- Mă tot gândeam zilele astea la călugării creştin ortodocşi.
- Ce este cu ei?
- Îi admir foarte mult.
- De ce?
- Vezi tu trăim într-un veac supra-sexualizat.
- Hiperexualizat?
- Da.
- Şi?
- Cum de își găsesc călugării puterea să ia votul castității?
- Bună întrebare.
- Sunt ca peştii care înoată împotriva curentului.
- Aşa este.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Sunt mulţi psihologi şi psihiatrii care sunt şi ei obsedaţi de sex.
- De ce?
- Nu ştii?
- Nu exact. Am suspiciuni.
- Sigmund Freud care a pus bazele psihanalizei şi psihologiei moderne credea că sensul vieții este plăcerea sexuală.
- Asta o ştiam.
- Tu îți dai seama?
- De ce?
- Adică sensul vieții nu este Dumnezeu.
- Ci sexul?
- Da.
- Da este foarte trist ceea ce are loc în lumea psihologiei.
- Evident.
- Şi ce crezi că este de făcut.
- Ştiu ce trebuie făcut.
- Ce?
- Anume.
- Acest lucru ne este spus de spiritualitatea creştin ortodoxă.
- Unde?

154 https://coloana-infinitului.com/parinti-contemporani/crucea-este-semn-de-lupta-dar-totodata-de-biruinta-si-de-incununare/ (accesat pe 08.03.2023).

- Îți voi spune.
- Te ascult.
- Tu de Ava Pafnutie ai auzit?
- Vag.
- A fost un călugăr sfânt din secolul IV din Egipt.
- Şi?
- Ava Pafnutie avea de făcut un drum şi a dat negura.
- S-a rătăcit?
- Nu exact.
- Dar?
- A ajuns lângă un sat.
- Pe care a voit să îl ocolească?
- Da.
- Şi?
- Acolo a putut să vadă doi tineri că se împreunau fără ruşine.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Şi ce a făcut Ava Pfnutie?
- Ava Pafnutie a început să se roage pentru păcatele lui.
- Nu i-a judecat?
- Nu.
- Foarte frumos.
- Şi atunci ce să vezi.
- Ce?
- Dintr-o dată i s-a arătat un înger?
- Un înger?
- Da.
- De ce?
- Asta vroia să ştie şi Ava Pafnutie.
- Şi a aflat?
- Îngerul ținea o sabie în mână.
- Şi?
- Îngerul i-a spus.
- Ce?
- Pafnutie, toți cei ce judecă pe frații lor, de această sabie vor pieri; iar tu pentru că nu ai judecat, ci te-ai smerit înaintea lui Dumnezeu, ca şi cum tu ai făcut păcatul, pentru aceasta numele tău s-a scris în Cartea celor vii.
- Deci îngerul l-a lăudat.
- Da.
- Fiindcă nu i-a judecat pe semenii lui.
- Bine de ştiut.
- Aşa este.
- Deci Ava Pafnutie îi putea vedea pe îngeri.
- Da.
- Frumos.
- Aşa este.
- Nu ştiam că îngerii îi pedepsesc pe cei care judecă pe semenii lor.
- Singur că îi pedepsesc.
- Trebuie să ne vedem mai mult păcatele noastre.
- Da.
- Mulțumesc pentru cuvinte.
- Pentru nimic.
- Te salut.[155]

[155] *Patericul egiptean* (Alba Iulia, 1993) p. 197.

Avem aici relatată o interacţiune dintre un înger din cer şi Ava Pafnutie. Se poate vedea că prezenţa îngerului aici este cât se poate de pedagogică fiindcă Ava Pafnutie văzuse doi tineri împreunându-se dar nu i-a judecat pentru neruşinarea lor ci din contră s-a gândit la păcatele lui şi s-a rugat pentru ele. La fel de bine şi aici se poate vedea o interacţiune dintre îngeri şi călugăr care a fost tema centrală a acestei cărţi.

„Atât în Orient, cât şi în Occident, tradiţia popoarelor interpretează îngerii ca pe o energie divină, o prezenţă care participă la creaţia absolută, spirituală şi transcendentă, dar şi la viaţa profană, terestră, stăpânită de spaţiu şi timp. Îngerul este o prelungire a prezenţei lui Dumnezeu care coboară pe pământ pentru a purta un mesaj de lumină şi de perfecţiune. În tradiţia ebraică, adoptată şi de creştini, universul este o ierarhie care porneşte de la un punct central, înalt şi deplin, care e Dumnezeu, şi care - într-un mod circular şi concentric - se întinde până la infinit. Alături de El se află îngerii, grupaţi în nouă coruri, aşezate în mod diferit faţă de punctul central. Numele de coruri vine de la faptul că ei cântă întruna, aducând laudă lui Dumnezeu.”[156]

[156] https://eleonoralisnic.blogspot.com/2009/08/despre-ingeri-daca-nu-cunosti-prea.html (accesat pe 08.03.2023).